

Samhällsplanering,
bostadsförsörjning
och byggande samt
konsumentspolitik

18

Förslag till statsbudget för 2007

Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	9
2	Utgiftsområde 18, Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	13
2.1	Omfattning.....	13
2.2	Utgiftsutveckling.....	13
2.3	Skatteutgifter.....	14
3	Politikområde Bostadspolitik	15
3.1	Omfattning.....	15
3.2	Utgiftsutveckling.....	16
3.3	Skatteutgifter.....	16
3.3.1	Skatteförmåner.....	17
3.3.2	Skattesanktioner.....	17
3.4	Mål	18
3.5	Politikens inriktning	18
3.6	Insatser inom politikområdet.....	19
3.6.1	Verksamhetsområde Bostadsförsörjning	19
3.6.2	Verksamhetsområde Samhällsplanering och bebyggelseutveckling ..	21
3.6.3	Verksamhetsområde Byggande och förvaltning	26
3.6.4	Verksamhetsområde Lantmäteriverksamhet.....	30
3.6.5	Insatser utanför politikområdet.....	32
3.7	Resultat och analys.....	33
3.7.1	Verksamhetsområde Bostadsförsörjning	33
3.7.2	Verksamhetsområde Samhällsplanering och bebyggelseutveckling ..	35
3.7.3	Verksamhetsområde Byggande och förvaltning	39
3.7.4	Verksamhetsområde Lantmäteriverksamhet.....	41
3.8	Slutsatser för politikområdet.....	43
3.9	Revisionens iakttagelser.....	43
3.10	Hållbar utveckling.....	44
3.11	Budgetförslag	45
3.11.1	31:1 Boverket	45
3.11.2	31:2 Räntebidrag m.m.....	45
3.11.3	31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader	47
3.11.4	31:4 Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet	47

3.11.5	31:5 Fonden för fukt- och mögelskador	49
3.11.6	31:6 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	50
3.11.7	31:7 Statens geotekniska institut	50
3.11.8	31:8 Lantmäteriverket	51
3.11.9	31:9 Statens va-nämnd.....	52
3.11.10	31:10 Byggekostnadsforum m.m.....	53
3.11.11	31:11 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	53
3.11.12	31:12 Ungdomsbostadssamordnare	55
3.11.13	31:13 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad.....	55
4	Politikområde Ekonomisk familjepolitik under utgiftsområde 18	57
4.1	Budgetförslag	57
4.1.1	21.1 Bostadsbidrag.....	57
5	Konsumentpolitik	59
5.1	Omfattning	59
5.2	Utgiftsutveckling.....	59
5.3	Mål.....	60
5.4	Insatser	60
5.4.1	Insatser inom politikområdet	60
5.4.2	Insatser utanför politikområdet.....	63
5.5	Resultatredovisning	64
5.5.1	Resultat.....	64
5.5.2	Analys och slutsatser.....	65
5.6	Revisionens iakttagelser	66
5.7	Politikens inriktning.....	66
5.8	Budgetförslag	67
5.8.1	40:1 Marknadsdomstolen	67
5.8.2	40:2 Konsumentverket	68
5.8.3	40:3 Allmänna reklamationsnämnden	69
5.8.4	40:4 Fastighetsmäklarnämnden	69
5.8.5	40:5 Åtgärder på konsumentområdet.....	70
5.8.6	40:6 Bidrag till miljömärkning av produkter.....	70

Tabellförteckning

Anslagsbelopp	11
2.1 Utgiftsutvecklingen inom utgiftsområdet	13
2.2 Härledning av ramnivå 2007–2009, Utgiftsområde 18, Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik.....	14
2.3 Ramnivå 2007 realekonomiskt fördelat. Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik.....	14
2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 18, netto	14
3.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet Bostadspolitik.....	16
3.2 Skatteutgifter inom politikområdet Bostadspolitik, netto	16
3.3 Överklagade detaljplaner 2001–2005.....	37
3.4 Andel personer 16–84 år fördelat på kön som avstått från att gå ut på kvällen av rädsla för att bli utsatt för våld 1980–2004 (procent).....	37
3.5 Antalet antagna kommunomfattande översiktsplaner 2001–2005	38
3.6 Anslagsutveckling för 31:1 Boverket.....	45
3.7 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 31:1 Boverket.....	45
3.8 Anslagsutveckling för 31:2 Rängebidrag m.m.	45
3.10 Utfasning av rängebidrag. Bidragsandel 2007–2012 angivet i procent.....	46
3.11 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 31:2 Rängebidrag m.m.	46
3.12 Anslagsutveckling för 31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader.....	47
3.13 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader	47
3.14 Anslagsutveckling för 31:4 Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet ..	47
3.15 Garantiverksamhet – Verksamhetsgren Kreditgarantier	47
3.16 Garantiverksamhet – Verksamhetsgren Äldre garantier	48
3.17 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 31:4 Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet	48
3.18 Anslagsutveckling för 31:5 Fonden för fukt och mögelskador	49
3.19 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 31:5 Bidrag till Fonden för fukt- och mögelskador.....	50
3.20 Anslagsutveckling för 31:6 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder.....	50
3.21 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 31:6 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder.....	50
3.22 Anslagsutveckling för 31:8 Statens geotekniska institut Tusental kronor	50
3.23 Uppdragsverksamhet.....	51
3.24 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 31:7 Statens geotekniska institut....	51
3.25 Anslagsutveckling för 31:8 Lantmäteriverket.....	51
3.26 Offentligrättslig verksamhet.....	51
3.27 Uppdragsverksamhet.....	51
3.28 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 31:8 Lantmäteriverket	52
3.29 Anslagsutveckling för 31:9 Statens va-nämnd	52
3.30 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 31:9 Statens va-nämnd	53

3.31 Anslagsutveckling för 31:10 Byggekostnadsforum m.m.....	53
3.32 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 31:10 Byggekostnadsforum m.m.....	53
3.33 Anslagsutveckling för 31:11 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag ..	53
3.34 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 31:11 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	54
3.35 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	55
3.36 Anslagsutveckling för 31:12 Ungdomsbostadssamordnare	55
3.37 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 31:12 Ungdomsbostadssamordnare	55
3.38 Anslagsutveckling för 31:13 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad.....	55
3.39 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 31:13 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad.....	56
4.1 Anslagsutveckling 21:1 Bostadsbidrag.....	57
4.2 Utvecklingen av utgifterna för bostadsbidraget 2000–2005	58
4.3 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 21:1 Bostadsbidrag.....	58
5.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet.....	59
5.2 Anslagsutveckling för 40:1 Marknadsdomstolen	67
5.3 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 40:1 Marknadsdomstolen	68
5.4 Anslagsutveckling för 40:2 Konsumentverket	68
5.5 Råd & Rön	68
5.6 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 40:2 Konsumentverket	68
5.7 Anslagsutveckling för 40:3 Allmänna reklamationsnämnden	69
5.8 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 40:3 Allmänna reklamationsnämnden	69
5.9 Anslagsutveckling för 40:4 Fastighetsmäklarnämnden	69
5.10 Intäkter i form av ansöknings- och årsavgifter.....	69
5.11 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 40:4 Fastighetsmäklarnämnden.....	70
5.12 Anslagsutveckling för 40:5 Åtgärder på konsumentområdet.....	70
5.13 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 40:5 Åtgärder på konsumentområdet	70
5.14 Anslagsutveckling för 40:6 Bidrag till miljömärkning av produkter.....	70
5.15 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 40:6 Bidrag till miljömärkning av produkter.....	71

Diagramförteckning

3.1 Nyttillskott av bostäder 2002–2006, påbörjade bostäder genom ny- och ombyggnad.....	33
3.2 Den totala garantistocken för ny- och ombyggnad av bostäder fördelat på äldre och nya garantier	33
3.3 Andelen (i procent) kvarboende i föräldrahemmet, män och kvinnor i åldersgrupperna 18–24 och 25–29 år	35
3.4 Utbetalning till Byggekostnadsforums pilotprojekt, fördelat efter programområde.....	40
3.5 Fördelningen av energianvändningen i bostadssektorn	40
3.6 Enlotsavstyckning, genomsnittlig kostnad i kr i 2006 års kostnadsnivå	42
3.7 Fastighetsreglering med två berörda fastigheter, genomsnittlig kostnad i kr i 2006 års kostnadsnivå.....	42
3.8 Handläggningstider i månader för enlotsavstyckningar	42
3.9 Handläggningstider i månader för fastighetsreglering med två berörda fastigheter.....	42

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. godkänner vad regeringen föreslår om avtrappning av den statliga bostadsbyggnadssubventionen, det s.k. räntebidraget (avsnitt 3.11.2),
2. bemyndigar regeringen att under 2007 ställa ut kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder intill ett belopp på högst 10 000 000 000 kronor inklusive tidigare gjorda åtaganden (avsnitt 3.11.4),
3. bemyndigar regeringen att under 2007 ställa ut kreditgarantier i samband med obeståndshanteringen intill ett belopp på högst 500 000 000 kronor inklusive tidigare gjorda åtaganden (avsnitt 3.11.4),
4. bemyndigar regeringen att under 2007 ställa ut kreditgarantier för lån till kommunala bostadsföretag intill ett belopp på 3 000 000 000 kronor inklusive tidigare gjorda åtaganden (avsnitt 3.11.4),
5. bemyndigar regeringen att under 2007 ställa ut kreditgarantier för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp vid förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt intill ett belopp på 1 000 000 000 kronor inklusive tidigare gjorda åtaganden (avsnitt 3.11.4),
6. bemyndigar regeringen att under 2007 ställa ut kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden intill ett belopp på högst 1 000 000 000 kronor inklusive tidigare gjorda åtaganden (avsnitt 3.11.4),
7. godkänner vad regeringen föreslår om statliga kreditgarantier för lån till ny- och ombyggnad (avsnitt 3.11.4),
8. bemyndigar regeringen att under 2007 för ramanslaget 31:11 *Omstrukturering av kommunala bostadsföretag* göra åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 25 000 000 kronor under 2008–2011 (avsnitt 3.11.11),
9. för 2007 anvisar anslagen under utgiftsområde 18 *Sambällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp*Tusental kronor*

Anslag	Anslagstyp	
21:1 Bostadsbidrag	Ramanslag	3 458 000
31:1 Boverket	Ramanslag	203 119
31:2 Räntebidrag m.m.	Ramanslag	1 013 963
31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader	Ramanslag	15 666
31:4 Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet	Ramanslag	198 800
31:5 Fonden för fukt- och mögelskador	Ramanslag	23 000
31:6 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	Ramanslag	32 802
31:7 Statens geotekniska institut	Ramanslag	30 158
31:8 Lantmäteriverket	Ramanslag	351 172
31:9 Statens va-nämnd	Ramanslag	8 015
31:10 Byggekostnadsforum m.m.	Ramanslag	24 850
31:11 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	Ramanslag	90 000
31:12 Ungdomsbostadssamordnare	Ramanslag	1 000
31:13 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	Ramanslag	100 000
40:1 Marknadsdomstolen	Ramanslag	9 290
40:2 Konsumentverket	Ramanslag	112 088
40:3 Allmänna reklamationsnämnden	Ramanslag	24 414
40:4 Fastighetsmäklarnämnden	Ramanslag	12 241
40:5 Åtgärder på konsumentområdet	Ramanslag	17 520
40:6 Bidrag till miljömärkning av produkter	Ramanslag	4 374
Summa		5 730 472

2 Utgiftsområde 18, Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

2.1 Omfattning

Utgiftsområdet är indelat i politikområdena Bostadspolitik och Konsumentpolitik. Vidare ingår vissa anslag inom politikområdena Ekonomisk familjepolitik och Miljöpolitik. Politikområdet Miljöpolitik innehåller dock endast äldreanslag. Från 2007 har utgiftsområdet en annan sammansättning jämfört med tidigare. Skillnaden är att politikområdet Regional samhällsorganisation flyttat till utgiftsområde 1. Konsumentpolitiken tillhör utgiftsområde 18 från januari 2007.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutvecklingen inom utgiftsområdet

Miljoner kronor

	Utfall 2005	Budget 2006 ¹	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009
Politikområde Bostadspolitik	2 880	3 380	3 023	2 093	1 833	1 567
Politikområde Ekonomisk familjepolitik	3 605	3 730	3 590	3 458	3 344	3 254
Politikområde Konsumentpolitik	167	176	178	180	183	186
Politikområde Miljöpolitik	63	0	12	0	0	0
Totalt för utgiftsområde 18	6 714	7 287	6 803	5 730	5 360	5 007

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

Utfallet för 2005 för utgiftsområdet med den sammansättning av politikområden som gäller från 2007, uppgick till 6 714 miljoner kronor.

Tabell 2.2 Härledning av ramnivå 2007–2009, Utgiftsområde 18, Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Miljoner kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	7 286	7 286	7 286
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	6	19	35
Beslut	-1 273	-1 757	-2 295
Övriga makroekonomiska förutsättningar	-378	-412	-454
Volym	116	291	474
Överföring till/från andra utgiftsområden	-10	-10	-11
Övrigt	-18	-56	-28
Ny ramnivå	5 730	5 360	5 007

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 5 730 miljoner kronor 2007. I jämförelse med anvisade medel 2006 minskar utgiftsramen för utgiftsområdet med ca 1 556 miljoner kronor 2007. Förändringen förklaras i huvudsak av att utbetalningen av bidrag inom utgiftsområdet har dragits ner, däribland märks särskilt räntebidraget som skall avvecklas från 2007.

Tabell 2.3 Ramnivå 2007 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Miljoner kronor

	2007
Transfereringar ¹	20
Verksamhetsutgifter ²	4 770
Investeringar ³	940
Summa ramnivå	5 730

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som de statliga myndigheterna använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfallet 2006 samt kända förändringar av anslagens användning. Till största delen används

anslagen under utgiftsområdet till transfereeringar, framförallt till bostadsbidrag, räntebidrag och olika investeringsbidrag.

2.3 Skatteutgifter

Skatteutgifter för utgiftsområdet utgår från förhållandena som gällde vid tiden för 2006 års ekonomiska vårproposition. Skatteförslagen i budgetpropositionen för 2007 kommer till den del det påverkar skatteutgifterna att redovisas i 2007 års ekonomiska vårproposition.

Samhällets stöd inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande redovisas i huvudsak som anslag på statsbudgetens utgiftssida. Vid sidan av dessa stöd finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en likformig beskattning (s.k. skatteutgifter). Avvikelse från en likformig beskattning utgör en skatteförmån om t.ex. en grupp av skattskyldiga omfattas av en skattelättnad. Avvikelsen utgör en skattesanktion om det rör sig om "överuttag" av skatt. Många av skatteutgifterna har införts, mer eller mindre uttalat, som medel inom specifika politikområden som t.ex. konjunktur-, bostads-, miljö- eller arbetsmarknadspolitik. Dessa avvikelser påverkar statsbudgetens saldo och kan därför jämföras med stöd på budgetens utgiftssida. En utförlig redovisning av skatteutgifter finns i bilaga 2 till 2006 års ekonomiska vårproposition. I det följande avsnittet redovisas de nettoberäknade skatteutgifterna med politikområdesanknytning som kan hänföras till utgiftsområde 18.

Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 18, netto

Miljoner kronor

	2006	2007
Politikområde Bostadspolitik	*1	*1
Totalt för utgiftsområde 18	*1	*1

¹ Skatteutgiften har upphört eller beloppsmässigt ändrats sedan redovisningen i 2006 års ekonomiska vårproposition, bilaga 2.

De enskilda skatteavvikelserna inom politikområdet Bostadspolitik redovisas separat i avsnitt 3.3 där även en kort förklaring av respektive skatteavvikelse ges.

3 Politikområde Bostadspolitik

Det budgetförslag för 2007 som nu lämnas till riksdagen har utformats under den korta tid som enligt riksdagsordningen står till en ny regerings förfogande. Det har inneburit att en fullständig omarbetning av samtliga delar av budgeten i enlighet med regeringens politik inte har varit möjlig. Regeringen kan därför på tilläggsbudget behöva återkomma till riksdagen med ytterligare förslag som påverkar budgetåret 2007.

3.1 Omfattning

Politikområdet Bostadspolitik omfattar fyra verksamhetsområden: Bostadsförsörjning, Samhällsplanering och bebyggelseutveckling, Byggnad och förvaltning samt Lantmäteriverksamhet.

Politikområdet omfattar ca 2,1 miljarder kronor i anslag, se nedan. Sex myndigheter ingår i politikområdet: Boverket, Statens bostadskreditnämnd, Fonden för fukt- och mögelskador, Statens geotekniska institut, Lantmäteriverket, Statens va-nämnd. I politikområdet ingår vidare en statlig lantmäterimyndighet i varje län. De myndigheter som verkar inom politikområdet bedriver också en relativt omfattande avgiftsfinansierad verksamhet.

Huvuddelen av anslagen avser stöd i form av räntebidrag, äldre statliga kreditgarantier vid ny- och ombyggnad av bostäder, stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad samt stöd till omstrukturering av kommunala

bostadsföretag på orter med vikande befolkningsunderlag. Räntebidraget avtrappas dock från 2007 och kommer att upphöra helt 2012.

Resurserna inom politikområdet avser plan-, bygg- och bostadsfrågor, geotekniska frågor samt lantmäteriverksamhet, m.m.

Det internationella samarbetet rör bland annat deltagande i arbetet inom UN-HABITAT, Europeiska Unionen, Nordiska ministerrådet samt vissa bilaterala ländersamarbeten.

Politikområdet har viktiga beröringspunkter med flera andra politikområden. Bostadsbidragen inom den Ekonomiska familjepolitiken liksom Integrationspolitiken har anknytningar till genomförandet av bostadspolitik. Byggnad och förvaltning av bostäder inkluderar bland annat energifrågor som även behandlas inom politikområde Energipolitik. Frågor som har anknytning till samhällsplanering och fysisk planering behandlas också inom politikområde Regional samhällsorganisation. Frågor om miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö behandlas inom politikområdet Miljöpolitik.

Riksdagens bostadsutskott har lämnat synpunkter på mål och resultatredovisningen för politikområdet Bostadspolitik. Regeringen har beaktat dessa synpunkter och fortsätter det långsiktiga arbetet för att utveckla resultatredovisningen inom politikområdet. I maj lämnade den tidigare regeringen en resultat-skrivelse (2005/06:202) inom politikområdet om Omstrukturering av kommunala bostadsföretag - resultatredovisning.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet Bostadspolitik
Miljoner kronor

	Utfall 2005	Budget 2006 ¹	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009
<i>Anslag inom utgiftsområde 18</i>						
31:1 Boverket	158,7	173,3	175,7	203,1	196,2	179,8
31:2 Räntebidrag m.m.	1 603,4	1 756,3	1 550,0	1 014,0	774,7	516,8
31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader	10,7	20,5	17,7	15,7	17,0	17,3
31:4 Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet	156,8	198,8	203,5	198,8	198,8	198,8
31:5 Fonden för fukt- och mögelskador	17,8	36,6	18,7	23,0	18,0	17,0
31:6 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	20,2	32,8	29,5	32,8	32,8	32,8
31:7 Statens geotekniska institut	29,3	30,3	30,7	30,2	30,7	31,3
31:8 Lantmäteriverket	329,6	348,1	341,9	351,2	357,2	364,7
31:9 Statens va-nämnd	7,3	7,9	8,0	8,0	8,1	8,3
31:10 Byggekostnadsforum m.m.	50,4	24,9	39,4	24,9	0,0	0,0
31:11 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	80,7	151,6	86,3	90,0	100,0	100,0
31:12 Ungdomsbostadssamordnare	1,3	2,7	2,9	1,0	0,0	0,0
31:13 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad		0,0		100,0	100,0	100,0
2006 18 31:11 Investeringsbidrag för anordnande av hyresbostäder	375,5	596,4	491,1	-	-	-
2005 18 31:12 Statens bostadsnämnd	4,8	-		-	-	-
2005 18 31:14 Bidrag till installation av hissar	9,7	-	18,3	-	-	-
2003 18 31:7 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter	23,5	-	9,8	-	-	-
Totalt för utgiftsområde 18	2 879,8	3 380,1	3 023,4	2 092,5	1 833,4	1 566,9
Totalt för politikområde Bostadspolitik	2 879,8	3 380,1	3 023,4	2 092,5	1 833,4	1 566,9

3.3 Skatteutgifter

I avsnitt 2.3, redogörs för vad en skatteutgift är och varför den redovisas. Dessutom ges en samlad bild av det totala stödet i form av skatteutgifter till utgiftsområde 18. I detta avsnitt redovisas de enskilda skatteutgifterna inom utgiftsområde 18 som hör till politikområdet Bostadspolitik. Skatteutgifter för utgiftsområdet utgår från förhållandena som gällde vid tiden för 2006 års ekonomiska vårproposition. Skatteförslagen i budgetpropositionen för 2007 kommer till den del det påverkar skatteutgifterna att redovisas i 2007 års ekonomiska vårproposition.

Tabell 3.2 Skatteutgifter inom politikområdet Bostadspolitik, netto
Miljoner kronor

	2006	2007
Avkastning eget hem	*	*
Nedsatt kapitalvinstskatt vid försäljning av eget hem och bostadsrätt	3 390	3 360
Försäljning av tomtmark och byggnader	1 150	1 210
Begränsningsregel småhus	*	*
Begränsningsregel förmögenhetsskatt	*	*
Investeringsstimulans till hyres- och studentbostäder	700	700
Ränteutgifter för bostadsrättsföreningar	60	-90
Fastighetsskatt på konventionellt beskattade hyreshus och småhus	-1 990	*
Avkastning på bostadsrättsfastighet	-500	*
Totalt för politikområde Bostadspolitik	*	*

¹ Skatteutgiften har upphört eller beloppsmässigt ändrats sedan redovisningen i 2006 års ekonomiska vårproposition, bilaga 2.

3.3.1 Skatteförmåner

Avkastning eget hem

Med eget hem avses småhus som inte upplåts med hyresrätt eller bostadsrätt. Den direkta avkastningen från eget hem beskattas inte inom ramen för inkomstbeskattningen. Däremot utgår fastighetsskatt med 1,0 procent fr.o.m. 2001. Enligt gällande norm inom kapitalinkomstbeskattningen skall all avkastning beskattas med 30 procent. Direktavkastningen förutsätts motsvara fastighetens marknadsvärde multiplicerat med statslåneräntan. Denna avkastning bör med andra ord beskattas med 30 procent. Skatteutgiften utgörs av skillnaden mellan kapitalinkomstskatten (30 procent) på fastighetens reala direktavkastning och fastighetsskatten.

Nedsatt kapitalvinstskatt vid försäljning av eget hem och bostadsrätt

Beskattning av värdeökning på eget hem eller bostadsrätt sker först vid realisationstillfället. Dessutom ges möjlighet till ytterligare uppskov under vissa förutsättningar även då vinsten realiserats. Räntan på denna skattecredit är en avvikelse. Därutöver behöver endast två tredjedelar (hälften före 2001) av den kapitalvinst som realiserats vid försäljning tas upp till beskattning i inkomstslaget kapital. Den tredjedel som inte beskattas ger upphov till en skatteavvikelse som avser skatt på kapitalinkomst.

Försäljning av tomtmark och byggnader

Vid försäljning av en- och flerbostadshus är ca 15 procent av värdet undantaget från mervärdes-skatt. Undantaget gäller i huvudsak tomtmark, byggränta och vinst som enligt normen borde beskattas.

Begränsningsregel småhus

Från och med 2006 skall fastighetsskatteuttaget i princip begränsas till högst 4 procent av hushållets beskattningsbara inkomst. Denna begränsning utgör en skatteutgift.

Begränsningsregel förmögenhetsskatt

Från och med 2004 års taxering skall den som tillgodoräknas skattereduktion för fastighetsskatt (skatteutgift Begränsningsregel småhus) och som betalar förmögenhetsskatt för sin permanentbostad kunna tillgodoräknas skatte-reduktion även för förmögenhetsskatten. Denna

skattereduktion utgör en skatteutgift. Utgiften avser förmögenhetsskatt.

Investeringsstimulans till hyres- och studentbostäder

Investeringsstimulans utgår vid byggande av mindre hyres- och studentbostäder. Beloppsmässigt motsvarar den en sänkning av mervärdesskattesatsen från 25 till 6 procent vid inköp av varor och tjänster som avser den stödberättigade delen av bygg- eller ombyggnadsprojekt. Beloppet krediteras fastighetsägarens skattekonto i efterhand. Investeringsstimulansen gäller för bostäder som är påbörjade fram t.o.m. 31 december 2006.

3.3.2 Skattesanktioner

Ränteutgifter för bostadsrättsföreningar

Avdragsrätten för räntor är begränsad och får ett givet år inte överstiga den intäkt på 3 procent av taxeringsvärdet som föreningen skall ta upp till beskattning. Uppkommer underskott får detta rullas framåt i tiden. Finns ett sådant underskott kvar när fastigheten avyttras får detta kvittas mot en eventuell kapitalvinst.

Fastighetsskatt på konventionellt beskattade hyreshus och småhus

Skatten på dessa fastigheter är en objektskatt som enbart träffar fastighetskapitalet. Eftersom intäkterna beskattas som inkomst av näringsverksamhet utgör fastighetsskatten (som är avdragsgill mot intäkterna), till den del den inte reducerar inkomstskatten, en skatteutgift.

Avkastning på bostadsrättsfastighet

Direktavkastningen från privatbostadsföretags (äkte bostadsrättsföreningar) fastigheter beskattas inte konventionellt, utan genom en särskild schablonmetod. Enligt gällande regler skall föreningen årligen ta upp en intäkt om 3 procent av fastighetens taxeringsvärde till beskattning. Därutöver utgår fastighetsskatt på 0,5 procent av taxeringsvärdet för fastigheter som är taxerade som hyreshus och 1,0 procent för småhusfastigheter. Direktavkastningen förutsätts motsvara det sammanlagda marknadsvärdet av bostadsrätterna multiplicerat med statslåneräntan. Skatteutgiften utgörs av skillnaden mellan kapitalskatten (30 procent) på fastighetens reala

direktavkastning och den skatt som betalas enligt gällande regler.

3.4 Mål

Regeringen avser att se över indelning och målformuleringen för politikområdet och återkommer vid ett senare tillfälle. Nedanstående mål är beslutade av riksdagen (prop. 2005/06:1, bet. 2005/06:BoU1, rskr. 2005/06:100). Resultatbeskrivningen i det följande görs i förhållande till dessa mål.

Alla skall ges förutsättningar att leva i goda bostäder till rimliga kostnader och i en stimulerande och trygg miljö inom långsiktigt hållbara ramar. Boende- och bebyggelsemiljön skall bidra till jämlika och värdiga levnadsförhållanden och särskilt främja en god uppväxt för barn och ungdomar. Vid planering, byggande och förvaltning skall en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling vara grund för verksamheten.

Indikatorer

I syfte att följa upp det bostadspolitiska målet har ett antal indikatorer tagits fram.

- Antalet byggda bostäder (se avsnitt 3.7.1)
- Etableringstidpunkten på bostadsmarknaden (se avsnitt 3.7.1)
- Antal till regeringen överklagade detaljplaneärenden (se avsnitt 3.7.1)
- Antalet antagna kommunomfattande översiktsplaner (se avsnitt 3.7.2)
- Energianvändningen i bostäder och lokaler (se avsnitt 3.7.3)

3.5 Politikens inriktning

Konkurrensen skall förbättras med långsiktigt stabila villkor för ägande och byggande av bostäder. Snedvridande subventioner och detaljregleringar avskaffas. Fastighetsbeskattningen reformeras med inriktning att fastighetskatten avskaffas och ersätts med en låg kommunal fastighetsrelaterad avgift. Beskattningen av schablonintäkter för bostadsrättsföreningar avskaffas. Konkurrens bör främjas och arbeidskraftsinvandring bör underlättas för att motverka kommande arbeidskraftsbrist. Valfriheten

på bostadsmarknaden skall utvecklas och möjligheterna att äga den egna bostaden skall underlättas. Därmed stimuleras eget ansvarstagande, kostnaderna för boendet hålls nere och utanförskap och segregation motverkas. Regeringen anser att det finns hushåll som kan behöva stöd av det allmänna för att ordna en egen bostad. Frågan om i vilken form ett sådant stöd skall ske behöver dock beredas ytterligare. Det kommunala självstyret stärks genom att begränsande lagar upphävs. Regeringen ser hyresrätten som central för en flexibel bostadsmarknad och en väl fungerande arbetsmarknad och vill utveckla hyresboendet också i framtiden.

Regeringen avser att arbeta för en minskad miljöbelastning från bostadssektorn. En stor potential för detta finns såväl inom nybyggnation som i det nuvarande fastighetsbeståndet. Mot bakgrund av att det just nu byggs mycket nytt samtidigt som de äldre bostadsbestånden behöver rustas upp är en fortsatt effektivisering av energianvändningen prioriterad. Skatter, avgifter och övriga ekonomiska styrmedel bör utformas så att de inte missgynnar miljöförbättringar i fastighetsbeståndet. En god inomhusmiljö och luftkvalitet, anpassad för den verksamhet som skall bedrivas i byggnaden, är samtidigt ett grundläggande uttryck för en hållbar bygg- och fastighetssektor.

Den fysiska planeringens potential för att främja en långsiktigt hållbar samhällsutveckling bör uppmärksammas i ökad utsträckning. Arbetet med hållbar utveckling förutsätter bl.a. en långsiktighet i beslutsfattandet, avvägningar mellan olika aspekter inom ramen för en helhetssyn, hänsyn till såväl globala som nationella, regionala och lokala perspektiv samt demokratiska beslutsformer. Den fysiska planeringen enligt plan- och bygglagen PBL (1987:10), erbjuder instrument som främjar en sådan utveckling, främst på den kommunala nivån.

Fortsatt utveckling av den statliga lantmäteriverksamheten i syfte att skapa en mer effektiv nationell infrastruktur för geografisk information och fastighetsinformation för ökad samhällsnytta. Detta skall bl.a. ske genom ökad samverkan med kommuner, statliga myndigheter och samhällets aktörer i övrigt för en förbättrad register- och databaskvalitet samt genom ett förbättrat och mera flexibelt tillhandahållande av informationen. I linje med denna inriktning

ligger också att inom ramen för det statliga lantmäteriets organisation integrera den fastighetsanknutna inskrivningsverksamheten.

Regeringen avser att återkomma till utredningen om ekonomiska och juridiska förutsättningar för privatpersoners upplåtelse av den egna bostaden (Dir. 2006:94) med tilläggsdirektiv i avsikt att öka möjligheterna för utredningen att lämna förslag till ekonomiska incitament, bl.a. inom skatteområdet, som kan öka bostadsinnehavares intresse för upplåtelse av den egna bostaden, se avsnitt 3.6.1 aktuella utredningar och uppdrag.

Regeringen avser att genom tilläggsdirektiv ge boutredningen om ungas förutsättningar på bostadsmarknaden (M2005:01) i uppdrag att avsluta sitt arbete, se avsnitt 3.6.1 aktuella utredningar och uppdrag.

Regeringen överväger att genom tilläggsdirektiv anpassa utredningen till den nationella byggsamordnaren till nya förutsättningar, se avsnitt 3.6.3 aktuella utredningar och uppdrag.

3.6 Insatser inom politikområdet

3.6.1 Verksamhetsområde Bostadsförsörjning

Mål

Nedanstående mål är beslutat av den tidigare regeringen. Resultatskrivningen görs i förhållande till detta mål. Regeringen avser att se över målformuleringen.

Verka för:

- lägre byggpriser och boendekostnader i bostäder med god kvalitet
- ökad nyproduktion i tillväxtregionerna av hyresbostäder som kan efterfrågas av bredare hushållsgrupper,
- utveckling av det allmännyttiga bostadsföretagen och andra icke-vinstdrivande upplåtelseformer
- minskad segregation i boendet.

Medel för att uppnå målet

Ekonomiska insatser

Statens stöd till bostadsbyggandet består av produktionsstöd i form av olika bidrag och av statliga kreditgarantier för lån till bostadsinvesteringar. Det grundläggande bidraget har sedan 1993 varit ett schabloniserat räntebidrag för nybyggnad av bostäder med hyres- eller bostadsrätt samt ombyggnad av flerbostadshus. Räntebidragsärenden handläggs av Boverket och länsstyrelserna. Den tidigare regeringen aviserade i 2006 års ekonomiska vårproposition att inga nya räntebidrag skulle beviljas från 1 juli 2008. En promemoria med detta innehåll har remitterats. Regeringen delar bedömningen att räntebidraget bör avskaffas men anser att detta bör ske från den 1 januari 2007, se vidare avsnitt 3.11.2

Den tidigare regeringen aviserade i 2006 års ekonomiska vårproposition att investeringsbidraget skulle förlängas t.o.m. den 30 juni 2008. En promemoria med detta förslag har också remitterats. Regeringen delar dock inte bedömningen att stödet skall förlängas. I enlighet med tidigare riksdagsbeslut kommer därmed förordningen (2001:531) om statligt investeringsbidrag för byggande av bostäder som upplåts med hyresrätt i områden med bostadsbrist att upphöra vid utgången av år 2006.

Den tidigare regeringen aviserade i 2006 års ekonomiska vårproposition att den statliga investeringsstimulansen för anordnande av mindre hyresbostäder och studentbostäder skulle förlängas t.o.m. den 30 juni 2008. En promemoria med detta förslag har också remitterats. Regeringen delar dock inte bedömningen att stödet skall förlängas. I enlighet med tidigare riksdagsbeslut kommer därmed förordningen (2003:506) om investeringsstimulans för byggande av mindre hyresbostäder och studentbostäder att upphöra vid utgången av år 2006. Statens bostadskreditnämnd (BKN) handlägger kreditgarantierna.

Sammanslagning av Statens bostadskreditnämnd och Statens bostadsnämnd

Den 1 januari 2006 inordnades Statens bostadsnämnds (SBN:s) verksamhet i Statens bostadskreditnämnd (BKN). Detta är en organisatorisk förändring som inte kommer att ändra verksamhetens inriktning. Den

verksamhet som BKN tagit över från SBN syftar till att ge de kommunala bostadsföretagen långsiktigt hållbara ekonomiska förutsättningar genom att bistå kommuner som har svårt att klara de kommunala bostadsföretagens ekonomiska problem. Stödinsatserna är vanligtvis kopplade till en omstrukturering av fastighetsbeståndet för att minska antalet outhyrda lägenheter.

Statens bostadskreditnämnd

Statens bostadskreditnämnd (BKN) kan lämna kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder. Den 15 april 2004 infördes ett nytt regelsystem för statliga kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder genom förordning (2004:105) om statlig kreditgaranti för lån för bostadsbyggande m.m. BKN kan lämna kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder upp till 90 procent av ett långsiktigt hållbart marknadsvärde, dock högst upptill 2 miljoner kronor per lägenhet.

Genom förbättrade villkor för finansiering av ny- och ombyggnad av bostäder ges BKN större förutsättningar att bidra till bostadsförsörjningen.

Stöd till enskilda hushåll

I 2006 års ekonomiska vårproposition aviserade den tidigare regeringen ett förslag till statligt bidrag till kommunala hyresgarantier i syfte att underlätta för ungdomar, unga vuxna och andra hushåll, som har svårt att etablera sig på bostadsmarknaden, att få ett eget hyreskontrakt. De hushåll som förslaget är inriktat på är sådana som har privatekonomiska förutsättningar att klara av att betala en hyra men av olika skäl ändå inte lyckas få ett hyreskontrakt.

Regeringen delar uppfattningen att det finns hushåll som kan behöva stöd av det allmänna för att ordna en egen bostad. Frågan om i vilken form ett sådant stöd skall ske behöver dock beredas ytterligare. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med ett mer precist förslag till hur ett sådant stöd skall utformas.

Aktuella utredningar och uppdrag

Arbetsgrupp om bostadsfinansieringsfrågor

Den tidigare regeringen beslutade den 18 mars 2004 att tillsätta en arbetsgrupp inom Regeringskansliet med uppgift att

- genomlysna det nuvarande systemet för bostadsfinansiering, bostadssubventioner och bostadsmarknadens kapitalförsörjning,
- lämna förslag till vilken framtida roll staten bör ha i detta system samt
- utarbeta ett förslag till närmare utformning av statens roll i systemet.

Uppdraget redovisades i september 2005 i en departementspromemoria, ”Bostadsfinansiering” (Ds 2005:39), som har remitterats. Se vidare avsnitt 3.11.2 Rängebidrag m.m. där avvecklingen preciseras.

Nationell bostadssamordnare

2005 tillsatte den tidigare regeringen en Nationell bostadssamordnare med uppgift att under en treårsperiod ta fram förslag på konkreta åtgärder för att underlätta ungdomars inträde på bostadsmarknaden.

Regeringen avser att genom tilläggsdirektiv ge samordnaren i uppdrag att avsluta sitt arbete. Bostadssamordnarens uppdrag avvecklas då regeringen anser att ungdomars möjligheter att etablera sig på bostadsmarknaden skall lösas genom andra åtgärder än vad som omfattas av uppdraget.

Allmännyttans villkor

För att se över de villkor och förutsättningar som gäller för allmännyttiga och kommunala bostadsföretag tillkallade den tidigare regeringen i oktober 2005 en särskild utredare (Dir 2005:116). Utredaren skall undersöka vilka förändringar som kan vara nödvändiga i de lagar och förordningar som direkt styr villkoren för hyresmarknaden i allmänhet och för de allmännyttiga och kommunala bostadsföretagen i synnerhet. Uppdraget skall slutredovisas under 2007. Regeringen överväger att genom tilläggsdirektiv anpassa utredningen till nya förutsättningar.

Privatpersoners upplåtelse av den egna bostaden

Den tidigare regeringen tillkallade en utredare som skall se över förutsättningarna för privatpersoners upplåtelse av den egna bostaden (Dir 2006:94). Uppdraget omfattar bl.a. upplåtelse av hyres- och bostadsrättslägenhet i andra hand och till inneboende. Det omfattar också hel eller delvis upplåtelse av en- eller tvåfamiljshus som inte ingår i en affärsmässigt bedriven

uthyrningsverksamhet. Utredningen skall se över de ekonomiska och juridiska villkoren kring sådan uthyrning i andrahand och till inneboende. Även frågan om hur de andrahands- och inneboendes rätt till rimliga hyresvillkor skall ses över.

Därutöver skall utredaren överväga om det bör skapas ytterligare ekonomiska incitament för bostadsupplåtelser av de slag som nu är i fråga. Utredaren skall också överväga om det skatte- rättsliga schablonavdraget vid uthyrning av privatbostadsfastighet bör höjas mot bakgrund av de kostnader som är förenade med uthyrning. Utredaren skall inte lämna några förslag på skatteområdet i övrigt. Därutöver skall utredaren se över möjligheterna att skärpa skattekontrollen av bostadsinnehavares hyresintäkter från hel eller delvis uthyrning av den egna bostaden eller annan bostad som denne disponerar, t.ex. fritidsbostad.

Syftet med översynen är att förbättra förutsättningarna att utnyttja det befintliga bostadsbeståndet för boende.

Uppdraget skall slutredovisas till regeringen senast den 1 mars 2007.

Regeringen avser att återkomma med tilläggsdirektiv i avsikt att öka möjligheterna för utredningen att lämna förslag till ekonomiska incitament, bl.a. inom skatteområdet, som kan öka bostadsinnehavares intresse för upplåtelse av den egna bostaden.

Statlig marksamordnare

Den tidigare regeringen har förordnat en marksamordnare med uppdrag att verka för överenskommelser om bostadsproduktion på mark som förvaltas av statliga myndigheter eller ägs av statliga bolag (M2006:02). Samordnaren skall för statens del samråda med företrädare för statliga myndigheter, statliga aktiebolag, berörda kommuner och representanter för byggsektorn i syfte att få till stånd ett ökat byggande av framför allt hyresbostäder i Stockholmsregionen.

Uppdraget innebär att genom samråd med parterna medverka till att överenskommelser träffas om försäljning av mark för bostadsändamål. I uppdraget ingår även att dokumentera arbetet och ge exempel på möjliga arbetsformer som kan tillämpas vid framtida överenskommelser om bostadsproduktion på statlig

mark. Uppdraget skall redovisas senast den 1 november 2006.

3.6.2 Verksamhetsområde Samhällsplanering och bebyggelseutveckling

Mål

Nedanstående mål är beslutat av den tidigare regeringen. Resultatskrivningen görs i förhållande till detta mål. Regeringen avser att se över målformuleringen.

Den bebyggda miljön skall utgöra en god livsmiljö samt medverka till en hållbar utveckling ur ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt perspektiv. Vid fysisk planering och samhällsbyggande skall det nationella miljö kvalitetsmålen tillsammans med övriga nationella mål och strategier vara vägledande.

Medel för att uppnå målet

Fysisk planering

Hållbar utveckling är det övergripande målet för samhällsplanering och bebyggelseutveckling. Ett hållbart samhällsbyggande måste präglas av en sektorsövergripande helhetssyn där hållbarhet väver samman av ekologiska, ekonomiska, sociala och kulturella aspekter. Även den tekniska utvecklingen och utformningen av bebyggelse, infrastruktur, transportsystem, energianvändning, energiförsörjning och informationsteknik måste vägas in eftersom den är grundläggande för en ekonomisk, social och ekologisk utveckling.

Plan- och bygglagens, PBL:s, syfte, grundläggande struktur och ansvarsfördelning samt beslutsprocesser ger förutsättningar för ett hållbart samhällsbyggande och den fysiska planeringen erbjuder instrument och metoder för detta. Kommunerna har huvudansvaret för den fysiska planeringen enligt PBL, men också länsstyrelsernas ansvar för att tillvarata och samordna olika nationella mål och intressen i den fysiska planeringen har betydelse för att målet om det hållbara samhället skall kunna nås. Den parlamentariska PBL-kommittén, se nedan under aktuella utredningar och uppdrag, har redovisat förslag till förändringar som syftar till

att ytterligare stärka lagens roll som instrument för en hållbar utveckling.

Hållbar stadsutveckling

Inom ramen för den temainriktade strategin för stadsmiljö, som antogs av Europeiska unionens råd i juni 2006, framhålls behovet av insatser på olika nivåer för att bidra till en bättre miljö och livskvalitet i Europas städer. Transporternas roll för en god stadsmiljö understryks likaså behovet av att man utarbetar en integrerad miljöförvaltning i städerna. Dessa två är förutsättningar för att minska de negativa miljö- och hälsoeffekterna. Allmänhetens deltagande i beslutsfattandet skall också främjas exempelvis genom lokalt Agenda 21-arbetet.

Uppsikt, tillsyn och inomstatlig samordning

Uppsikt och tillsyn är viktiga styrmedel för att tillämpningen av PBL, skall ha god kvalitet och vara enhetlig i landet. Boverket har ansvar för den allmänna uppsikten över plan- och byggnadsväsendet i riket och länsstyrelserna har tillsyn över plan- och byggnadsväsendet i länet. Behovet av att tydliggöra och effektivisera statens roll och ansvar för att genom uppsikt och tillsyn säkerställa de allmänna intressen och samhällskrav som regleras i PBL har aktualiserats på flera sätt, bl.a. genom Riksrevisionens rapport Uppsikt och tillsyn i samhällsplaneringen – intention och praktik (RiR 2005:12). Riksrevisionens granskning visar att centrala inslag i PBL inte har utvecklats på det sätt som förutsattes när lagen infördes och att den statliga överblicken över den fysiska planeringen är bristfällig.

Riksrevisionen konstaterar även att länsstyrelsens ansvar för att ta till vara och samordna statens intressen i kommunernas fysiska planering inte fungerar tillfredsställande. Länsstyrelsens uppgift innebär såväl att förmedla underlag och facksynpunkter som att tolka och anpassa underlaget till de regionala förutsättningarna och göra avvägningar mellan olika sektorsintressen. En viktig del är att tillhandahålla ett aktuellt och samordnat regionalt planeringsunderlag som kan medverka till att kommunernas fysiska planering främjar en hållbar utveckling i länet och regionen som helhet.

För att komma tillrätta med de påtalade bristerna och för att tydliggöra statens samlade roll och ansvar i PBL har ett flertal åtgärder

vidtagits såväl av Boverket, genom den s.k. BULT-gruppen (Boverkets Uppsikt och Länsstyrelsens Tillsyn) och en årlig enkät till länsstyrelserna, som av den tidigare regeringen genom särskilda uppdrag i regleringsbrev till Boverket och länsstyrelserna. Gemensamt för de olika initiativen är att de, förutom att lämna förslag till åtgärder, avser att förbättra dialogen och stärka samverkan mellan länsstyrelserna, Boverket och regeringen, se nedan under aktuella utredningar och uppdrag.

Planering för vindkraftsproduktion

En utbyggnad av vindkraften kan underlättas och stimuleras genom en framsynt planering.

Den tidigare regeringen gav i november 2005 länsstyrelserna i uppdrag att komplettera och utöka tidigare gjorda redovisningar om stora vindkraftsanläggningar på land. Uppdraget som redovisades till regeringen sommaren 2006 bereds nu vidare inom Regeringskansliet.

Den tidigare regeringen beslutade den 16 mars 2006 att överlämna en proposition om vindbruk till riksdagen (prop. 2005/06:143). I propositionen betonas vikten av att kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter aktivt bidrar till en ökad planering för vindkraft. En översiktlig fysisk planering, som föregår olika tillståndsprövningar bedöms härvid som viktig då den bl.a. kan underlätta en framtida utbyggnad av vindkraften. I syfte att underlätta vindkraftens utveckling aviserade den tidigare regeringen därför ett särskilt ekonomiskt stöd till kommunal översiktsplanering för de kommuner som genom aktiva planeringsinsatser utvecklar förutsättningarna för en utbyggnad av vindkraftsanläggningar. På motsvarande sätt föreslås också länsstyrelserna kunna ansöka om stöd för regionalt samordnande arbete med planeringsunderlag för vindkraft. Boverket, i samråd med Statens energimyndighet och Sveriges Kommuner och Landsting, har i enlighet med propositionen fått i uppdrag att ta fram förslag till hur stödet kan utformas mer i detalj. Uppdraget skall redovisas till regeringen den 1 november 2006.

Digital detaljplaneprocess och digitalt lagrad information

Lantmäteriverket redovisade i september 2005 ett regeringsuppdrag avseende hur informationsutbytet mellan kommuner, länsstyrelser, lantmäterimyndigheter, andra statliga organ och

övriga berörda intressenter kan förbättras för att erhålla en effektiv digital detaljplaneprocess. Verkets rapport "Hur informationsutbytet i detaljplaneprocessen kan bli bättre och effektivare" har utarbetats efter samråd med berörda intressenter och innehåller bl.a. förslag till fortsatt utvecklingsarbete inom området.

Den fortsatta beredningen inom Regeringskansliet har resulterat i att Boverket fått i uppdrag att i samverkan med Lantmäteriverket och Sveriges Kommuner och Landsting samt med stöd av ett antal länsstyrelser och kommuner utveckla de idéer som redovisats i nämnda förstudie i syfte att skapa förutsättningar för en nationellt harmoniserad digital hantering av detaljplaneprocessen.

Genom att förbättra kvaliteten på och öka tillgängligheten till aktuell och kvalitetssäkrad information torde såväl planerings- som prövningsprocesserna kunna effektiviseras och förkortas. I detta sammanhang bör EU-kommissionens initiativ till att skapa en gemensam infrastruktur för geografisk information i gemenskapen nämnas (Infrastructure for Spatial Information in Europe, INSPIRE). Bland målen för detta arbete återfinns bl.a. harmonisering av existerande geografiska data genom användande av gemensamma standarder och specifikationer samt förenklad tillgång till information. Ytterligare ett steg mot ökad användning av digitalt lagrad information har tagits genom att Lantmäteriverket tilldelats ett nationellt samordningsansvar inom geodataområdet samt fått i uppdrag att utarbeta en nationell strategisk plan för den samlade informationsförsörjningen. Vidare har den tidigare regeringen beslutat att inrätta ett geodataråd vid Lantmäteriverket (se vidare under avsnitt 3.6.4 Lantmäteriverksamhet).

Geotekniska frågor

Statens geotekniska institut (SGI) har ett övergripande ansvar för de geotekniska frågorna i landet. SGI verkar för att minska riskerna för ras och skred och genom en samordnande roll även för att minska riskerna för stranderosion. Vidare arbetar SGI för att plan- och byggprocessen skall effektiviseras genom bl.a. forskning och utveckling inom det geotekniska och miljögeotekniska området. Institutet arbetar även för att samhället skall ha tillgång till erforderlig kunskap inom geoteknik och

miljögeoteknik, vilket bl.a. görs genom en samordnande roll för geoteknisk och miljögeoteknisk forskning i Sverige. SGI skall också verka för effektivitet och kvalitet i plan- och byggprocessen genom utnyttjande av rätt geoteknisk och miljögeoteknisk kompetens, vilket SGI gör genom att bl.a. bistå andra myndigheter med rådgivning.

Under året har SGI bland annat medverkat i länsstyrelsernas, huvudsakligen Västra Götalands län, behandling av plan- och byggärenden. Vidare har institutet bistått kommuner och räddningstjänster genom besiktningar, råd och rekommendationer vid inträffade skred.

SGI har även genomfört ett tjugotal miljöinriktade forskningsprojekt där ny kunskap tagits fram. Vidare har SGI anordnat geotekniska forskardagar och bedrivit kunskapsförmedling och genomfört kurser och konferenser.

Under året har SGI också gett kvalificerad rådgivning om geoteknik och miljögeoteknik till myndigheter, statliga verk, kommuner, företag och enskilda.

VA-frågor

Statens Va-nämnd är specialforum för tvistemål enligt lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar (va-lagen) samt lagen (1981:1354) om allmänna värmesystem. Nämndens avgörande har samma verkan som domstols dom. Jurisdiktionsområdet omfattar hela Sverige. Nämnden är inordnad i det allmänna domstolsväsendet på så sätt att överklagande av nämndens beslut sker hos Svea Hovrätt (Miljööverdomstolen), varifrån målen kan föras vidare till Högsta domstolen. Utöver den rent dömande verksamheten lämnar nämnden yttranden i va-frågor m.m. till domstolar, Statens energimyndighet och länsstyrelser.

Från den 1 januari 2007 kommer en ny lag om allmänna vattentjänster att träda ikraft som ersätter va-lagen. Därmed upphör va-lagen liksom lagen om allmänna värmesystem att gälla. Va-nämndens roll och plats i domstolsväsendet kommer emellertid inte att förändras fränsett att nämnden kommer att tillföras ytterligare måltyper. Den nya lagen, som i stora delar bygger på den gamla va-lagen, innebär bl.a. att kommunernas ansvar att ordna en allmän va-anläggning utvidgas från att bara gälla när en sådan anläggning behövs av hälsoskäl till att

också gälla när en allmän va-anläggning behövs med hänsyn till skyddet för miljön. Kommunernas ansvar tydliggörs också bl.a. på så sätt att allmänna vattentjänster skall tillhandahållas genom kommunala va-anläggningar och att kommunens ansvar knyts till ägandet av va-anläggningarna.

Aktuella utredningar och uppdrag

PBL-kommittén

Den tidigare regeringen tillkallade i juni 2002 en parlamentarisk kommitté för att se över plan- och bygglagstiftningen samt lämna förslag till de lagändringar som behövs (dir. 2002:97). Kommittén lämnade sitt slutbetänkande i september 2005, *Får jag lov? Om planering och byggande* (SOU 2005:77).

Kommitténs förslag syftar till att uppfylla de tre övergripande målen som varit utgångspunkter för arbetet med en översyn av plan- och bygglagstiftningen, dvs. att effektivisera beslutsprocessen med säkerställt och utvecklat medborgerligt inflytande, att stärka och utveckla plan- och bygglagstiftningen så att rollen som ett instrument för hållbar utveckling stärks och att det skapas bättre förutsättningar för samhällsbyggande. Förslagen innebär bl.a. att en ökad vikt skall läggas vid översiktsplaneringen, att möjligheter till enklare detaljplanering med fokus på strukturella frågor skall underlättas samt att bygglovsprövningen förstärks.

Kommitténs förslag innebär inga grundläggande ändringar i nuvarande plansystem utan syftar till att stärka detta i enlighet med de ursprungliga syftena vid PBL:s tillkomst. Vad beträffar bygglovsprövningen föreslås vissa förändringar i syfte att förstärka prövningen, förbättra kontrollen och effektivisera tillsynen i inledande och avslutande skeden. En strävan med kommitténs förslag har varit att ge kommunerna ökade valmöjligheter när det gäller att utnyttja de olika instrument som PBL erbjuder beroende på plansituation, områdets förutsättningar och kommunens viljeinriktning.

De förändringar som kommittén föreslår syftar till att förtydliga kommunernas handlingsutrymme och till att göra regelverket tydligare och enklare och därmed också bidra till en effektivare tillämpning. Vissa av de föreslagna förändringarna kommer att öka kraven på

kommunerna, exempelvis kraven på samordning av hanteringen av ärenden enligt PBL och miljöbalken. Samtidigt innebär kommitténs förslag att kommunernas arbete skall kunna förenklas och att processen skall kunna göras mer effektiv och bidra till att handläggningstiderna kan kortas. Kommittén föreslår även att instansordningen för överprövning av beslut enligt PBL kortas och att PBL-ärenden och miljöbalksärenden skall kunna samordnas vid överprövningen.

Betänkandet har remissbehandlats under hösten 2005 och våren 2006. Remissen skickades ut brett, bl.a. har alla Sveriges kommuner bjudits in att lämna remissvar. Totalt har remissvar inkommit från ca 420 remissinstanser.

Plan- och bygglagen är enligt regeringens uppfattning ett stort regelverk som lägger många administrativa bördor på bl.a. företagssektorn. Det är därför angeläget att PBL reformeras t.ex. så att det blir lättare att söka bygglov och att handläggningstiderna i planärenden förkortas.

PBL-kommittén har konstaterat att många problem som finns i dag beror på brister i tillämpningen av lagstiftningen. Kommittén bedömer att det behövs ett omfattande kompetens- och metodutvecklingsarbete. Många remissinstanser bekräftar och understryker detta behov. Även de förändringar i lagstiftningen som föreslås medför behov av informations- och utbildningsinsatser. Det innebär att det måste finnas tillräckliga resurser och tid för olika utbildningsinsatser innan en ny lagstiftning träder i kraft.

Uppsikt och tillsyn över den fysiska planeringen

För att lägga grunden för en bättre uppsikt och tillsyn över den fysiska planeringen enligt PBL och för att möta Riksrevisionens kritik (se avsnitt 3.6.2) har Boverket fått i uppdrag att senast den 30 juni 2007 redovisa förslag till åtgärder och förtydliganden som bedöms angelägna för att tillämpningen av lagstiftningen skall motsvara dess syfte och intention.

Boverket skall, i samverkan med länsstyrelserna, kartlägga och utvärdera statens samlade roll och ansvar för att genom uppsikt och tillsyn säkerställa dels att samhällskraven i plan- och bygglagen tillgodoses i kommunernas fysiska planering, dels att tillämpningen av lagen blir enhetlig. Det är särskilt angeläget att Boverket redovisar hur länsstyrelserna samverkar med kommunerna i deras planprocess och

planläggning samt vilket stöd länsstyrelserna behöver av Boverket för att fullgöra sina uppgifter enligt PBL. Redovisningen skall bl.a. innefatta länsstyrelsernas ansvar för att ta tillvara och göra sammanvägningar och helhetsbedömningar av olika nationella mål och statliga intressen i kommunernas planering samt för att därvid tillhandahålla planeringsunderlag.

Länsstyrelserna har i sitt regleringsbrev fått i uppdrag att på motsvarande sätt samverka med Boverket i verkets uppdrag.

Översyn av strandskyddsbestämmelserna

Inom Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet pågår ett arbete med översyn av miljöbalkens bestämmelser om strandskydd. De förslag som därvid utarbetats har syftat till att åstadkomma skärpningar i vissa avseenden, lättnader i vissa områden samt klarlägganden i fråga om hur strandskyddsbestämmelserna bör tillämpas. Efter remissbehandling bereds nu förslagen vidare inom Regeringskansliet (se utgiftsområde 20, Allmän miljö- och naturvård).

Frågor om strandskydd bör enligt regeringen i större utsträckning än i dag hanteras regionalt och lokalt. Regelverket är dock utformat på ett sådant sätt att hänsyn till lokala förutsättningar inte kan tas i den utsträckning som är önskvärd. Ökat lokalt inflytande är viktigt för enskilda människor och för kommunal och regional utveckling.

Samhällsbyggandet i Malmfälten

Den pågående malmbrytningen och de omfattande investeringar som planeras i gruvverksamheten i Malmfälten kommer långsiktigt att påverka samhällsstruktur och utveckling i Kiruna och Gällivare kommuner. Denna utveckling förutsätter såväl omfattande planeringsinsatser från bl.a. berörda kommuner och statliga myndigheter som att planeringen resulterar i att nödvändig infrastruktur – bostäder, samhällsservice och trafikanläggningar – omlokaliseras till sådana lägen där den inte kan komma att påverkas av pågående eller planerad gruvbrytning. Den tidigare regeringen har givit Boverket i uppdrag att inom sitt ansvarsområde särskilt följa utvecklingen i de berörda kommunerna. Verket skall därvid bl.a. efter samråd med berörda myndigheter göra en övergripande bedömning av utvecklingen av den fysiska planeringen och byggandet i Malmfälten. Boverket skall lämna successiva delredovisningar

och en slutrapport skall färdigställas senast den 31 augusti 2007.

Samlokalisering av master för mobil telefoni

Utredningen om samlokalisering för elektronisk kommunikation konstaterade i november 2005 i betänkandet När en räcker – mastdelning för miljön (SOU 2005:97) att det alltjämt återstår ett avsevärt behov av master för att uppnå önskad täckning för UMTS-utbyggnaden. Utredningen föreslog förändringar i såväl lagen om elektronisk kommunikation (LEK) som PBL för att samlokaliseringar skall komma till stånd i fler fall än vad som nu är fallet. Förslagen gäller även för utbyggnad av andra trådlösa elektroniska kommunikationsnät.

Den tidigare regeringens förslag begränsar sig till ändringar i LEK och överensstämmer i dessa delar i huvudsak med utredningens förslag med anledning av betänkandet. Förslaget kommer bl.a. att medföra miljömässiga vinster. Riksdagen beslutade den 1 juni 2006 att ställa sig bakom regeringens förslag (prop. 2005/06:191 bet. 2005/06:TU16, rskr. 2005/06:331). Lagändringen trädde i kraft den 1 juli 2006.

Utredningens förslag till ändringar i PBL föreslås beredas i samband med beredningen av PBL-kommitténs förslag.

Utredningen har i övrigt konstaterat att det förefaller vara svårt för kommunerna att bedöma hur enskilda mastprojekt kan komma att påverka stads- och landskapsbilden och hur denna påverkan skall värderas. Den tidigare regeringen har med anledning härav och efter framställning från Sveriges Kommuner och Landsting beslutat att ställa medel till förbundets förfogande för framtagande av en handledning för landskapsanalys av master och torn. Arbetet skall ske i samråd med Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Post- och telestyrelsen, Boverket och länsstyrelserna och redovisas senast den 31 december 2006.

Miljö kvalitetsnormer och buller

Stadsplaneringen är i dag i stor utsträckning inriktad mot att förtäta befintliga bebyggelsemiljöer, att omvandla tidigare verksamhetsområden samt att ”bygga staden inåt”. Vidare eftersträvas en funktionsblandning där bostäder, service och verksamheter ligger sida vid sida. En samhällsplanering med denna inriktning kan minska transportbehovet men den kan också

medföra att fler människor exponeras för luftföroreningar eller blir störda av buller.

Boverket har i november 2005 givit ut en rapport – Miljökvalitetsnormer i fysisk planering – En orientering för handläggare (dnr 20829-1307/2003). Rapporten ger en översiktlig bild av miljökvalitetsnormer och dess hantering allmänt samt ett antal exempel på hur miljökvalitetsnormer har aktualiserats i planeringen i Stockholms- och Göteborgsområdena. Verket avser att fortlöpande följa utvecklingen när det gäller hur praxis inom området utvecklas.

Utredningen om åtgärdsprogram har i sitt betänkande Åtgärdsprogram för miljökvalitetsnormer (SOU 2005:113) i december 2005 redovisat förslag till hur miljöbalkens bestämmelser om åtgärdsprogram kopplade till miljökvalitetsnormerna kan förbättras och bli mer effektiva. Betänkandet har remissbehandlats och utredningens förslag bereds nu vidare inom Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet.

Buller är ett utbrett miljö- och folkhälsoproblem och är den miljöstörning som berör flest människor i Sverige. Trots att buller inte uppfattas som livshotande på samma sätt som andra miljöstörningar betyder en bullerfri miljö mycket för vår hälsa och möjligheten till en god livskvalitet. Boverket rekommenderar i en rapport från 2004 en restriktiv syn på avsteg från de riktvärden för buller som riksdagen tagit ställning till. En sådan tillämpning har befarats medföra betydande problem för byggande av bostäder inom framför allt storstädernas centrala och halvcentrala lägen.

Den tidigare regeringen har under det senaste året prövat överklaganden av ett antal detaljplaner som bl.a. behandlar frågan om ny bostadsbebyggelse och trafikbuller. I flertalet fall har det visat sig att det är möjligt att uppföra ändamålsenlig bostadsbebyggelse också i områden som ligger centralt och som ligger relativt nära såväl större trafikleder som järnvägar. För att det skall vara möjligt krävs dock en omsorgsfull planering och i vissa fall särskilda planbestämmelser om störningsskydd.

Den tidigare regeringen beslutade att överlämna propositionen Moderna transporter (prop. 2005/06:160) till riksdagen i mars 2006. I propositionen anger regeringen bl.a. att vägtrafiken bör bidra till att etappmålet för buller kan uppnås genom en fortsatt satsning på riktade åtgärder för de mest bullerutsatta människorna, intensifierade insatser för att

minska bullret vid källan samt ökad bullerhänsyn vid trafikpåverkande åtgärder och i samhällsplaneringen. Riksdagen fattade beslut med anledning av propositionen den 30 maj 2006 (bet. 2005/06:TU5, rskr. 2005/06:308), se vidare utgiftsområde 22 Kommunikationer.

3.6.3 Verksamhetsområde Byggnader och förvaltning

Mål

Nedanstående mål är beslutat av den tidigare regeringen. Resultatskrivningen görs i förhållande till detta mål. Regeringen avser att se över målformuleringen.

Byggnader och förvaltning av byggnader och anläggningar skall bedrivas med god kvalitet, beaktandet av ekologiska, ekonomiska och sociala aspekter samt en effektiv tillämpning av regelverket.

Medel för att uppnå målet

Hållbar bygg- och fastighetssektor

Bygg- och fastighetssektorn är en del i arbetet med hållbar utveckling. Sektorn svarar för ca 40 procent av energianvändningen, betydande användning av material, bidrar med växthusgaser (främst vid förbränning av fossila bränslen) samt avfall. Samtidigt är sektorn den enskilt största industrisektorn som bidrar till ca 10 procent av BNP och sysselsätter ett betydande antal personer. Byggnader och anläggningar betingar stora värden och har lång livslängd. Pågående åtgärder för övergång till förnybara energikällor, som den tidigare regeringen har beslutat om beskrivs under utgiftsområde 21. En god inomhusmiljö liksom att övriga tekniska egenskapskrav uppfylls är ett grundkrav för att byggnader skall fungera för avsedd verksamhet. Beslutad lag om energideklARATIONER (prop. 2005/06:145, bet. 2005/06:BoU9, rskr. 2005/06:365) där frågor om energianvändningen, ventilation och radon redovisas är ytterligare ett steg för att uppnå en hållbar bygg- och fastighetssektor. Utvecklingen av sektorn i hållbar inriktning främjar sysselsättning och välfärd. Exempel på sådana strävanden är det pågående samarbetet mellan Storbritannien och

Sverige som syftar till utbyte av goda exempel på ny- och ombyggnad där hållbarhetsaspekter infriats. En viktig del i den långsiktigt effektiva användningen av byggmaterial är att minska kvalitetsfelen i byggandet. Byggsektorn har sedan några år tillbaka, på den tidigare regeringens initiativ, bildat ett kvalitetsråd, BQR för att arbeta med dessa frågor.

En annan utmaningen ligger i att rusta upp befintliga byggnader, inte minst rekordårens bostäder, till en nivå som skall tillfredsställa behoven idag men också framöver.

Inom utgiftsområde 20, Miljö, i budgetpropositionen beskrivs åtgärder inom miljö-kvalitetsmålet God Bebyggd Miljö som också påverkar bygg- och fastighetssektorn.

I det följande redovisas vissa kompletterande uppgifter om de nämnda medlen för att uppnå verksamhetsområdets mål.

Boverkets byggregler (BBR) och Boverkets byggkonstruktionsregler (BKR)

Boverket beslutade i april 2006 om ändrade byggregler (BBR). Ändringarna berör frågor om bullerskydd, energi, hygien, hälsa och miljö samt allmänna regler om byggnader. Ansatsen vid översynen har varit att förbättra energi-användningen, inomhusmiljön och resurseffektiviseringen. Boverket har också startat arbetet med en mer övergripande översyn av reglerna om bostadsutformning, säkerhet vid användning och brandskydd. Boverkets allmänna råd om ändring av byggnad, BÅR (2004:1) har reviderats med anledning av ändringarna i BBR.

Barnsäkerhet i byggnader

När det gäller utvecklingen av barnsäkerhet inom Boverkets ansvarsområde har arbetet med revideringen av säkerhetsavsnittet inom BBR lett till fördjupade kontakter med Konsumentverket, Räddningsverket och Elsäkerhetsverket. Boverket har under åren undersökt olika metoder att få fram fakta kring barns skadetillfällen för att se om de kan kopplas till och förebyggas genom en annorlunda utformning av byggnader. Bland annat har Boverket låtit Nationellt Centrum för olyckor (NCO) göra en särskild studie om olyckor i bostäder för att uppmärksamma företeelser eller risker. I den tidigare regeringens skrivelse Folkhälsopolitik för jämlikhet i hälsa och hållbar tillväxt (skr. 2005/06:205) anges att det är oklart i vilken utsträckning Boverkets byggregler om

barnsäkerhet efterlevs vid nybyggnad och ändring av byggnader och att detta bör belysas ytterligare.

Tillgänglighet

Det handikappolitiska arbetet skall enligt den nationella handlingsplanen Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken (prop. 1999/2000:79) bl.a. inriktas på att identifiera och undanröja hinder för full delaktighet i samhället för personer med funktionshinder. Ett viktigt led i detta arbete är att det i plan- och bygglagen har införts regler för att undanröja enkelt avhjälpna hinder. Enligt den tidigare regeringen är målet att enkelt avhjälpna hinder bör vara åtgärdade före utgången av 2010. Boverkets föreskrifter, dels för enkelt avhjälpna hinder (BFS 2003:19 HIN 1), dels för tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga på allmänna platser och inom områden för andra anläggningar än byggnader (BFS 2004:15 ALM 1) trädde i kraft 2003 respektive 2004. Hösten 2005 redovisade Boverket en uppföljning av föreskrifterna om enkelt avhjälpna hinder till regeringen. I uppföljningen konstaterar Boverket att tillgänglighetsfrågorna har fått ökad uppmärksamhet hos kommuner och fastighetsägare samt att lagstiftningen och föreskrifterna underlättar och påskyndar arbetet med anpassning av miljön för de berörda. Dock har många fastighetsägare fortfarande inte tillräckliga kunskaper om de krav som nu gäller för tillgängligheten.

I mars 2006 presenterade den tidigare regeringen en Uppföljning av den nationella handlingsplanen för handikappolitiken i form av en skrivelse till riksdagen. I skrivelsen görs bedömningen att det arbete som har genomförts för att öka tillgängligheten till våra bostäder och den fysiska miljön är viktiga steg i rätt riktning, men att arbete fortfarande kvarstår. För att höja takten i arbetet har Boverket fått i uppdrag att fortsätta informationsinsatserna i syfte att öka kännedomen hos fastighetsägare och andra viktiga aktörer om reglerna för undanröjande av enkelt avhjälpna hinder för förbättrad tillgänglighet. Även länsstyrelserna har fått i uppdrag att skärpa tillsynen på området.

Energieffektivisering och inomhusmiljö

I proposition 2005/06:145 Nationellt program för energieffektivisering och energismart

byggande till riksdagen (bet 2005/06:BoU, rskr 365) redogör den tidigare regeringen för pågående och nya insatser för att öka energieffektiviteten i bebyggelsen och för att minska användningen av el och fossila bränslen för uppvärmning.

På grundval av propositionen har riksdagen beslutat om ett nytt delmål för energianvändningen m.m. i byggnader till det nationella miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö. Vidare har riksdagen, som nämnts tidigare, beslutat om en ny lag om energideklarationer för byggnader. Genom lagen genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/91/EG om byggnaders energiprestanda. Lagen trädde i kraft den 1 oktober 2006.

Uppsikt och tillsyn m.m.

Uppsikt och tillsyn är ett viktigt redskap för att uppnå en god kvalitet i byggande och förvaltning. Boverket har initierat den s.k. BULT-gruppen, som är en samordningsgrupp mellan Boverket och länsstyrelserna. Syftet med gruppens arbete är bland annat att stärka uppsikten och tillsynen över byggandet på alla nivåer. Andra aktiviteter med syfte att öka kvaliteten i byggande och förvaltning är verksamheten i Boverkets Byggråd, Forskarråd och Kvalitetsråd, liksom i möten med bygg- och fastighetsbranschen, kommuner, brukare och övriga aktörer. Enligt gällande bestämmelser har byggherren ansvaret för att byggnader uppfyller de tekniska egenskapskrav som staten ställer upp, medan byggnadsnämnd eller motsvarande i kommunerna har ett tillsynsansvar. Det tillsyns- och kontrollsystem som föreskrivs avses säkerställa att samhällskraven uppfylls. Bl.a. tillsyns- och kontrollsystemet har varit föremål för belysning i utredningen om översyn av plan- och bygglagstiftningen m.m.

När fel och skador inträffar i byggnader måste dessa kunna avhjälpas snabbt utan långvariga tvister om vems ansvaret är. För detta ändamål finns sedan år 1993 ett lagenligt krav på att en byggförsäkring skall ha tecknats före byggstart av flerbostadshus och småhus vid nybyggnad och vissa ombyggnader. Syftet ytterst med lagen (1993:320) om byggförsäkring är att skydda de boende mot ohälsa på grund av byggfel. En översyn pågår för närvarande av lagen i vissa avseenden (M2006:B)

Byggkostnadsforum

Statens stöd till bostadsbyggande består bl.a. av att verka för att byggsektorn effektiviseras. Byggkostnadsforum (BKF) inom Boverket har till uppgift att bl.a. förmedla kunskaper till byggherrar och att främja utvecklingsarbete, innovationer och kostnadseffektiva produktionsprocesser. BKF förfogar över 18 miljoner kronor per år för att stödja pilotprojekt vars syfte är att sänka boendekostnaderna för nybyggda hyresbostäder och samtidigt främja ekologisk hållbarhet. BKF skall fr.o.m. 2005 i högre grad beakta behovet att få fram bostäder till rimliga kostnader som är avsedda och anpassade till de behov unga har. BKF samverkar med den nationella byggsamordnare som tillsattes av den tidigare regeringen under 2004.

Bygga-bo-dialogen

Bygga-bo-dialogen syftar till att i dialog med bygg- och fastighetssektorns aktörer stödja och påverka utvecklingen mot ett hållbart byggande och en hållbar fastighetsförvaltning. Inom ramen för dialogen bedrivs ett nationellt kompetensutvecklingsprogram där fokus bl.a. ligger på energieffektivisering och sund inomhusmiljö. Kompetensutvecklingsprogrammet syftar till att så brett som möjligt sprida kunskaperna om, och öka engagemanget för, en hållbar utveckling av bygg- och fastighetssektorn. Målgrupperna är byggnadsarbetare och entreprenörer, konsulter, arkitekter och byggherrar samt fastighetsförvaltare och driftspersonal. Bygga-bo-dialogen fortsätter under 2007–2009 och kommer också att öka sina insatser för att utvärdera och sprida resultat från de projekt och åtaganden som Bygga-bo-dialogens aktörer genomför.

Radonbidrag

Statliga bidrag till åtgärder mot radon i egnahem har funnits sedan 1988. Enligt de regler som gäller sedan den 1 januari 2003 kan bidrag lämnas för åtgärder som sänker radonhalten i egnahem till högst 200 Bq/m³ inomhusluft. Länsstyrelserna beviljar bidrag med 50 procent av skälig kostnad för åtgärderna, dock högst 15 000 kr. För att göra småhusägarna medvetna om risken med radon i inomhusluften och om att radonbidraget finns, har Boverket och länsstyrelsen genomfört informationskampanjen benämnd – Om radon vore grönt.

Aktuella utredningar och uppdrag

Byggsamordnare

Den nationella byggsamordnaren, som tillsattes av den tidigare regeringen 2004, skall tillsammans med företrädare för byggnads-, fastighets- och anläggningssektorerna bygga upp och samordna ett utvecklingsprogram för sektorn. Programmet skall medverka till att öka kvaliteten, kompetensen, konkurrensen och attraktiviteten i sektorn. Utvecklingsprogrammet skall ha en bred förankring inom sektorn och stimulera aktörerna till egna förbättringar. Gruppen har antagit namnet *Byggekommittén*. I Byggekommitténs andra delredovisning som överlämnades i februari 2006 redogörs för hur kommittén har förankrat sina prioriterade insatsområden i sektorn. De prioriterade insatserna är industriella processer, tidiga skeden och livscykeekonomi. Arbetet drivs på tre fronter; forskning och utveckling, utbildning samt förbättringsprogram och inspirationsprojekt. Byggekommittén har tagit namnet Utmärkt! Samhällsbyggnad för sitt utvecklingsprogram.

Regeringen överväger att genom tilläggsdirektiv anpassa utredningen till nya förut-sättningar.

Byggnadsmiljöutredningen

Byggnadsmiljöutredningen (M2004:01) lämnade sitt slutbetänkande till regeringen i juni 2005 (SOU 2005:55). Utredningen har bl.a. haft till uppgift att som ett led i strävandet att minska kvalitetsfel och brister i byggandet samt att höja kompetensen, föreslå organisation för en expertgrupp med uppgift att samla in exempel på byggfel och skador, analysera materialet och föra ut information till de aktörer som orsakat felen och skadorna. Utredaren har vidare belyst frågor om verksamheten med bidrag för att avhjälpa fukt- och mögelskador i småhus. Betänkandet har remissbehandlats.

Byggnadsdeklarationer – byggfelsförsäkring

Byggnadsdeklarationsutredningen redovisade sitt slutbetänkande Lagen om byggfelsförsäkring, En utvärdering (SOU 2005:30) i mars 2005. Betänkandet har remissbehandlats. Utredningen har tidigare redovisat förslag till utformning av obligatoriska byggnadsdeklarationer samt utformning av ett nationellt register där uppgifter från deklarationerna avses samlas.

Frågan om byggnadsdeklarationer ingår i den av riksdagen beslutade lagen om energideklarationer (prop. 2005/06:145, bet. 2005/06:BoU9, rskr. 2005/06:365).

En fungerande inre marknad

Riksdagen har beslutat om riktlinjer för marknadskontroll av produkter m.m. (prop. 2004/05:98, bet. 2004/05:NU15, rskr. 2004/05:296). Beslutet innebär en tydligare styrning av marknadskontrollen. Det finns en rad beslutade EG-direktiv avseende produkter. Direktiven innehåller säkerhets- och egen-skapskrav som en produkt skall uppfylla för att få släppas ut på marknaden. Byggområdet berörs främst av följande direktiv; byggprodukt-direktivet, hissdirektivet, direktivet om effektivitetskrav på värmepannor och linbane-direktivet. De produkter som uppfyller direktivens krav skall kunna cirkulera fritt på den inre marknaden. Direktiven förutsätter att medlemsstaterna vidtar nödvändiga åtgärder för att säkerställa att endast produkter som uppfyller ställda krav släpps ut på marknaden och tas i bruk. Detta innebär att myndigheterna i medlemsstaterna skall övervaka marknaden i syfte att upptäcka och kunna ingripa mot produkter som inte uppfyller tillämpliga krav, s.k. marknadskontroll. För att påbörja detta arbete föreslås medel för ändamålet, se avsnitt 3.11.1.

Arbete inom EG med åtgärder för att förbättra byggsektorns konkurrenskraft

Den 4 november 1997 antog Europeiska kommissionen ett meddelande om byggbranschens konkurrenskraft (KOM(97)539). Vid mötet den 7 maj 1998 antog ministerrådet slutsatser i vilka kommissionen uppmanades bl.a. att diskutera med medlemsstaterna och branschföreträdare de åtgärder som föreslogs i meddelandet. Diskussionerna utmynnade i en handlingsplan och en rapport till rådet ett år senare. I maj 1999 presenterade kommissionen prioriterade åtgärder som skulle ingå i en åtgärdsplan. Presenterade rekommendationer avser de viktigaste faktorerna för branschens konkurrenskraft, nämligen kvalitetsaspekter, lagstiftning på området, utbildningsmöjligheter och strävan att ge ny inriktning åt forskning och utveckling. Skilda arbetsgrupper med deltagare från kommissionen, byggsektorn och medlemsstaterna har tillsammans fokuserat på ett antal

frågor såsom hållbart byggande, IT i byggandet, livscykelkostnader i byggande och förvaltning av byggnader m.m. Benchmarking i olika avseenden har ingått i arbetet.

Kommissionen har som en uppföljning av handlingsplanen under det senaste året påbörjat olika studier med inriktning på konkurrenskraft och hållbar utveckling av byggsektorn bl.a. avseende livscykelkostnader, analys av vilken påverkan Gemenskapens policy har på konkurrenskraften i byggsektorn samt produktivitet/byggkostnader i medlemsländerna.

Nordiskt-baltiskt-polskt samarbetsprojekt om att förbättra byggsektorns konkurrenskraft

De nordiska länderna har tillsammans med de baltiska länderna och Polen antagit en handlingsplan för perioden 2005–2007. Handlingsplanen syftar till att öka utbytet och handeln inom byggsektorn, förbättra den gemensamma marknaden inom EU-länderna runt Östersjön samt bidra till att minska boendekostnaderna genom lägre byggmaterialpriser m.m. Projektet finansieras bl.a. via Nordiska ministerrådet och respektive land. Handlingsplanen innebär att fem delprojekt skall genomföras. Alla projekten handlar på olika sätt om att bygga upp kunskap och information om byggsektorn i Norden och hur sektorn kan tillvarata och utvecklas genom detta. Det svenska delprojektet innebär en kartläggning av initiativ tagna inom respektive land för att sprida goda exempel och utbyta erfarenheter om husbyggnad. Projektet drivs av Byggkostnadsforum inom Boverket.

3.6.4 Verksamhetsområde Lantmäteriverksamhet

Mål

Nedanstående mål är beslutat av den tidigare regeringen. Resultatskrivningen görs i förhållande till detta mål. Regeringen avser att se över målformuleringen.

En ändamålsenlig fastighetsindelning och en effektiv försörjning med grundläggande geografisk information och fastighetsinformation skall tillgodose samhällets behov och bidra till en effektiv och långsiktigt hållbar användning av fastigheter, mark och vatten.

Medel för att uppnå målet

Genom att förse den offentliga sektorn, näringslivet och allmänheten med information om Sveriges geografi och fastigheter samt genom att erbjuda kompetens för utveckling och användning av geografisk informationsteknik skapas effektivitets- och kvalitetsvinster inom många centrala samhällssektorer och förutsättningar för ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning. Exempelvis bidrar verksamheten till att effektivisera fysisk planering och förvaltning av den bebyggda miljön. Verksamheten är också grundläggande för en väl fungerande fastighetsmarknad. Tillsammans med en rättssäker och effektiv fastighetsbildningsverksamhet utgör verksamheten en viktig del av samhällets grundläggande infrastruktur. Effekterna är väl spridda i samhället och berör således ett flertal politik- och verksamhetsområden.

Utvecklingsinsatser

Lantmäteriverksamheten kännetecknas av en snabb teknisk utveckling. Vid Lantmäteriverket pågår sedan flera år tillbaka omfattande teknik- och metodutvecklingsprojekt. Utvecklingsinsatserna, tillsammans med insatser för att öka användningen av informationen, är av avgörande betydelse för att målen inom verksamhetsområdet skall kunna uppnås. En betydelsefull insats är det pågående arbetet med att effektivisera Lantmäteriverkets informationsförsörjningsprocess. Måluppfyllelsen gynnas också av den pågående utvecklingen av nya grunddataprodukter och tillämpningar. Allt fler informationstjänster tillhandahålls via Internet, vilket underlättar och ökar användningen av verkets information och tjänster.

Fastighetsindelning

Inom fastighetsbildningsverksamheten syftar den pågående teknik- och metodutvecklingen primärt till att effektivisera verksamheten. Detta omfattar bl.a. fortsatt digitalisering av förrättningsarkiven, utveckling av karthanteringssystem samt teknik och metoder för att kommunicera med sakägare via Internet. Lantmäteriverket har även utrett behovet av lagändringar för att bl.a. möjliggöra elektronisk ansökan om fastighetsbildning. Därmed kan förrättningsprocessen vidareutvecklas och kommunikationen med sakägare och myndigheter förenklas. Lantmäteriverket satsar även resurser på kvalitetshöjning av fastighetsregistret då det är

en grundläggande förutsättning för en effektiv fastighetsbildning att innehållet i fastighetsregistret är av hög kvalitet.

I regleringsbrevet för budgetåret 2006 fick Lantmäteriverket i uppdrag att med utgångspunkt i Riksrevisionens granskningsrapport om marklösen (RiR 2005:15) redovisa vilka insatser verket hittills gjort och avser att göra beträffande Riksrevisionens rekommendationer samt i övrigt kommentera rapporten. Lantmäteriverket delar inte uppfattningen att 1950 års skogsnorm tenderar att leda till en undervärdering. En översyn av normen pågår dock och beräknas vara klar under andra kvartalet 2007. Verket avser även att ta fram en plan för hur översynen av 1974 års åkernorm och 1983 års jordbruksnorm skall genomföras. Vidare efterfrågas ett tydligare samordningsansvar inom sakområdet fastighetsvärdering för att bättre kunna stödja de myndigheter som arbetar med marklösenfrågor.

Samfällighetsföreningsregistret

I regleringsbrevet för budgetåret 2006 fick Lantmäteriverket i uppdrag att tillsammans med Bolagsverket genomföra en fördjupad studie om ansvaret för samfällighetsföreningsregistret. I Lantmäteriverkets rapport föreslås att Bolagsverket skall överta huvudmannskapet för den föreningsanknutna informationen i registret. Förslaget bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Geografisk information och fastighetsinformation

En femtedel av Sverige flygfotograferas årligen. Ortofoton (skalriktiga flygfoton) finns heltäckande över landet, men cirka 39 procent är från 2000 eller äldre. I juni 2005 beslutade Lantmäteriverket om ett nytt nationellt bildförsörjningsprogram, vilket kommer att innebära en utökad volym och en satsning på en ny helt digital teknik.

För att öka och sprida användningen av grundläggande geografisk information och fastighetsinformation har Lantmäteriverket infört en återförsäljarmodell. Syftet är att stimulera marknaden och därigenom öka användningen och även nå nya användargrupper. Vid utgången av 2005 hade avtal tecknats med 17 återförsäljare.

Nationellt samordningsansvar

Genom en ändring av förordningen (1995:1418) med instruktion för det statliga lantmäteriet, som trädde i kraft den 1 augusti 2006, har

Lantmäteriverket fått ett nationellt samordningsansvar för produktion, samverkan, tillhandahållande och utveckling inom området grundläggande geografisk information och fastighetsinformation.

Instruktionsändringen, som baseras dels på propositionen Från IT-politik för samhället till politik för IT-samhället (prop. 2004/05:175) och dels på propositionen Lantmäteriverksamheten (prop. 2005/06:5), innebär även att ett s.k. Geodataråd har inrättats vid Lantmäteriverket. Rådet, vars ledamöter har utsetts av den tidigare regeringen, skall vara rådgivande i frågor som rör verkets samordnande roll. En uppgift som rådet har är att medverka till att en nationell strategisk plan tas fram för den samlade informationsförsörjningen inom geodataområdet.

Genom att Lantmäteriverket får ansvar för den nationella samordningen vad gäller grundläggande geografisk information och fastighetsinformation, får verket en starkare koordineringsroll när det gäller att utveckla samhällets infrastruktur för lägesbunden information.

INSPIRE

I enlighet med förordningen (1995:1418) med instruktion för det statliga lantmäteriet svarar Lantmäteriverket sedan den 1 augusti 2006 för samordning och stöd vid genomförande av EG-direktiv inom verksamhetsområdet.

EU-kommissionen har bl.a. tagit initiativ till EG-direktivet INSPIRE, Infrastructure for Spatial Information in Europe, med målsättningen att upprätta en infrastruktur för geografisk information i Europa som stöd för bl.a. miljöpolitiken. Digital lägesbunden information, som vägnät, administrativa gränser, vattendrag, byggnader och vegetationsskikt, skall harmoniseras och tillgängliggöras. Direktivet är nu föremål för förlikning.

Uppdragsverksamhet

I propositionen Lantmäteriverksamheten (prop. 2005/06:5) redovisade den tidigare regeringen sin bedömning att uppdragsverksamhetens inriktning och omfattning skall preciseras och avgränsas. Den uppdragsverksamhet som bedrivs i anslutning till fastighetsbildningen har därför avgränsats och tydliggjorts genom en ändring av myndighetens instruktion som träder i kraft den 1 januari 2007. Även i övrigt har styrningen av uppdragsverksamheten fördjupats genom bl.a. tydligare mål och återrapporteringskrav i Lantmäteriverkets regleringsbrev.

Övriga internationella aktiviteter

Lantmäteriverkets internationella samarbete spänner över ett stort område som bl.a. omfattar:

- Uppbyggnad av en effektiv infrastruktur för hantering av geografisk information och fastighetsinformation, främst inom Europa men även globalt.
- Samverkan inom forskning och utveckling.
- Intressebevakning avseende utformningen av regler, policybeslut, FoU-program m.m.
- Insatser för stöd till utvecklingsländer.

Till detta kommer den lantmäteriverksamhet som bedrivs genom det av staten helägda bolaget Swedesurvey AB.

Lantmäterifrågorna har de senaste åren fått en allt större uppmärksamhet. Insikten har ökat både nationellt och internationellt om att tillgång till grundläggande geografisk information, liksom system för en ordnad redovisning av gällande fastighetsindelning, fastighetsägande och inskrivning av olika rättigheter knutna till fastigheter, är av väsentlig betydelse för ett lands möjlighet till utveckling. Vidare växer miljö, hälsa och säkerhet som politiska frågor och utgör drivkraft för många av de internationella insatserna inom lantmäteriområdet, t.ex. Global Monitoring of Environment and Security (GMES), Global Earth Observation (GEO) och Global Mapping.

Överföring av huvudmannaskapet för inskrivningsverksamheten

Den tidigare regeringen beslutade i maj 2006 om kommittédirektiv avseende överföring av huvudmannaskapet för inskrivningsverksamheten från Domstolsverket till Lantmäteriverket. En särskild utredare skall bl.a. överväga och lämna förslag på de författningsändringar som en förändring av huvudmannaskapet kräver. Utredaren skall även lämna förslag på hur inskrivningsverksamheten med Lantmäteriverket som huvudman skall vara organiserad. Uppdraget skall redovisas senast den 31 januari 2007.

Den tidigare regeringen gav även i uppdrag åt Lantmäteriverket att tillsammans med Domstolsverket förbereda överflyttningen av huvudmannaskapet för inskrivningsverksamheten. Verken skall vid förberedelserna utgå från att verksamheten flyttas över den 1 januari 2008 och uppdraget skall redovisas i en för verken gemensam rapport senast den 1 mars 2007.

3.6.5 Insatser utanför politikområdet*Näringspolitik*

I strategiprogrammet för skogs- och träindustrin ingår bl.a. gemensamma satsningar på ett FoU-program och ett uppdrag att öka användningen av trä i det moderna byggandet.

Under 2006 har ett program för genomförandet av utbildningen utarbetats och implementerats gemensamt med skogsnäringen. Genomförandet sker även i samverkan med Högskolan i Dalarna, Växjö Universitet, Luleå Tekniska Universitet och SP Träteknik samt länsstyrelserna i Norr- och Västerbotten, Dalarna och Kronobergs län. Utbildningen sker i anslutning till planerade trähusprojekt. Forskare har till uppgift att följa och dokumentera projekten i alla dess faser, för att via olika utbildningsaktiviteter sprida de senaste kunskaperna och erfarenheterna inom det moderna träbyggandet. Experter och specialister inom träbyggnadsområdet medverkar även vid seminarier för att sprida erfarenheter från träbyggnadsutvecklingen sedan avregleringen 1994 och villkoren för användningen av trä och träprodukter i olika typer av konstruktioner och funktioner.

Storstadspolitik

I juni 2006 beslutade den tidigare regeringen om att tillsätta en särskild utredare (koordinator) som skall svara för samverkan mellan de lokala och regionala aktörer som berörs av storstadspolitikens lokala utvecklingsavtal. Koordinators arbete skall bland annat utgå från det övergripande målet om att bryta segregationen.

I maj 2006 arrangerade den tidigare regeringen tillsammans med Stockholms stad och EU-kommissionen konferensen Urban Futures 2.0 med det övergripande temat "Urban Governance and Urban Partnership". Konferensen är ett led i arbetet med hållbar stadsutveckling i de europeiska länderna.

De medel som initialt satsades inom storstadpolitiken är förbrukade. Bekämpandet av utanförskapet skall nu istället ske genom operativ samverkan med stöd i ordinarie verksamhet.

3.7 Resultat och analys

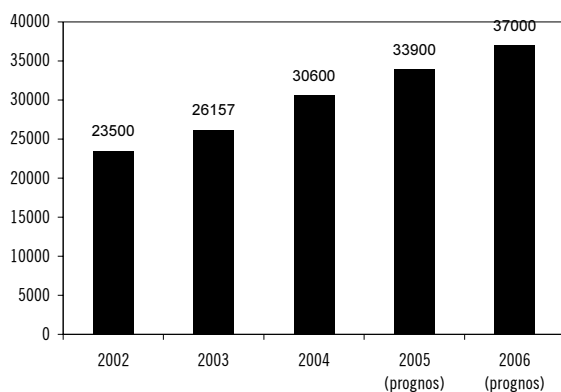
3.7.1 Verksamhetsområde Bostadsförsörjning

Resultat

Bostadsbyggandet

Boverket uppskattar antalet nya bostäder under 2005 till ca 33 900. Av tillskottet utgörs 30 600 av nyproduktion och 3 200 ett tillskott genom bl.a. omvandling av lokaler till bostäder. Påbörjade ombyggda lägenheter omfattade totalt ca 25 000. Boverket bedömer i sin senaste prognos från maj månad i år att nytillskottet under 2006 blir 37 000 bostäder.

Diagram 3.1 Nytillskott av bostäder 2002–2006, påbörjade bostäder genom ny- och ombyggnad

Källa: Statistiska Centralbyrån och Boverket

Räntebidrag

Budgetåret 2005 anvisades 1 786 miljoner kronor i statsbudgeten för anslaget räntebidrag. Utgifterna under 2005 var ca 183 miljoner kronor lägre än anslaget. Även under 2006 beräknas utgifterna bli lägre än det anvisade beloppet.

Utgifterna för räntebidrag nådde sin lägsta nivå under 2002 då de gamla räntebidragsärendena fasats ut. Från den 1 januari 2007 kommer regeringen att avveckla räntebidraget (se avsnitt 3.11.2)

Avgiftsfinansierade kreditgarantier

Det finns fem olika kreditgarantier som är avgiftsfinansierade (se avsnitt 3.11.3). Inom Kreditgarantier för ny- och ombyggnad minskade det garanterade beloppet med 535 miljoner kronor till 1 512 miljoner kronor under 2005, vilket förutom det låga tillskottet av nya garantier även beror på att trenden med tidig

uppsägning av kreditgarantier har fortsatt. Under året har ersättning för skador lämnats i ett fall.

Beträffande kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden tillkom inga kreditgarantier under 2005. Inga ersättningar har lämnats och garantistocken uppgick vid utgången av året till ca 620 miljoner kronor

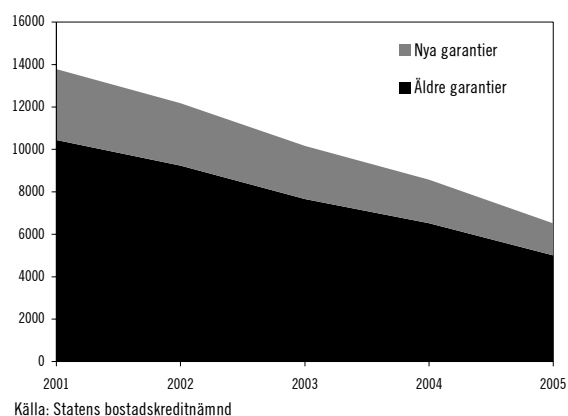
Beträffande övriga garantiformer har inga kreditgarantier tecknats, inga ersättningar har lämnats, inga pågående skadeärenden finns och inga kostnader och intäkter har uppkommit under året.

Äldre kreditgarantier

Inom Verksamhetsgrenen Äldre garantier minskade det garanterade beloppet till 4 997 miljoner kronor under 2005, framför allt p.g.a. uppsagda garantier. Under året beslutades om ersättning för 12 garantier med ett sammanlagt ersättningsbelopp om 13 miljoner kronor, vilket var en minskning jämfört med 2004. Det låga ränteläget är den viktigaste förklaringen till de minskande ersättningsnivåerna. Totalt fram t.o.m. 2005 uppgår utbetalningarna av ersättning till 8 799 miljoner kronor. Nästan hela detta belopp avser ersättningar hänförliga till de hus som påbörjats före 1992 för vilka åtaganden utstälts före garantisystemets tillkomst.

Den s.k. garantireserven, vilken fungerar som en buffert för utbetalning av ersättningar, uppgick vid årets slut till 1 430 miljoner kronor.

Diagram 3.2 Den totala garantistocken för ny- och ombyggnad av bostäder fördelat på äldre och nya garantier

Källa: Statens bostadskreditnämnd

Omstrukturering av kommunala bostadsföretag

Den tidigare regeringen har i skrivelse 2005/06:202, som överlämnades till Riksdagen den 4 maj 2006, redovisat inriktningen på och effekterna av det statliga stödet till kommuner

med övermäktiga åtaganden för boendet. I rapporten görs bedömningen att stödet, i sviterna efter den finansiella krisen och tre års negativ tillväxt i början på 1990-talet, var viktigt för förtroendet för hela den offentliga ekonomin.

Från och med den 1 januari 2006 ansvarar Statens bostadskreditnämnd för den verksamhet som tidigare bedrevs av Statens bostadsnämnd (se avsnitt 3.6.1).

Länsstyrelsernas arbete med bostadsadministration
Länsstyrelserna fattar beslut i fråga om ansökningar om subventioner till bostadsbyggande enligt gällande regelverk. Länsstyrelserna utför även vissa uppgifter enligt lagen (2002:102) om allmännyttiga bostadsföretag. Det gäller frågor som godkännande av allmännyttigt bostadsföretag, återkallelse av godkännande samt tillståndsprovning av överlåtelse av fast egendom samt aktier och andelar i kommunala bostadsföretag.

Länsstyrelserna utgör ett stöd för kommunerna och initierar och deltar i olika projekt och nätverk. Det årligen återkommande arbetet med återkoppling av resultaten från Boverkets bostadsmarknadsenkät samt de årliga länsvisa bostadsrapporterna utgör centrala moment.

Integration i boendet

Boverket har i uppdrag att följa och belysa utvecklingen av integration i boendet och boendesegregation i landet. Hittills har tre rapporter redovisats; ”Indikatorer för att följa upp integration och segregation i boendet”, ”Välkommen till bostadsmarknaden! En lägesrapport om integration” samt ”En hel stad. Om lokala insatsers betydelse för integration i boendet”.

En sammanfattning av läget utifrån de tre rapporterna är följande. Boendesegregationen är allvarlig och segregerade bostadsområden utgör ett hinder för integration i samhället när vissa bostadsområden inte kan uppfylla de behov som de boende har för sitt vardagsliv. Lokala insatser har betydelse för ett bostadsområdes utveckling. I kommuner som Boverket studerat har främst insatserna berört fysisk upprustning men också skapande av nätverk och gott grannskap för att stärka tillhörighetskänsla och trygghet i områdena. Ett vanligt och allvarligt problem är trångboddhet. Boverket efterlyser insatser för att förbättra service, kommunikationer och

tillgänglighet i de s.k. ”utsatta” bostadsområdena. Slutligen menar Boverket att lokalt arbete med integration och segregation måste vara långsiktigt, ha ett helhetsperspektiv och ske i samverkan mellan exempelvis boende, kommunen och hyresvärdar.

I Integrationsverkets rapport ”Rapport Integration 2005” framgår att det finns en överrepresentation av personer med utländsk bakgrund i hyresrättsbeståndet i Stockholm och Uppsala. Rapporten ger olika förslag på hur diskriminering på bostadsmarknaden kan förebyggas.

Regeringens uppfattning är att en av åtgärderna för att bryta bostadssegregationen är att underlätta genomförandet av ombildningar från hyresrätt till bostadsrätt i storstädernas förorter.

Analys och slutsatser

Bostadsmarknadsläget

Det finns drygt 4,4 miljoner permanentbostäder i Sverige. Uppgiften baseras på en uppräkningsuppgradering av uppgifter från Folk- och bostadsräkningen 1990 med senare års bostadsproduktion och rivningar.

Sverige har ett relativt modernt bostadsbestånd och endast någon procent av bostäderna saknar modern utrustningsstandard. Under det senaste decenniet har dock underhållet legat på en lägre nivå än vad som är motiverat av tekniska skäl, varför Boverket anser att en växande del av beståndet är moget för underhåll.

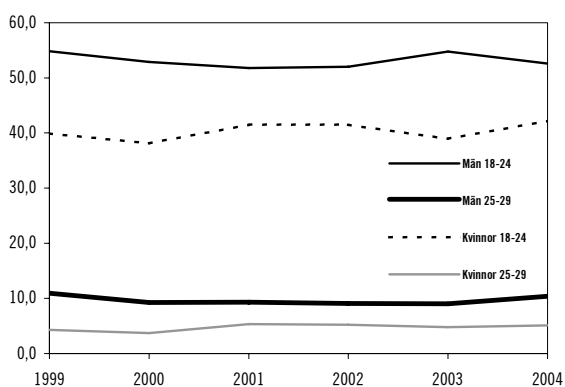
Trots att bostadsbyggandet har ökat sedan 1999 har det fortfarande inte nått upp till de nivåer som krävs för att möta efterfrågan i tillväxtregionerna.

Bostadsmarknadsläget varierar kraftigt mellan olika regioner i landet. Boverkets bostadsmarknadsenkät för 2006, som är en sammanställning av kommunernas egna bedömningar, pekar på att bostadsbristen fortsätter att öka. Av Sveriges befolkning bor drygt 60 procent i någon av de 119 kommuner som uppger att de har bostadsbrist. Under de senaste åren har bristen på mindre lägenheter minskat något medan efterfrågan på större lägenheter har ökat något. Unga och äldre tillhör de grupper som drabbas mest av bostadsbrist enligt kommunerna.

Enligt Statistiska centralbyråns undersökning om Hushållens ekonomi (HEK) bodde drygt 50 procent av männen i åldrarna 18–24 år kvar

hos föräldrarna 2002. För kvinnorna i samma åldersgrupp var siffran drygt 40 procent. I åldersgruppen 25–29 år bodde ca 10 procent av männen och ca 5 procent av kvinnorna fortfarande kvar hos sina föräldrar. I diagram 3.3 nedan visas utvecklingen över tid. Andelen kvarboende har varit förhållandevis stabil under den redovisade perioden. Skillnaderna mellan män och kvinnor är tydliga även om de har minskat något över tiden.

Diagram 3.3 Andelen (i procent) kvarboende i föräldrahemmet, män och kvinnor i åldersgrupperna 18–24 och 25–29 år

Källa: SCB, HEK, Finansdepartementets beräkningar

Flera kommuner har ett överskott av bostäder. Antalet outhyrda lägenheter minskar dock kontinuerligt till följd av bl.a. rivning och försäljning.

I storstadsregionerna och andra kommuner med inflyttning råder sedan flera år bostadsbrist, med stigande bostadspriser, ökande grad av inneboende och andrahandsuthyrning, och framväxten av en svart hyresmarknad som följd. I många andra kommuner råder i stället bostadsöverskott. Missriktade subventioner snedvrider såväl efterfrågan som konkurrensen i ett läge där bygg- och byggmaterialindustrin kännetecknas av hög koncentration och hög grad av vertikal integration. Framtida insatser bör inriktas på att minska detaljregleringen och ersätta fastighetsskatten med en låg kommunal avgift i syfte att främja bostadsbyggande, valfrihet och integration.

Statens bostadsnämnd och Statens bostadsomvandling AB

Statens bostadsnämnds (SBN), numera Statens bostadskreditnämnds (BKN), insatser för att stödja kommunernas omstrukturering av kommunala bostadsföretag har bidragit till att

minska obalanserna på bostadsmarknaden på orter med vikande befolkningsunderlag. De regionala skillnaderna på bostadsmarknaden är betydande och förväntas bestå. Det statliga bolaget Statens Bostadsomvandling AB (SBO) arbetar aktivt för att stödja det fortsatta omstruktureringsarbetet.

SBO är ett komplement till BKN:s verksamhet i den del som avser stöd till kommuner med ett övermäktigt åtagande på bostadsmarknaden, har till huvudsaklig uppgift att – inom ramen för de avtal om omstrukturering som BKN (tidigare SBN) träffar med kommuner – överta tomma lägenheter för att på kommersiella grunder utveckla dem för annan användning alternativt avveckla dem. SBO har hittills träffat avtal om övertagande av bostäder i Porjus, Överkalix, Åsarna samt övertaliga bostäder i Hällefors och Ljusnarsbergs kommuner.

3.7.2 Verksamhetsområde Samhällsplanering och bebyggelseutveckling

Resultat

Fysisk planering

De initiativ som har tagits inom samhällsplaneringen syftar till att främja en bebyggelseutveckling som beaktar alla aspekter av hållbar utveckling och som stärker den fysiska planeringen som instrument för ett hållbart samhällsbyggande. Åtgärder har vidtagits för att tydliggöra och effektivisera statens samlade roll och ansvar i PBL och för att olika nationella mål och intressen skall vara vägledande för kommunernas planering. Den fysiska planeringens betydelse för att uppnå miljö kvalitetsmålen, med tyngdpunkt på målet God bebyggd miljö, har fått särskild uppmärksamhet. En närmare beskrivning av miljö kvalitetsmålen finns under utgiftsområde 20.

Inom ramen för den regionala utvecklingspolitiken har den tidigare regeringen genom ett särskilt uppdrag om hållbar regionförstoring initierat en samverkan mellan en grupp nationella myndigheter med syfte att utveckla den nationella sektorssamordning som behövs för att främja en regionförstoring för ökad tillväxt och sysselsättning (N/2006/2712/RUT).

Boverket är en av flera myndigheter som medverkar i uppdraget som skall redovisas senast den 2 februari 2007.

Riksrevisionens rapport (RiR 2005:12) om brister i uppsikten och tillsynen i samhällsplaneringen har beaktats genom de olika och samverkande processer som initierats med stöd av regleringsbrev till Boverket och länsstyrelserna. Nästa steg blir att dra slutsatser av de resultat och förslag till åtgärder som kommer att redovisas, men bedömningen är att redan den samverkansprocess som nu påbörjas med anledning av de ömsesidiga uppdragen kommer att ge ett mervärde i sig.

Miljöbedömningar och miljökonsekvensbeskrivningar

Den 21 juni 2004 trädde nya bestämmelser i kraft som innebär att bl.a. kommunala översiktsplaner och detaljplaner skall miljöbedömas om genomförandet av planerna kan medföra en betydande miljöpåverkan. Lagändringen är en följd av EG-direktivet (2001/42/EG) om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan. Den 1 maj 2005 trädde vidare en ändring i plan- och bygglagen i kraft som innebär att vissa bestämmelser i miljöbalken skall tillämpas om en detaljplan innebär att planområdet får tas i anspråk för vissa verksamheter eller åtgärder – t.ex. för industriändamål eller uppförande av köpcentrum – och dessa kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Dessa bestämmelser är en del av genomförandet av rådets direktiv 85/337/EEG om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt, det s.k. MKB-direktivet.

Miljöpåverkan av kommunala fysiska planer kommer till följd av nämnda ändringar att redovisas tydligare och mer utförligt än hittills. Krav på redovisning av alternativ liksom motiverade strategiska vägval i tidiga skeden ger möjlighet till bättre miljöanpassning av den fortsatta planeringen och utförandet av projekten och verksamheterna. Bättre möjligheter till insyn och inflytande för allmänheten och ett förbättrat beslutsunderlag bör leda till att planbesluten även blir bättre förankrade och överklagandena färre.

Boverket har, i samråd med Naturvårdsverket och Sveriges Kommuner och Landsting, haft i uppdrag att ta fram råd och vägledning för tillämpningen av plan- och bygglagen avseende

de bestämmelser som införts i författningar i samband med genomförandet av direktiv 2001/42/EG. Uppdraget redovisades i mars 2006 genom rapporten Miljöbedömningar för planer och program – en vägledning, som syftar till att underlätta kommunernas tillämpning av de nya bestämmelserna.

Hållbar utveckling i Sveriges kustområden

I EU har frågan om hur vi i Europa sköter våra kustområden uppmärksammas mot bakgrund av kustområdenas stora miljömässiga, ekonomiska, sociala och kulturella betydelse. En EG-rekommendation (2002/413/EG) har tagits fram om genomförande av en integrerad kustzonförvaltning av kustområdena i Europa. EG-rekommendationen syftar till att skapa en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar skötsel, planering och utveckling av kustområdena. Frågan om regional utveckling, miljöhänsyn och hushållning med resurser är särskilt betydelsefull också för många av Sveriges kustområden.

Som ett led i det svenska genomförandet av rekommendationen har Boverket haft i uppdrag att belysa hur samhällsplaneringen för en hållbar utveckling i landets kustområden utvecklas. Boverkets rapport Vad händer med kusten? (M2006/344), som överlämnades i januari 2006, visar att våra kuster påverkas av ett stort förändringstryck men också att det på flera håll tagits fram strategier för hur man skall möta detta tryck. Flera kustkommuner tar fram planer som på ett utvecklat strategiskt sätt söker leda utvecklingen i önskad riktning. Boverket pekar i rapporten bl.a. på behovet av en bättre samordning mellan den fysiska planeringen och andra insatser för samhällsutvecklingen.

Till regeringen överklagade detaljplaner

Huvuddelen av de beslut som kommunerna fattar med stöd av PBL kan överklagas till länsstyrelse och vidare till förvaltningsdomstol. Det gäller bl.a. beslut om bygglov och förhandsbesked. Kommunernas beslut om att anta detaljplaner, områdesbestämmelser och fastighetsplaner kan också överklagas. Instansordningen är här den att kommunens beslut överklagas till länsstyrelsen vars beslut överklagas till regeringen. Antalet detaljplaner som överklagats till regeringen under de senaste fem åren redovisas i tabell 3.3 nedan.

Tabell 3.3 Överklagade detaljplaner 2001–2005

Årtal	Antal överklagade ärenden
2001	207
2002	199
2003	176
2004	238
2005	299

Det har således skett en kraftig ökning av antalet till regeringen överklagade detaljplaner under de senaste åren. Skälet till att så är fallet torde i stor utsträckning vara att bostadsbyggandet och därmed kommunernas planeringsaktiviteter ökat i omfattning samt att planeringen i många fall inriktat sig på förtätning av tidigare bebyggda områden. Av de under 2005 till regeringen överklagade detaljplanerna utgjordes 130 av detaljplaner som inrymde fler än 10 bostadslägenheter. I storleksordningen 50 procent av de överklagade detaljplanerna avgörs av regeringen inom ett halvt år. För bostadsplanerna är handläggningstiderna betydligt kortare. Förslag till ny instansordning har lämnats av PBL-kommittén i (SOU 2005:77) Får jag lov?

Jämställd planering

På uppdrag av den tidigare regeringen har Boverket gjort en sammanställning av länsstyrelsernas arbete med att inom ramen för Hållbar samhällsplanering och byggande belysa, analysera och beakta kvinnors och mäns villkor i förhållande till de jämställdhetspolitiska målen. Boverkets publikation Jämna steg - Checklista för jämställdhet i fysisk planering innehåller bl.a. svar på frågor om varför vi skall ha en jämställd planering samt aspekter på och metoder för att åstadkomma en sådan planering. Publikationen syftar bl.a. till att tjäna som vägledning för kommunala förtroendemen och planerare och för tjänstemän vid länsstyrelserna.

Trygghet och säkerhet är två grundläggande behov i såväl kvinnors som mäns vardag. Begreppen har dock delvis olika innebörd för olika grupper av människor. Ett exempel är att även om män i högre grad än kvinnor utsätts för våld i offentlig miljö, är kvinnor mer oroliga för att bli utsatta. Kvinnor beaktar risken för sexuellt våld och undviker därför i högre grad än män miljöer som upplevs som farliga och denna rädsla kan utgöra en begränsning i kvinnors liv.

Den fysiska planeringen har här en viktig roll att spela för att öka upplevelsen av trygghet.

Tabell 3.4 visar andel personer, uppdelat på kön, som någon gång avstått att gå ut om kvällen av rädsla för att bli utsatt för våld (samma statistik redovisades föregående år men då i form av ett diagram). Under de senaste decennierna har andelarna varit relativt oförändrade men med en ökande tendens från 1990-talet. Vad som dock framförallt framkommer är att kvinnor känner en större otrygghet än män i utomhusmiljön (26,1 procent respektive 7,6 procent år 2004).

Tabell 3.4 Andel personer 16–84 år fördelat på kön som avstått från att gå ut på kvällen av rädsla för att bli utsatt för våld 1980-2004 (procent).

	1980-81	1990-91	2000-01	2004
Kvinnor 16-84 år	19,8	24,9	26,5	26,1
Män 16-84 år	4,2	5,6	7,9	7,6
Samtliga 16-84 år	12,1	15,4	17,3	16,9

Barnperspektivet i den fysiska planeringen

Boverket har i en enkät till landets länsstyrelser ställt frågan om hur kommunerna behandlat barnperspektivet i översiktsplanarbetet. Samtliga länsstyrelser har besvarat enkäten. Mot bakgrund av inkomna svar konstaterar Boverket att barnperspektivet generellt inte alls behandlas i kommunernas översiktsplaner. Några kommuner och länsstyrelser har dock inlett diskussioner om hur barnperspektivet kan beaktas i samband med fysisk planering.

Handlingsplan för att förutse och förebygga naturolyckor i Sverige vid förändrat klimat

SGI redovisade, på den tidigare regeringens uppdrag, i februari 2006 en handlingsplan för institutets arbete de närmaste åren med att förutse risker och verka förebyggande för att förhindra ras och skred kan komma att öka. Bakgrunden till uppdraget är bland annat att nederbörds mängderna förväntas öka.

Som bakgrund till handlingsplanen har SGI genomfört utredningar för att belysa konsekvenserna av ett föränderligt klimat beträffande erosion och översvämningar, förorenings spridning i mark och vatten samt inverkan på släntstabilitet.

Analyserna visar bland annat att nederbörden inom stora delar av landet kan komma att öka med omkring 30 procent. Det konstateras också att extrema vädersituationer blir allt vanligare och kommer att innebära nya översvämningarnivåer. Högre vattenstånd innebär också att erosionen förvärras, bl.a. kan konsekvenserna för kustområden, älvdalar och fjällsluttningar bli omfattande. I Göta älvdalen finns stor risk för att skred skall uppkomma. Områden som i dag anses stabila kommer att behöva åtgärdas med stabilitetsförbättrande åtgärder. Av analyserna framkommer även att ökad nederbörd, höjd grundvattennivå, ökade flöden, översvämningar och erosion kommer att leda till att föroreningar lättare lakas ut och sprids i större omfattning än i dag.

SGI konstaterar i handlingsplanen att en stor del av samhällets omställning för att möta ett förändrat klimat rör geotekniska och miljögeotekniska frågor kring mark och vatten. Redan i dagens klimat krävs åtgärder för att minska risker och motverka skador och behoven förstärks av ett förändrat klimat. I handlingsplanen anger SGI därför konkreta åtgärder som kan bidra till säkrare och effektivare lösningar både på kort och lång sikt.

Förslaget bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Översiktsplaneringens roll

För kommunerna är den fysiska planeringen ett av de viktigaste instrumenten för att åstadkomma en hållbar utveckling. Enligt PBL skall varje kommun ha en aktuell översiktsplan för hela kommunen. Kommunfullmäktige skall minst en gång under varje mandatperiod ta ställning till översiktsplanens aktualitet. Översiktsplaneringen har en central roll för PBL:s funktion. Detta förhållande understryks inte minst i PBL-kommitténs slutbetänkande. Kommittén föreslår dessutom att översiktsplanen skall ges en ökad tyngd och bli mer strategiskt inriktad.

Boverket har gjort en sammanställning över översiktspaneläget i kommunerna. Av sammanställningen framgår att 59 procent av landets kommuner fortfarande, 18 år efter det att kravet på en kommuntäckande plan lades fast, ännu inte har antagit någon andra generationens översiktsplan. Antalet kommunomfattande översiktsplaner som antagits under de senaste fem åren framgår av tabell 3.5 nedan.

Tabell 3.5 Antalet antagna kommunomfattande översiktsplaner 2001–2005

Årtal	Antal översiktsplaner
2001	8
2002	31
2003	25
2004	18
2005	11

En aktuell, väl genomarbetad och lokalt förankrad översiktsplan utgör ett viktigt underlag för den fortsatta, mera genomförandeinriktade planeringen för olika ändamål – som bostäder eller infrastruktur av olika slag. PBL-kommittén har redovisat förslag som möjliggör en ökad användning av översiktsplaneinstitutet. Kommittén föreslår bl.a. att det ges ett uttryckligt lagstöd för att den kommunomfattande översiktsplanen skall kunna ändras genom geografiska fördjupningar eller genom särskilda tillägg för särskilda verksamheter eller intresseområden. Kommittén föreslår också att reglerna för förfarandet vid utarbetandet av en översiktsplan skall förenklas. Dessa förhållanden kommer att ägnas fortsatt uppmärksamhet inför den förestående reformeringen av plan- och bygglagstiftningen.

Analys och slutsatser

Skillnader i landet och ökat regionalt beroende

Skillnaden i befolkningsutveckling, tillväxt och möjlighet till sysselsättning är stor mellan olika delar av landet. Utvecklingen har av flera skäl medfört att människor i sin vardag färdas över allt större områden jämfört med förhållandena för några årtionden sedan. Antalet lokala arbetsmarknader i landet, dvs. geografiskt sammanhängande områden där människor både bor och arbetar, minskar och endast ett 50-tal kommuner utgör i dag en egen lokal arbetsmarknad. Detta har medverkat till en ökad medvetenhet om regionala beroenden och en ny syn på arbetet för regional och lokal utveckling. Inriktningen är ofta att skapa förutsättningar för en regionförstoring, d.v.s. större sammanhängande arbetsmarknads-, bostads- och service-regioner. För kommunerna innebär dessa tendenser nya utmaningar som präglar den fysiska planeringen och byggandet och som

innebär ökade krav på samverkan mellan kommuner.

I över hälften av länen har väsentliga delar av ansvaret för den regionala utvecklingen överförs från länsstyrelsen till s.k. självstyrelseorgan eller nya kommunala samverkansorgan. Framväxten av den nya regionala utvecklingspolitiken med nya aktörer på den regionala nivån ställer kommunernas fysiska översiktsplanering inför nya utmaningar. Många kommuner ser ett behov av att utveckla ett mer strategiskt synsätt i sin övergripande planering för olika verksamhetsområden och i detta har den kommuntäckande översiktsplanen enligt PBL en viktig roll att spela.

Det ökade regionala beroendet har också medverkat till nya former av mellankommunal samverkan i frågor som har anknytning till fysisk planering och byggande. Behovet är dock fortfarande stort av en ökad mellankommunal samverkan i många planeringsfrågor, t.ex. bostadsbyggande, handel, infrastruktur och vindkraft.

PBL-kommittén har lämnat förslag till hur det ökade regionala beroendet skall kunna mötas av PBL:s planeringsinstrument. PBL-kommitténs slutbetänkande bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Statens roll och samlade överblick över den fysiska planeringen

Riksdagens bostadsutskott har avgivit ett betänkande ”Plan- och byggfrågor” (2005/06:BoU7) i vilket utskottet behandlar bl.a. ett antal motioner inom plan- och byggområdet samt Riksrevisionens rapport om Uppsikt och Tillsyn i samhällsplaneringen (RiR 2005:12). Riksrevisionen konstaterade sammanfattningsvis att den statliga överblicken över den fysiska planeringen är bristfällig. Utskottet redovisar bedömningen ”att det pågående utvecklingsarbetet och regeringens ställningstaganden avseende Boverkets och länsstyrelsernas roll i den fysiska planeringen inte bör föregripas. Vidtagna åtgärder ligger väl i linje med såväl Riksrevisionens överväganden som stora delar av motionärernas förslag.”

Avsikten är att, med stöd av den inomstatliga dialog som nu är under utveckling mellan Regeringskansliet, Boverket och länsstyrelserna, skaffa en bättre överblick över den fysiska planeringen och successivt förbättra rapporteringen till riksdagen i planfrågor.

Redovisningen under verksamhetsområde Samhällsplanering och bebyggelseutveckling i denna budgetproposition är ett steg i den riktningen.

3.7.3 Verksamhetsområde Byggande och förvaltning

Resultat

Hållbar bygg- och fastighetssektor

Under de senaste åren har ett omfattande utredningsarbete genomförts för att klarlägga olika förhållanden inom bygg- och fastighetssektorn. En redovisning av en rad pågående insatser framgår av avsnitt 3.6.3. Inom byggområdet är ledtiderna långa d.v.s. tiden från myndighetsbeslut om bestämmelser och ekonomiska stödformer till att resultaten av genomförda åtgärder kan avläsas. Riksdagen har anvisat medel för att skapa ett underlag för att klarlägga hur byggnaderna är tekniskt utformade för närvarande, t.ex. beträffande inomhusmiljö, isoleringsstandard, fel och skador m.m. samt att söka klarlägga samband mellan brister i inomhusmiljön och upplevd ohälsa.

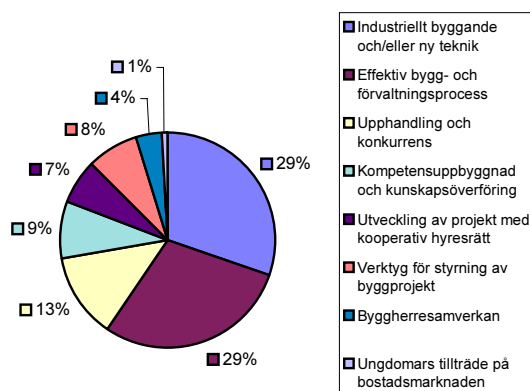
Byggekostnadsforums pilotprojekt

Resultaten och effekten av Byggekostnadsforums arbete märks främst i den allmänna debatten och i vilken utsträckning Byggekostnadsforums resultat och pilotprojekt återropas och refereras till. Byggekostnadsforum har i dessa avseenden fått ett brett genomslag i debatten, vilket också styrks av flera oberoende undersökningar samt flera uttalanden i media av olika experter på bygg- och bostadskostnadsfrågor. Från och med den 1 januari 2005 får Byggekostnadsforum även lämna stöd till projekt som avser andra upplåtelseformer än hyresrätt samt arbetslokaler eller lokaler dit allmänheten har tillträde, exempelvis skolor och vårdlokaler. Inriktningen skall dock i enlighet med den tidigare regeringens bedömning fortfarande främst vara fokuserad på projekt som söker få ned boendekostnaderna vid nybyggnad av hyresbostäder.

Boverket har t.o.m. 2005 års utgång fattat beslut om stöd till pilotprojekt i sammanlagt 61 ärenden, varav 12 nya ärenden under 2005. Totalt har drygt 83 miljoner kronor beviljats för pilotprojekt fram till och med augusti 2006. Byggekostnadsforums pilotprojekt har under

åren 2000–2005 omfattat sju programområden. Dessa är industriellt byggande och/eller ny byggteknik, effektivare bygg- och förvaltningsprocess, upphandling och konkurrens, kompetensuppbyggnad och kunskapsöverföring, utveckling av projekt upplåtna med kooperativ hyresrätt, verktyg för styrning och uppföljning av byggprojekt och byggherrens roll och kompetens. Projektmedlen fördelar sig enligt diagrammet nedan.

Diagram 3.4 Utbetalning till Byggekostnadsforums pilotprojekt, fördelat efter programområde

Källa: Byggekostnadsforum, Boverket

Från och med 2006 har tre nya programområden tillkommit. Dessa är ungdomars tillträde till bostadsmarknaden, upprustning och förnyelse av rekordårens bostadsförnyelse och andra upplåtelseformer än hyresrätt samt programområde arbetslokaler och lokaler dit allmänheten har tillträde, såsom skolor, vårdlokaler och dylikt.

Energianvändningen i bostäder och lokaler

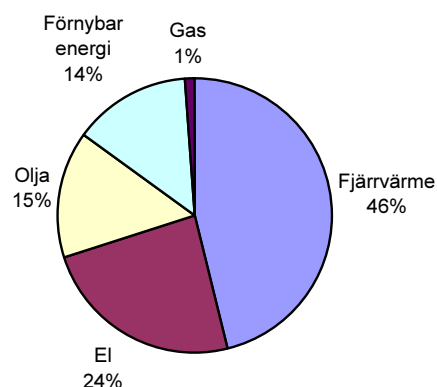
Boverket tog i april beslut om nya byggregler avseende bl.a. energihushållning i byggnader. De huvudsakliga förändringarna är att kraven numera uttrycks som funktionskrav numera en byggnads specifika energianvändning redovisas i kWh/m² och år. För bostäder skall den specifika energianvändningen vara högst 110 kWh/m² och år i södra Sverige och högst 130 kWh/m² i norra Sverige, för lokaler är motsvarande krav 100/120 kWh/m². Den faktiska energianvändningen skall sedan verifieras genom beräkning och mätning efter viss tid och anges i en energideklaration. Inom Boverket pågår en översyn med syfte att skärpa de generella energihushållningskraven för nya byggnader samt arbete med att utarbeta förslag till särskilda energihushållningskrav som

skall gälla vid nybyggnad av eluppvärmda bostäder och lokaler. Syftet är att begränsa användningen av el för uppvärmningsändamål och andra effekt drivande lösningar. Boverket har tagit fram förslag på kompletterande föreskrifter som skärper kraven och för närvarande har förslaget remitterats.

Effekten av de ändrade energihushållningskraven i byggreglerna kan inte utläsas förrän tidigast om ett par tre år.

Enligt statistik från Statens energimyndighet använder ca 24 procent av byggnaderna el som uppvärmningskälla, knappt 1 procent gas, drygt 15 procent olja, 14 procent förnybara energikällor och ca 46 procent fjärrvärme.

Diagram 3.5 Fördelningen av energianvändningen i bostadssektorn

Källa: Statens energimyndighet

För att hushållen skall minska användningen av el respektive olja för uppvärmning av bostadshus har den tidigare regeringen infört särskilda stöd för konvertering av direktverkande el respektive oljeuppvärmning. För resultatuppföljning av vidtagna åtgärder samt andra energibidrag och incitament som rör bygg- och fastighetssektorn se utgiftsområde 21 Energi.

Radonbidrag

År 2005 inkom 1 546 ansökningar om bidrag till åtgärder för radonsanering att jämföras med 2004 då 1 239 ansökning inkom. Det är 20 procent fler ansökningar än 2004. Det genomsnittliga bidraget i ärenden som beslutades under 2005 var 13 022 kr att jämföras med 2004 då det uppgick till 12 772 kr. Av dem som har sökt bidrag för radonsanering i egna hem enligt de nya reglerna från 2003 har utfallet blivit följande: i de ärenden där radonkällan har varit markradon har radonhalten sänkts med i genomsnitt 74 procent, från 774 becquerel (Bq) till 201 Bq. I de ärenden

som har gällt radon i byggmaterial har sänkningen varit i snitt 60 procent, från 479 Bq till 191 Bq. I de ärenden där radonkällan har varit en kombination av både markradon och radon i byggmaterial har den genomsnittliga sänkningen varit 69 (förra året 98) procent från 642 till 197 Bq.

Analys och slutsatser

Den svenska bostadssektorn står inför omfattande upprustnings- och renoveringsbehov. Detta ger en möjlighet till ett omfattande miljö- och energieffektiviseringsarbete för ett långsiktigt hållbart boende. Byggherren har ansvaret för att samhällskraven uppfylls och också för valet av byggprodukter, vilka i sin tur skall uppfylla samhällskraven. Utformning och funktion hos det samlade tillsyns- och kontrollsystemet, som skall bidra till att de tekniska egenskapskraven infrias, är ytterst betydelsefullt. Ett processtänkande i alla led av en byggnads eller anläggnings livstid krävs för att åstadkomma en hållbar byg- och fastighetssektor. Byggherrarna, beställarna och förvaltarna måste ha kompetensen att vid upphandling efterfråga konsulter, entreprenörer, m.m. som i sin tur har kunskap i olika avseenden som leder till hållbara byggnadsverk. Särskilt angeläget är det att få till stånd en god inomhusmiljö i lokaler där barn vistas mycket, t.ex. förskolor och skolor.

Det finns dock goda exempel på ny- och ombyggnad som uttrycker ett hållbart byggande. Dessa exempel tillgodoser flera av kraven på långsiktigt effektiv användning av resurser som energieffektivitet, god inomhusmiljö och till rimliga boendekostnader.

Kompetensnivån inom sektorn behöver höjas för att de goda exemplen skall kunna omsättas i mer allmän praktisk tillämpning. En fortsättning och utveckling av bl.a. det kompetensutvecklingsprogram som för närvarande genomförs inom ramen för Bygga-Bo-dialogen är ett viktigt steg liksom förbättringar inom den reguljära utbildningen. Andra inslag med samma målsättning kan vara utbyte och information av ny kunskap, regeltillämpning och spridning av goda exempel. Systemet med tillsyn och kontroll behöver enligt den tidigare regeringens bedömning förbättras och frågorna har därför ingått i arbetet med översynen av plan- och

bygglagstiftningen. Förslagen bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Sedan den 1 juli 2006 gäller Boverkets reviderade byggregler som innebär att de funktionskrav som ställs också skall vara verifierbara. Som exempel på detta kan nämnas att det är den faktiskt uppmätta energi-användningen som avses för att byggreglerna uppfyllts.

Energieffektiviteten i det befintliga bostadsbeståndet kan förbättras avsevärt. Många byggnader står inför ett omfattande och påtagligt renoveringsbehov. Förutsättningar bör skapas för att ge de olika aktörerna incitament att hitta och genomföra kostnadseffektiva lösningar.

3.7.4 Verksamhetsområde Lantmäteri verksamhet

Resultat

Lantmäteriverket har under 2005 bidragit till att förverkliga verksamhetsmålet dels genom att utveckla fastighetsbildningsprocessen, dels genom att öka tillgången till aktuell geografisk information och fastighetsinformation samt genom att göra denna information mera tillgänglig. Förrättningsverksamheten har bl.a. resulterat i ett större antal nybildade fastigheter än på många år, vilket bl.a. är ett resultat av ett ökat bostadsbyggande. Den höga aktivitetsnivån på den svenska fastighetsmarknaden avspeglas också i en hög nivå på informationsanvändningen och en aktiv pantbrevsverksamhet. Världsbankens studie, *Doing business in 2005*, visar att det svenska fastighetssystemet ligger i världstopp när det gäller process- och tidseffektivitet.

Fastighetsindelning

Ett kontinuerligt arbete pågår med att effektivisera fastighetsbildningsprocessen genom bl.a. teknik- och metodutveckling. Under mätperioden 1996–2005 har handläggningen påtagligt effektiviserats, vilket bl.a. har resulterat i kortare handläggningstider och lägre kostnader. Kostnaderna för s.k. enlotsavstyckningar och fastighetsregleringar med två berörda fastigheter ökade dock under 2005. Enligt Lantmäteriverket beror detta på indirekta kostnader för utveck-

lingsinsatser, kompetensutveckling och inskolning av nya förrättningslantmätare.

Kostnadsutvecklingen och utvecklingen av handläggningstider för de vanligaste och mest frekventa förrättningsåtgärderna framgår av följande fyra diagram.

Diagram 3.6 Enlotsavstyckning, genomsnittlig kostnad i kr i 2006 års kostnadsnivå

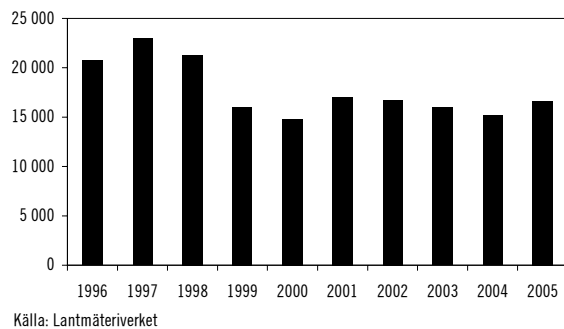

Diagram 3.7 Fastighetsreglering med två berörda fastigheter, genomsnittlig kostnad i kr i 2006 års kostnadsnivå

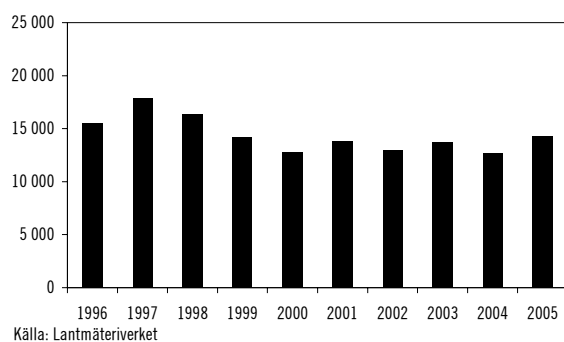

Diagram 3.8 Handläggningstider i månader för enlotsavstyckningar

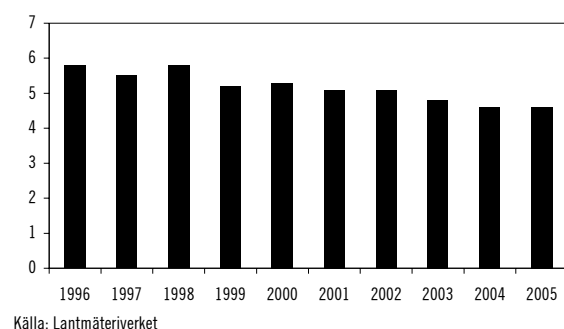
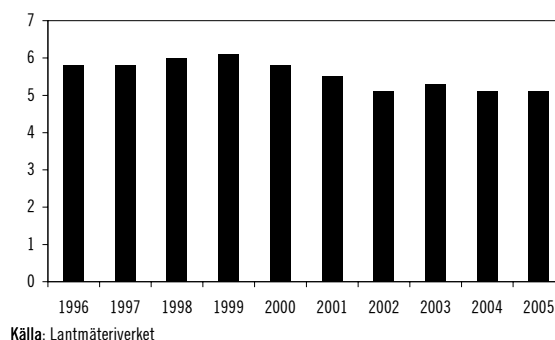

Diagram 3.9 Handläggningstider i månader för fastighetsreglering med två berörda fastigheter

I förrättningsverksamheten sker för närvarande en förskjutning från enkla till mer komplexa ärenden. Detta är bl.a. en konsekvens av att förrättningsinstitutet i ökad utsträckning används i olika infrastrukturprojekt, samt av den nya lagstiftningen som medger fastighetsbildning i flera plan.

Det statliga lantmäteriets förrättningsarkiv digitaliseras successivt i ett flerårigt projekt. Vid årsskiftet 2005/2006 hade detta arbete avslutats i elva län. En målsättning med projektet är att effektivisera handläggningen så att bl.a. tidsåtgången i förrättingarna blir lägre, vilket i sin tur genererar lägre kostnader för sakägarna.

Geografisk information och fastighetsinformation
Uppbyggnaden av grundläggande geografisk information är i stort sett klar, varför verksamheten i stället har gått in i ett förvaltningskede. Detta har medfört att upphandlingen i konkurrens har minskat, samtidigt som kostnaderna för kontinuerlig och periodisk ajourhållning av informationen har ökat kraftigt. Arbetet med en effektiv ajourhållningsprocess inriktas bl.a. mot att skapa ett nätverk med de myndigheter och organisationer som skall delta i ajourhållningen. Detta har bl.a. bidragit till att kommunernas medverkan blivit allt större.

Uppbyggnaden av den digitala registerkartan, som bedrivs i samverkan med kommunerna, omfattar nu all fastighetsindelning i landet utom fjällområdena. Arbetet med att åstadkomma en fullständig täckning beräknas vara klar vid utgången av 2008.

Användningen av grundläggande geografisk information och fastighetsinformation har ökat något, främst beroende på en fortsatt hög aktivitet på fastighetsmarknaden. För att stimulera användningen av den grundläggande informationen sänktes även priserna på informationen med 20 procent under 2005.

Uppdragsverksamhet

Uppdragsverksamheten har på ett positivt sätt bidragit till att öka användningen och åtkomsten till lägesbunden information. Exempelvis pågår samarbete runt utveckling av geografiska informationssystem med ett flertal myndigheter, organisationer och företag, och antalet användare inom dessa ökar stadigt. Vidare pågår utvecklingsarbete inom satellitdataområdet och vidareutveckling av tjänster för miljöanalys. Samarbetet med den kommunala sektorn har också fördjupats och breddats.

Analys och slutsatser

Lantmäteriiverksamhetens insatser kännetecknas i dag av ökade insatser för förvaltning, komplettering, ajourhållning och utveckling av de omfattande databaser som under en lång tidsperiod har byggts upp inom området geografisk information och fastighetsinformation. I takt med att spridningen och användningen av informationen i samhället ökar, ställs också krav på ökad samverkan och samordning mellan de olika aktörerna inom området, både nationellt och internationellt. Genom att tilldela Lantmäteriverket ett samordningsansvar inom området samt genom att tillsätta geodatarådet har givits vissa grundläggande förutsättningar givits för att skapa en effektiv nationell infrastruktur för geografisk information och fastighetsinformation i samhället och för ett nationellt genomförande av EG-direktivet INSPIRE.

Regeringen gör bedömningen att de insatser som har gjorts inom lantmäteriiverksamheten, till övervägande del genom Lantmäteriverkets arbete, bidragit till en mera ändamålsenlig fastighetsindelning och en effektivare försörjning med grundläggande geografisk information och fastighetsinformation. Genom de insatser som under året vidtagits har lantmäteriiverksamheten bidragit till att effektivisera olika verksamheter med anknytning till fastigheter, mark och vatten.

3.8 Slutsatser för politikområdet

Väl fungerande bostads- och byggmarknader är viktiga för såväl individer som företag och samhället. Den svenska bostadssektorn kännetecknas av obalanser på många lokala bostadsmarknader, i form av antingen bostadsbrist eller bostadsöverskott. Vällovliga,

men i grunden alltför begränsande och detaljerade regelverk, har försvårat framväxten av väl fungerande marknader. Bygg- och byggmaterialindustrin kännetecknas av bristfällig konkurrens och hög grad av vertikal integration. En avveckling av lagstiftning som minskar bostadskonsumenternas valfrihet och underlättar utbudet av fler alternativ på marknaden är mer angeläget än fortsatta subventioner som långsiktigt bidrar till en osund marknad. Ett tydligt exempel på sådan lagstiftning är lagen (2002:102) om allmännyttiga bostadsföretag. En snabbare planprocess och fler aktörer, inte minst från andra länder inom Europeiska Unionen, är av stor betydelse för utvecklingen mot sundare och effektivare bostads- och byggmarknader.

3.9 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inte haft några invändningar mot årsredovisningarna för Boverket, Statens bostadskreditnämnd och Statens va-nämnd.

Riksrevisionens granskning av Lantmäteriverkets årsredovisning har resulterat i iakttagelsen att verkets styrning av projektet IRIS, vars syfte är att utveckla ett nytt system för hanteringen av inskrivningsuppgifterna i fastighetsregistret, inte har varit tillräcklig. Riksrevisionen är dock positiv till att Lantmäteriverket under 2005 har vidtagit åtgärder i syfte att stadga upp projektet. De betonar vikten av att Lantmäteriverket i fortsättningen inte underskattar problematiken i stora utvecklingsprojekt och rekommenderar även att sådana projekt följs upp av verkets styrelse.

För SGI har Riksrevisionen lämnat en revisionsberättelse utan invändning när det gäller årsredovisningen för 2005. Däremot uppmärksammas avyttringen av SGI:s dotterbolag Swed Geo AB i en granskningsrapport. Enligt förordning (1996:1191) om överlåtelse av statens lösa egendom krävs regeringens medgivande för försäljning av aktier i ej börsnoterade bolag och enligt lag (1996:1059) om statsbudgeten behöver regeringen därutöver inhämta riksdagens bemyndigande för försäljning av företag där staten har mer än hälften av andelarna. I rapporten konstateras att i enlighet med ovan nämnda förordning och lag borde avyttringen av

företaget föregåtts av regerings - respektive riksdagsbeslut. Detta gjordes dock inte i fallet med avyttringen av Swed Geo AB.

När det gäller SGI:s delårsrapport för perioden 1 januari 2006 – 30 juni 2006 har dock Riksrevisionen en invändning. Motiveringen är: ”Styrelsen för Statens geotekniska institut har på felaktiga grunder fattat beslut om delegation av delårsrapporten till ordförande och generaldirektör. Enligt instruktion (1996:285) och verksförordningens 13§ skall styrelsen fatta beslut om delårsrapporten.” Det har vid Riksrevisionens granskning i övrigt inte framkommit något som tyder på att delårsrapporten inte uppfyller kraven enligt förordningen om årsredovisning och budgetunderlag.

3.10 Hållbar utveckling

Hållbar utveckling är ett övergripande mål för EU. Vid Europeiska rådets möte i juni 2006 antogs en reviderad hållbarhetsstrategi för EU. Den nya strategin är ambitiös med konkreta mål och åtgärder på sju huvudområden:

- klimatförändringar och ren energi
- hållbara transporter
- hållbar produktion och konsumtion
- bevarande och förvaltning av naturresurser
- folkhälsa
- social sammanhållning, demografi och migration
- global utveckling.

Den får en väsentligt förstärkt uppföljning och den bör kunna föra EU:s hållbarhetsarbete påtagligt framåt under de närmaste åren. Sverige har spelat en pådrivande roll i revideringsarbetet.

FN:s kommission för hållbar utveckling (CSD) höll i maj 2006 en session för översyn av de tema som under innevarande tvåårsperiod står i fokus: energi, industriell utveckling, luftföroreningar och klimatförändringar. Sverige har under arbetscykeln 2006–2007 åtagit sig ansvaret för EU:s bidrag till temat industriell utveckling. Därutöver är de tvärssektoriella frågorna hållbar konsumtion och produktion, jämställdhet och utbildning prioriterade för svensk del.

Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet förvaltar medel för uppföljning av Agenda 21 och Johannesburgplanen från Världstoppmötet

för hållbar utveckling, och då särskilt inom ramen för CSD, samt för internationellt arbete med de globala miljökonventionerna. För 2006 har beslut tagits om finansiellt stöd till bl.a. FN:s miljöprogram (UNEP) för hållbar konsumtion och produktion, till FN:s ekonomiska kommission för Europa (UNECE) för aktiviteter kring hållbar utbildning samt för arbetet med Stockholmskonventionen, Baselkonventionen samt Cartagena-protokollet.

Sverige har sedan länge drivit att hållbar utveckling skall integreras i OECD:s arbete överlag. Arbetet styrs av årliga mötet mellan experter. Det innefattar klimat, teknikutveckling, indikatorer, miljöskadliga subventioner, ekonomiska styrmedel, ländergranskning. Sverige har stått värd för ett internationellt möte i OECD:s regi under 2006.

Hållbarhetsrådet

Rådet för hållbar utveckling inrättades av den tidigare regeringen 2005. Rådet har ett kansli och är knutet till Boverket. En verksamhetsplan och en verksamhetsstrategi har fastställts i oktober 2005. Hållbarhetsrådet inrättades som ett organ för samverkan i arbetet med att förverkliga strategin för hållbar utveckling. Hållbarhetsrådets uppdrag är att verka för att hållbara lösningar tillämpas i samhällsutvecklingen, bland annat genom att:

- driva på det lokala och regionala arbetet för hållbar utveckling
- stimulera tvärssektoriell samverkan och erfarenhetsutbyte mellan aktörer på lokal, kommunal, regional och nationell nivå,
- förmedla resultat, erfarenheter och goda exempel,
- främja idédebatt.

Hållbarhetskommission

Regeringen avser att stärka arbetet med hållbar utveckling och därvid tillsätta en hållbarhetskommission.

Hållbarhetskommissionen ska bl.a. se över vilka effektiviseringar och moderniseringar av organisation, regelverk och styrmedel som behöver göras för att underlätta arbetet mot ett hållbart samhälle och skapa miljödriven tillväxt och för att undvika att samhället motverkar goda initiativ från individer och företag.

3.11 Budgetförslag

3.11.1 31:1 Boverket

Tabell 3.6 Anslagsutveckling för 31:1 Boverket

Tusental kronor

År	Utfall	158 726	Anslags-sparande	9 921
2005	Utfall	158 726	Anslags-sparande	9 921
2006	Anslag	173 299 ¹	Utgifts-prognos	175 706
2007	Förslag	203 119		
2008	Beräknat	196 172 ²		
2009	Beräknat	179 789 ³		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/2006:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

² Motsvarar 193 165 tkr i 2007 års prisnivå.

³ Motsvarar 173 013 tkr i 2007 års prisnivå.

Boverket är central förvaltningsmyndighet för frågor om byggd miljö och hushållning med mark- och vattenområden, för fysisk planering, byggande och förvaltning av bebyggelsen och för boendefrågor. Verket svarar också för den centrala administrationen av statligt bostadsstöd i form av bidrag för finansiering av bostäder.

Inom ramen för anslaget finansieras även visst internationellt arbete samt uppföljning och informations-spridning. Inom ramen för anslaget finansieras även:

- rådet för hållbar utveckling och dess kansli som är förlagt till Boverket
- kompetensutvecklingsprogram för bygg- och fastighetssektorn
- samverkan inom Bygga-bo-dialogen.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 203 119 000 kronor anvisas anslag 31:1 *Boverket* under 2007. För 2008 beräknas anslaget till 196 172 000 kronor och för 2009 beräknas anslaget till 179 789 000 kronor.

För att fortsätta arbetet med Bygga-bo-dialogen tillförs anslaget 8,5 miljoner kronor under 2007 samt 13,5 miljoner kronor under 2008 respektive 2009 för att finansiera Bygga-bo-dialogens samverkanskansli och kompetensutvecklingsprogram samt låta genomföra projektutvärderingar. Förslaget aviserades i 2006 års ekonomiska vårproposition (prop.2005/06:100). Regeringen bedömer att Bygga-bo-dialogen har potential att bidra till att branschen uppmärksammar energieffektivisering

och inomhusmiljöfrågor i större utsträckning än i dag.

För arbete med åtgärder som syftar till att uppnå miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö i enlighet med miljömålspropositionen (prop.2004/05:150) överförs 20 miljoner kronor per år 2007–2008 från utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård anslaget *sanering och återställning av förorenade områden*. Åtagandena avser att ta fram underlag om byggnaders tekniska status och eventuella kopplingar mellan brister i inomhusmiljön och upplevd ohälsa.

Under 2007 tillförs anslaget 10 miljoner kronor under en särskild post för att finansiera och låta utföra arbetet med marknadskontroll inom byggområdet. EU:s medlemsländer har förbundit sig att utföra marknadskontroll enligt beslutade direktiv.

Anslaget har för perioden 2007–2009 beräknats enligt följande:

Tabell 3.7 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 31:1 Boverket

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	173 299	173 299	173 299
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	1 693	4 417	8 546
Beslut	38 225	28 711	8 437
Överföring till/från andra anslag	-10 098	-10 255	-10 493
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	203 119	196 172	179 789

3.11.2 31:2 Räntebidrag m.m.

Tabell 3.8 Anslagsutveckling för 31:2 Räntebidrag m.m.

Tusental kronor

År	Utfall	1 603 444	Anslags-sparande	182 556
2005	Utfall	1 603 444	Anslags-sparande	182 556
2006	Anslag	1 756 276 ¹	Utgifts-prognos	1 550 027
2007	Förslag	1 013 963		
2008	Beräknat	774 699		
2009	Beräknat	516 808		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/2006:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

De utgifter som belastar anslaget avser statliga räntebidrag för ny- och ombyggnad av bostäder. Boverket administrerar i dag ett periodiskt stöd i form av räntebidrag enligt förordningen

(1992:986) om statlig bostadsbyggnads-subvention kallat 1993 års system om statlig bostadsbyggnadssubvention. Anslaget disponeras även för bidrag till förvaltningsförluster, s.k. § 33-ersättning, till kommuner.

Regeringens överväganden

Regeringens förslag: Den statliga bostadsbyggnadssubventionen, det s.k. räntebidraget, skall upphöra. Beslutet innebär att ett projekt måste ha påbörjats senast den 31 december 2006 för att beviljas räntebidrag. Vidare bör gälla att ansökan om räntebidrag skall ha inkommit senast den 30 juni 2007. Räntebidragen avvecklas från och med 2007. För projekt som beviljats räntebidrag bör gälla de av regeringen föreslagna avtrappningsmodellerna i tabell 3.10, beroende på om fastigheten 2007 är belastad med fastighetsskatt eller ej.

Skälen för regeringens förslag: I och med att förordningen (1992:986) om statlig bostadsbyggnadssubvention upphör vid utgången av 2006 kommer inga nya räntebidrag att beviljas för nybyggnads- och ombyggnadsprojekt som påbörjas efter den 31 december 2006. Ett sista datum för ansökan om räntebidrag bör införas. Då räntebidrag är en förutsättning för investeringsbidrag och investeringsstimulans bör reglerna för ansökan om räntebidrag samordnas med vad som gäller för ansökan om de båda investeringsstöden.

Fr.o.m. den 1 januari 2007 påbörjas också en utfasning av räntebidrag under fem år med sikte på att inga räntebidrag kommer att beräknas efter utgången av år 2011. Avtrappningen kommer att ske i något olika takt beroende på om fastigheterna betalar fastighetsskatt eller ej (se tabell nedan). I praktiken innebär detta att det är fastighetens värdeår när avtrappningen börjar 2007 som är avgörande för i vilken takt den enskilda fastigheten fasis ur räntebidragssystemet. För byggnader som enligt värdeåret är yngre än fem år sänks bidragsandelen till 20 procent för 2007 för att sedan stegvis trappas ner till 0 procent. För äldre byggnader sänks bidragsandelen 2007 till 14 procent för att därefter stegvis trappas ner till 0 procent. Projekt som färdigställs efter 2006 fasis ut i

nedanstående tabell på sitt värdeår alternativt färdigställandeår.

Tabell 3.10 Utfasning av räntebidrag. Bidragsandel 2007–2012 angivet i procent

År	Värdeår ≤ 5 år	Värdeår > 5 år
2007	20	14
2008	14	10
2009	10	7
2010	7	4
2011	4	0
2012	0	0

Regeringens förslag för 2007 samt de beräknade utgifterna för 2008 och 2009 baseras på ett antagande om att subventionsräntan i genomsnitt blir 4,07 procent under första halvåret 2007 samt 4,27 procent under det andra halvåret 2007. För 2008 antas subventionsräntan i genomsnitt bli 4,39 procent respektive 4,47 procent för första respektive andra halvåret. För 2009 antas subventionsräntan i genomsnitt bli 4,5 procent för både första och andra halvåret. Den s.k. bopremien, som uttrycker marknadens bedömning av risken med att placera i bostadsobligationer i förhållande till att placera i statsobligationer, antas i genomsnitt vara 0,5 procent under hela perioden.

Regeringen föreslår att 1 013 963 000 kronor anvisas under anslag 31:2 *Räntebidrag m.m.* under 2007 samt att anslaget beräknas till 774 699 000 kronor 2008 respektive 516 808 000 kronor 2009.

Anslaget har för perioden 2007–2009 beräknats enligt följande:

Tabell 3.11 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 31:2 *Räntebidrag m.m.*

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	1 756 276	1 756 276	1 756 276
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-735 143	-1 190 069	-1 706 710
Övriga makroekonomiska förutsättningar	-188 359	-231 368	-146 777
Volymer	187 318	447 556	630 550
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	-6 129	-7 696	-16 531
Förslag/beräknat anslag	1 013 963	774 699	516 808

3.11.3 31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader

Tabell 3.12 Anslagsutveckling för 31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2005	10 690		6 207
2006	Anslag	20 473 ¹	17 680
2007	Förslag	15 666	
2008	Beräknat	16 964 ²	
2009	Beräknat	17 327 ³	

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/2006:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

² Motsvarar 16 666 tkr i 2007 års prisnivå.

³ Motsvarar 16 666 tkr i 2007 års prisnivå.

BKN utfärdar kreditgarantier för lån till bostadsinvesteringar affärsmässigt inom ramen för de fastlagda bostadspolitiska målen.

Anslaget får användas för förvaltningskostnader, dock inte för de förvaltningskostnader som är hänförliga till de helt avgiftsfinansierade kreditgarantierna.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 15 666 000 kronor anvisas under anslaget 31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader under 2007 samt att anslaget beräknas till 16 964 000 kronor 2008 respektive 17 327 000 kronor 2009. I samband med att Statens bostadskreditnämnd slogs samman med Statens bostadsnämnd gjordes vissa rationaliseringar av verksamheten.

Anslaget har för perioden 2007–2009 beräknats enligt följande:

Tabell 3.13 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	20 473	20 473	20 473
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	184	553	1 003
Beslut	-4 991	-4 062	-4 149
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	15 666	16 964	17 327

3.11.4 31:4 Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet

Tabell 3.14 Anslagsutveckling för 31:4 Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2005	156 800		83 334
2006	Anslag	198 800 ¹	203 504
2007	Förslag	198 800	
2008	Beräknat	198 800	
2009	Beräknat	198 800	

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/2006:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

Anslaget används för att täcka förluster inom verksamhetsgrenen Äldre garantier. Anslaget används för att fylla på den garantireserv som finns för att täcka de skador som uppstår.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Med Kreditgarantier avses i princip garantier utfärdade fr.o.m. 1997 som inte avser omfördelningsgarantier:

- Kreditgarantier för ny- och ombyggnad
- Kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden
- Kreditgarantier för lån till kommunala bostadsföretag
- Kreditgarantier för lån till kooperativa hyresrättsföreningar
- Kreditgarantier för vissa kommunala åtaganden för boendet

Finansieringen av övriga garantier sker enligt den nya garantimodellen utanför statsbudgeten, vilket innebär att dessa finansieras genom avgifter som skall täcka både garantiverksamheten och förvaltningskostnaderna.

Tabell 3.15 Garantiverksamhet – Verksamhetsgren Kreditgarantier

Tusental kronor

	Intäkter till inkomsttitel (Som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2005		15 000	5 000	10 000
Prognos 2006		12 000	19 000	-7 000
Budget 2007		12 000	19 000	-7 000

Med Äldre garantier avses garantier utfärdade t.o.m. 1996 samt omfördelningsgarantier.

Tabell 3.16 Garantiverksamhet – Verksamhetsgren Äldre garantier

Tusental kronor				
Garanti- verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (Som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2005		51 700	9 000	47 700
Prognos 2006		67 200	20 000	47 200
Budget 2007		61 200	100 000	-38 800

Regeringens förslag för 2007 samt de beräknade utgifterna för 2008 och 2009 baseras på de räntebeståndsgarantier som ligger till grund för budgetpropositionen. BKN:s känslighetsanalys visar att nivå på skadefallet i hög grad är beroende av ränteläget. För perioden 2007–2009 beräknas förlustrisken vid 6,5 procents låneränta till drygt 800 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 198 800 000 kronor anvisas under anslaget 31:4 *Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet* under 2007 samt att anslaget beräknas till 198 800 000 kronor 2008 respektive 198 800 000 kronor 2009.

BKN har i Budgetunderlag 2007–2009 presenterat ett förslag till hantering av Äldre garantier som innebär att avsättningar till garantireserven över anslag 31:4 *Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet* kan upphöra. Regeringen är i grunden positiv till förslaget som syftar till att begränsa förlustrisken för utfärdade kreditgarantier. Frågan om behovet av framtida avsättningar till garantireserven bör dock analyseras ytterligare innan regeringen tar ställning i frågan.

Anslaget har för perioden 2007–2009 beräknats enligt följande:

Tabell 3.17 Härledning av anslagsnivå 2007–2009 för 31:4 Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet

Tusental kronor			
	2007	2008	2009
Anvisat 2006 ¹	198 800	198 800	198 800
Förändring till följd av:			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	198 800	198 800	198 800

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2007 ställa ut kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder intill ett belopp om högst 10 000 000 000 kronor inklusive tidigare gjorda åtaganden.

Regeringen bemyndigas att under 2007 intill ett belopp på högst 500 000 000 kronor inklusive tidigare gjorda åtaganden ställa ut kreditgarantier i obeståndshanteringen för lån som syftar till att minska förlustrisken för tidigare lämnad garanti.

Regeringen bemyndigas att under 2007 ställa ut kreditgarantier för lån till kommunala bostadsföretag intill ett belopp om högst 3 000 000 000 kronor inklusive tidigare gjorda åtaganden. Garantierna får motsvara högst 95 procent av det bokförda värdet på ett företags fastigheter när garantiavtalet träffas.

Regeringen bemyndigas att under 2007 ställa ut kreditgarantier för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar vid förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt intill ett belopp på högst 1 000 000 000 kronor inklusive tidigare gjorda åtaganden. Garantierna får motsvara högst 95 procent av en fastighets marknadsvärde när garantiavtalet träffas.

Regeringen bemyndigas att under 2007 ställa ut kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden intill ett belopp om högst 1 000 000 000 kronor inklusive tidigare gjorda åtaganden.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen har sedan tidigare bemyndigande att ställa ut kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder, i obeståndshanteringen, för lån till kommunala bostadsföretag respektive för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp för nybyggnad eller förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt.

Regeringens förslag innebär att kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden skall behandlas på samma sätt som övriga kreditgarantier under verksamhetsgrenen Kreditgarantier.

De totala ramarna för dessa kreditgarantier bör vara desamma som för 2006.

Regeringens förslag: Statliga kreditgarantier för lån till ny- och ombyggnad av bostäder får ställas ut tillsvidare.

Bakgrund: Ett nytt system för statliga kreditgarantier för lån till ny- och ombyggnad av bostäder infördes den 15 april 2004 (prop. 2003/04:1 utg.omr. 18, bet. 2003/04:BoU1, rskr. 2003/04:74). Av propositionen framgår att kreditgarantier skulle kunna ställas ut till och med 2006.

En arbetsgrupp inom Regeringskansliet har på den tidigare regeringens uppdrag arbetat med en översyn av det statliga bostadsfinansierings-systemet. Uppdraget redovisades i promemorian Bostadsfinansiering (DS 2005:39). I promemorian föreslås att tidsbegränsningen av förordning (2004:105) om statlig kreditgaranti för lån för bostadsbyggande m.m. bör avskaffas.

Promemorian har remissbehandlats och av det trettiotal remissinstanser som kommenterat förslaget är det stora flertalet positiva till den förslagna förändringen. Mot denna bakgrund bedömer regeringen att tidsbegränsningen för nuvarande regelsystem bör avskaffas.

Skälen för regeringens bedömning: Nya garantiregler för tillväxtorter kan vara svåra att etablera om långivarna bedömer att reglerna är tillfälliga, och att staten avser att relativt snabbt upphöra med nya garantiåtaganden. Mot den bakgrunden bör tidsbegränsningen av statens stöd för bostadsbyggandet genom kreditgarantier slopas. I stället bör kreditgarantisystemet utvärderas när de nya reglerna har gällt så länge att det är möjligt att dra långsiktiga slutsatser om de avsedda effekterna av regeländringarna uppnåtts.

Före den 15 april 2004 var regelverket sådant att många byggherrar inte ansåg att det var intressant att utnyttja. Med den anpassning av regelverket som då gjordes har förutsättningarna för systemet att främja bostadsbyggandet förbättrats. Den kvarvarande osäkerheten kring varaktigheten i regelverket bör därför undanröjas.

3.11.5 31:5 Fonden för fukt- och mögelskador

Tabell 3.18 Anslagsutveckling för 31:5 Fonden för fukt och mögelskador

Tusental kronor

2005	Utfall	17 823	Anslags-sparande	35 037
2006	Anslag	36 592 ¹	Utgifts-prognos	18 662
2007	Förslag	23 000		
2008	Beräknat	18 000		
2009	Beräknat	17 000		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/2006:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

Fonden för fukt- och mögelskador, även kallad Småhusskadenämnden, arbetar för att motverka ohälsa till följd av fukt- och mögelskador i egnahem och därigenom bidra till en sundare inomhusmiljö. Detta görs genom att Fonden för fukt- och mögelskador ger bidrag till åtgärder för att avhjälpa fukt- och mögelskador i egnahem som uppkommit till följd av fel rekommendationer i byggregler eller okunskap. De utgifter som belastar anslaget avser bidrag till kostnader för att avhjälpa fukt- och mögelskador i egnahem. Bidragsbestämmelserna finns i förordningen (1993:712) om den statliga Fonden för fukt- och mögelskador i småhus, m.m. Vidare får anslaget disponeras för utredningskostnader i samband med prövning av ärenden. Högst 5 miljoner av anslaget får även disponeras för kanslikostnader samt kostnader i samband med informationsspridning under 2007.

Med nuvarande bidragsbestämmelser får bidrag lämnas för hus som är yngre än 30 år och färdigställda senast 1988. Det innebär att de hus som nu kan få bidrag skall vara byggda under åren 1975–1988. Bidragssystemets uppbyggnad medför följaktligen att förordningens tillämpningsområde för varje kalenderår minskar med en årgång småhus.

Regeringens överväganden

Behovet av medel för kostnader och utbetalningar enligt bidragsbestämmelserna har minskat för 2007–2009.

Regeringen föreslår att 23 000 000 kronor anvisas under anslaget 31:5 *Fonden för fukt- och mögelskador* under 2007. För 2008 beräknas

anslaget till 18 000 000 kronor och för 2009 till 17 000 000 kronor. Anslaget har för perioden 2007–2009 beräknats enligt följande:

Tabell 3.19 Härledning av anslagsnivå 2007–2009 för 31:5 Bidrag till Fonden för fukt- och mögelskador

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	36 592	36 592	36 592
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-13 571	-18 571	-19 571
Överföring till/från andra anslag	-21	-21	-21
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	23 000	18 000	17 000

3.11.6 31:6 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder

Tabell 3.20 Anslagsutveckling för 31:6 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder

Tusental kronor

År	Utfall	Utgifts- prognos	Anslags- sparande	
2005	20 222			38 554
2006	32 802 ¹			29 467
2007	Förslag	32 802		
2008	Beräknat	32 802		
2009	Beräknat	32 802		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/2006:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

Anslaget avser bidrag till åtgärder mot radon i småhus samt information om radon i egnahem och möjligheten att erhålla stöd. Bidragsbestämmelserna finns i förordningen (1988:372) om bidrag till åtgärder mot radon i egna hem.

Anslaget får vidare användas för informationsinsatser i egnahem om högst 1 500 000 kronor under 2007.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 32 802 000 kronor anvisas under anslaget 31:6 *Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder* under 2007. För 2008 beräknas anslaget till 32 802 000 kronor och för 2009 till 32 802 000 kronor. Anslaget har för perioden 2007–2009 beräknats enligt följande:

Tabell 3.21 Härledning av anslagsnivå 2007–2009 för 31:6 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	32 802	32 802	32 802
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	32 802	32 802	32 802

3.11.7 31:7 Statens geotekniska institut

Tabell 3.22 Anslagsutveckling för 31:8 Statens geotekniska institut Tusental kronor

Tusental kronor

År	Utfall	Utgifts- prognos	Anslags- sparande	
2005	29 329			993
2006	30 322 ¹			30 658
2007	Förslag	30 158		
2008	Beräknat	30 652 ²		
2009	Beräknat	31 303 ³		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/2006:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

² Motsvarar 30 158 tkr i 2007 års prisnivå.

³ Motsvarar 30 158 tkr i 2007 års prisnivå.

Statens geotekniska institut (SGI) har ett sektorsövergripande ansvar för miljögeotekniska och geotekniska frågor. Detta innebär att SGI skall upprätthålla och utveckla kunskap inom området samt tillhandahålla geoteknisk kunskap och rådgivning till statliga myndigheter med ansvar för olika områden med koppling till miljö, infrastruktur, fysisk planering och byggande samt till övriga aktörer inom branschen. Institutet har ett särskilt ansvar för ras- och skredfrågor och för stranderosion.

Verksamheten finansieras dels av anslag dels av avgifter från uppdragsverksamhet.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

SGI tar ut avgifter för vissa tjänster inom geoteknisk och miljöteknisk forskning och utveckling samt kunskapsförmedling. SGI tar även ut avgifter för geoteknisk och miljögeoteknisk rådgivning. Tjänsterna omfattar bland annat rådgivning till myndigheter,

kommuner, företag och enskilda samt mät- och undersökningsverksamhet.

Underskottet i uppdragsverksamheten under 2005 hänförs framförallt till kostnader för konsulttjänster.

Tabell 3.23 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor			
Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt -kost- nad)
Utfall 2005	41 485	41 792	-307
Prognos 2006	43 000	42 750	250
Budget 2007	43 000	42 560	440

Regeringens överväganden

SGI:s verksamhet påverkas av förändringar i omvärlden. Myndighetsuppgifterna har ökat på grund av en ökad efterfrågan inom ras- och skredområdet. I den anslagsfinansierade verksamheten står de geotekniska myndighetsuppgifterna för en mindre ökning medan geoteknisk forskning, utveckling och kunskapsförmedling har minskat något. Regeringen bedömer att SGI i sina insatser arbetar målinriktat och att målen nås.

Regeringen föreslår att 30 158 000 kronor anvisas under anslaget 31:8 *Statens geotekniska institut* under 2007. För 2008 beräknas anslaget till 30 652 000 kronor och för 2009 till 31 303 000 kronor. Anslaget har för perioden 2007–2009 beräknats enligt följande:

Tabell 3.24 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 31:7 Statens geotekniska institut

Tusental kronor			
	2007	2008	2009
Anvisat 2006 ¹	30 322	30 322	30 322
Förändring till följd av:			
Pris- och löneomräkning ²	-164	330	981
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	30 158	30 652	31 303

3.11.8 31:8 Lantmäteriverket

Tabell 3.25 Anslagsutveckling för 31:8 Lantmäteriverket

Tusental kronor				
År	Typ	Belopp	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2005	Utfall	329 631	14 144	
2006	Anslag	348 052 ¹		341 867
2007	Förslag	351 172		
2008	Beräknat	357 162 ²		
2009	Beräknat	364 723 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/2006:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

² Motsvarar 351 263 tkr i 2007 års prisnivå.

³ Motsvarar 351 352 tkr i 2007 års prisnivå.

Det statliga lantmäteriet består av Lantmäteriverket och 21 länsvisa lantmäterimyndigheter. Lantmäteriverket är en central förvaltningsmyndighet för lantmäterimyndigheterna och skall bl.a. utöva tillsyn över dessa samt över de kommunala lantmäterimyndigheterna.

Det statliga lantmäteriets totala omsättning uppgick 2005 till 1 597 miljoner kronor, varav 21 procent utgjordes av anslag.

Anslaget finansierar vissa delar av det som utgör det statliga lantmäteriets kärnverksamhet och grundläggande uppgifter, framför allt viss verksamhet som berör ansvaret för frågor om fastighetsindelning och för grundläggande geografisk information.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.26 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor				
Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (Som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2005	312 779	876 907	880 698	-3 791
Prognos 2006	310 000	937 900	968 200	-30 300
Budget 2007	310 000	940 000	970 000	-30 000

Tabell 3.27 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor			
Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt -kostnad)
Utfall 2005	356 727	354 679	2 048
(varav tjänsteexport)	23 818	23 404	414
Prognos 2006	387 500	383 200	4 300
(varav tjänsteexport)	36 500	36 200	300
Budget 2007	390 000	385 000	5 000
(varav tjänsteexport)	35 000	34 000	1 000

Det statliga lantmäteriets totala omsättning uppgick 2005 till 1 597 miljoner kronor, varav 77 procent utgjordes av avgiftsintäkter.

Avgiftsbelagd verksamhet bedrivs inom verksamhetsgrenarna fastighetsindelning, geografisk information och fastighetsinformation samt uppdragsverksamhet (Metria). Fastighetsinformationen och fastighetsregistreringen är helt avgiftsfinansierade.

Uppdragsverksamheten skall hållas ekonomiskt och organisatoriskt skild från övrig verksamhet. Lantmäterimyndigheten i länet får mot avgift bedriva fastighetsbildningsanknuten uppdragsverksamhet som har ett naturligt samband med myndighetsutövningen. Tjänsteexport inom verksamhetsområdet bedrivs i huvudsak av det av staten helägda bolaget Swedesurvey AB, som i stor utsträckning anlitar personal från det statliga lantmäteriet.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 351 172 000 kronor anvisas under anslaget 31:8 *Lantmäteriverket* under 2007. För 2008 beräknas anslaget till 357 162 000 kronor och för 2009 till 364 723 000 kronor. Anslaget har för perioden 2007–2009 beräknats enligt följande:

Tabell 3.28 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 31:8 Lantmäteriverket

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	348 052	348 052	348 052
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	3 300	9 200	16 671
Beslut	-180	-90	0
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	351 172	357 162	364 723

3.11.9 31:9 Statens va-nämnd

Tabell 3.29 Anslagsutveckling för 31:9 Statens va-nämnd

<i>Tusental kronor</i>				
2005	Utfall	7 338	Anslags-sparande	853
2006	Anslag	7 945 ¹	Utgifts-prognos	8 033
2007	Förslag	8 015		
2008	Beräknat	8 148 ²		
2009	Beräknat	8 322 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/2006:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

² Motsvarar 8 015 tkr i 2007 års prisnivå.

³ Motsvarar 8 015 tkr i 2007 års prisnivå.

Statens va-nämnd är landets enda specialforum för tvistemål enligt lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar (va-lagen) samt lagen (1981:1354) om allmänna värmesystem. Nämndens avgörande har samma verkan som domstols dom. Utöver den rent beslutande verksamheten lämnar nämnden yttranden i va-frågor m.m. till domstolar, Statens energimyndighet och länsstyrelser.

Regeringens överväganden

Den 1 januari 2007 kommer en ny lag om allmänna vattentjänster att träda i kraft som ersätter va-lagen. Därmed upphör va-lagen liksom lagen om allmänna värmesystem att gälla. Statens va-nämnd kommer genom förslaget att tillföras ytterligare måltyper, t.ex. överklaganden av länsstyrelsens förelägganden i fråga om kommunens skyldighet att ordna en allmän va-anläggning samt vissa tvister mellan huvudmannen och kommunen eller andra företrädare för allmänna intressen. Dessutom kommer en typ av skadeståndstvister som tidigare handlagts av allmän domstol att i fortsättningen prövas av Va-nämnden i första instans. Vidare skall det i framtiden alltid utses en vice ordförande för Va-nämnden.

Regeringens bedömning är att omfattningen av Statens va-nämnds verksamhet väntas bli i stort sett oförändrad trots att verksamheten till viss del förändras fr.o.m. 2007.

Regeringen föreslår att 8 015 000 kronor anvisas under anslaget 31:9 *Statens va-nämnd* under 2007. För 2007 beräknas anslaget till 8 148 000 kronor och för 2008 till 8 322 000 kronor. Anslaget har för perioden 2007–2009 beräknats enligt följande:

Tabell 3.30 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 31:9 Statens va-nämnd

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	7 945	7 945	7 945
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	70	203	377
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	8 015	8 148	8 322

3.11.10 31:10 Byggbkostnadsforum m.m.

Tabell 3.31 Anslagsutveckling för 31:10 Byggbkostnadsforum m.m.

Tusental kronor

År	Utfall	Utveckling	Anslags-sparande	Utgifter-prognos
2005	Utfall	50 375		54 942
2006	Anslag	24 850 ¹		39 415
2007	Förslag	24 850		
2008	Beräknat	0		
2009	Beräknat	0		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/2006:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

Anslaget finansierar kostnaderna för administration av Byggbkostnadsforums (BKF) verksamhet (5 miljoner kronor), BKF:s pilotprojekt (18 miljoner kronor) och den nationelle byggsamordnaren (2 miljoner kronor).

Fr.o.m. 2002 har BKF möjlighet att stödja pilotprojekt med syfte att långsiktigt sänka boendekostnaderna vid nyproduktion av hyresbostäder och som samtidigt främjar en hållbar utveckling. Medlen kan också användas för att utvärdera, dokumentera och sprida kunskap om projekt. Användningen av medlen vidgades 2005 till att omfatta arbetslokaler eller lokaler dit allmänheten har tillträde, exempelvis skolor och vårdlokaler.

Fr.o.m. 2004 används anslaget också för finansiering av en nationell byggsamordnare. Byggsamordnaren skall tillsammans med företrädare för samhällsbyggnadssektorn ta fram ett utvecklingsprogram för sektorn. En slutredovisning av uppdraget skall lämnas i december 2007.

Regeringens överväganden

Regeringens bedömning är att BKF:s verksamhet kommer att vara oförändrad till utgången av 2007, då den nationelle byggsamordnaren lämnar sin slutredovisning.

Regeringen föreslår att 24 850 000 kronor anvisas under anslaget 31:10 *Byggbkostnadsforum m.m.* under 2007. Anslaget har för perioden 2007–2009 beräknats enligt följande:

Tabell 3.32 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 31:10 Byggbkostnadsforum m.m.

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	24 850	24 850	24 850
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut		-24 850	-24 850
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	24 850	0	0

3.11.11 31:11 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag

Tabell 3.33 Anslagsutveckling för 31:11 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag

Tusental kronor

År	Utfall	Utveckling	Anslags-sparande	Utgifter-prognos
2005	Utfall	80 698		200 093
2006	Anslag	151 585 ¹		86 318
2007	Förslag	90 000		
2008	Beräknat	100 000		
2009	Beräknat	100 000		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/2006:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

Anslaget avser stöd till omstrukturering av kommunala bostadsföretag. Ansökningar om stöd hanteras fr.o.m. den 1 januari 2006 av Statens bostadskreditnämnd. Bestämmelser om stödet finns i förordningen (2002:664) om statligt stöd för vissa kommunala åtaganden för boendet. Verksamheten har ett perspektiv fram till 2010.

Regeringens överväganden

Efterfrågan på statligt stöd för omstruktureringar av kommunala bostadsföretag bedöms vara fortsatt låg på kort och medellång sikt. Behovet av statligt stöd till rekonstruktion av kommunalägda bostadsföretag väntas dock kvarstå under en överskådlig tid. Anslaget bör minskas med 61 585 000 kronor för budgetåret 2007.

Regeringen föreslår att 90 000 000 kronor anvisas under anslaget 31:12 *Omstrukturering av kommunala bostadsföretag* under 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till 100 000 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2007–2009 beräknats enligt följande:

Tabell 3.34 Härlledning av anslagsnivån 2007–2009 för 31:11 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	151 585	151 585	151 585
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-61 585	-51 585	-51 585
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	90 000	100 000	100 000

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2007 för ramanslaget 31:11 *Omstrukturering av kommunala bostadsföretag* göra åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 25 000 000 kronor under 2007–2011.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen anser att det är viktigt att Statens bostadskreditnämnd kan bedriva sitt arbete långsiktigt och med möjlighet att ingå avtal som sträcker sig längre än innevarande budgetår. Ett bemyndigande begärs därför att under 2007 för anslaget 31:11 *Omstrukturering av kommunala bostadsföretag* få göra åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 25 000 000 kronor under 2007–2011.

Tabell 3.35 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2005	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009
Utestående åtaganden vid årets början			25 000		
Nya åtaganden		75 000	25 000		
Infriade åtaganden		50 000	25 000	12 000	13 000
Utestående åtaganden vid årets slut	0	25 000	25 000		
Erhållen/föreslaget bemyndigande		150 000	25 000		

3.11.12 31:12 Ungdomsbostads- samordnare

**Tabell 3.36 Anslagsutveckling för 31:12
Ungdomsbostadssamordnare**

Tusental kronor

2005	Utfall	1 254	Anslags- sparande	237
2006	Anslag	2 691 ¹	Utgifts- prognos	2 876
2007	Förslag	1 000		
2008	Beräknat	0		
2009	Beräknat	0		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/2006:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2007.

Anslaget skall användas till att avsluta den tidigare regeringens uppdrag.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 1 000 000 kronor anvisas under anslaget 31:12 *Ungdomsbostadssamordnare* under 2007. Bostadssamordnarens uppdrag avvecklas då regeringen anser att ungdomars möjligheter att etablera sig på bostadsmarknaden skall lösas genom andra åtgärder än vad som omfattas av uppdraget.

Anslaget har för perioden 2007–2009 beräknats enligt följande:

**Tabell 3.37 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för
31:12 Ungdomsbostadssamordnare**

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	2 491	2 491	2 491
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-1 491	-2 491	-2 491
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 000	0	0

3.11.13 31:13 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad

**Tabell 3.38 Anslagsutveckling för 31:13 Stöd för att
underlätta för enskilda att ordna bostad**

Tusental kronor

2005	Utfall	Anslags- sparande	0
2006	Anslag	0	Utgifts- prognos
2007	Förslag	100 000	
2008	Beräknat	100 000	
2009	Beräknat	100 000	

Anslaget är avsett för åtgärder som underlättar för enskilda, att få ett eget boende.

Regeringens överväganden

Ett stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad införs med syfte att underlätta för vissa hushåll att få ett eget boende.

Den förra regeringen aviserade i 2006 års ekonomiska vårproposition att ett statligt bidrag till kommunala hyresgarantier för vissa grupper skulle införas. Ett förslag utarbetat inom Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet har presenterats i promemorian *Bidrag till kommunala hyresgarantier för enskilda hushålls etablering på bostadsmarknaden*. I promemorian presenterades dels ett förslag till ny lag om kommunalt stöd till boendet, dels även ett förslag till statligt bidrag till kommuner som gått i borgen till säkerhet för att enskilda hushåll fullgör sina åtaganden enligt hyresavtal.

Promemorian har remissbehandlats. Remissinstansernas synpunkter finns tillgängliga i Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet (dnr. M2006/2447/Bo).

Regeringen har uppfattningen att det finns hushåll som kan behöva stöd av det allmänna för att ordna en egen bostad. Frågan om i vilken

form ett sådant stöd skall ske behöver dock utredas ytterligare. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med förslag till hur ett sådant stöd skall utformas. Regeringen föreslår i denna budgetproposition att 100 miljoner kronor anvisas för ett statligt stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad.

Regeringen föreslår att 100 000 000 kronor anvisas under anslaget 31:13 *Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad* under 2007 samt att anslaget beräknas till 100 000 000. För 2008 respektive 2009 beräknas anslaget till 100 000 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2007–2009 beräknats enligt följande:

Tabell 3.39 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 31:13 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	0	0	0
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	100 000	100 000	100 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	100 000	100 000	100 000

4 Politikområde Ekonomisk familjepolitik under utgiftsområde 18

4.1 Budgetförslag

4.1.1 21.1 Bostadsbidrag,

Tabell 4.1 Anslagsutveckling 21:1 Bostadsbidrag

Tusental kronor

2005	Utfall	3 604 679	Anslags- sparande	-214 476
2006	Anslag	3 730 000 ¹	Utgifts- prognos	3 590 000
2007	Förslag	3 458 000		
2008	Beräknat	3 344 000		
2009	Beräknat	3 254 000		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Bostadsbidrag lämnas till barnfamiljer samt till ungdomar som fyllt 18 men inte 29 år utan barn. Bostadsbidraget ingår i politikområde 21 Ekonomisk familjepolitik.

Bostadsbidragets storlek bestäms av hushållets sammansättning, bostadskostnaden, bostadens storlek och den bidragsgrundande inkomsten. Utgifterna för bostadsbidraget styrs i huvudsak av makroekonomiska faktorer som t.ex. arbetslöshets-, sysselsättnings-, inkomst- och bostadskostnadsutvecklingen. Det innebär att det framför allt är konjunkturutvecklingen som påverkar om kostnaderna för bostadsbidragen ökar eller minskar. Om t.ex. bidragshushållens inkomst skulle öka med i genomsnitt en procentenhet skulle utgifterna för bostadsbidraget minska med knappt 40 miljoner kronor per år. Även demografiska förändringar kan påverka kostnadsbilden, t.ex. ökat antal födda och invandrade barn.

Under budgetåret 2005 uppgick utgifterna för bostadsbidraget till knappt 3 605 miljoner kronor. Detta innebär ett överskridande av tilldelade medel med drygt 214 miljoner kronor. År 2004 drogs anslagssparandet på 234 miljoner kronor in vilket medfört ett utnyttjande av krediten med 117 miljoner kronor 2004 och med nära 98 miljoner kronor för 2005. För innevarande budgetår beräknas utgifterna underskrida anslaget med 140 miljoner kronor, men beräknas överstiga tilldelade medel med drygt 74 miljoner kronor.

Bostadsbidraget är preliminärt och baseras på uppskattade årsinkomster. Slutligt bostadsbidrag bestäms i efterhand på grundval av taxeringen för varje kalenderår. Den som haft lägre inkomster än vad som preliminärt uppskattats får en tilläggsutbetalning. Den som haft högre inkomster än vad som preliminärt uppskattats får betala tillbaka det belopp som betalats ut för mycket.

Försäkringskassan har sedan den första inkomststämningen 1999 årligen gjort uppföljningar av inkomststämningarnas resultat. Resultatet för inkomststämningen 2005, som avser bidragsåret 2003, visar att differensen mellan preliminärt och slutligt bostadsbidrag innebar att ca 26 procent av hushållen under bidragsåret fått ett för högt bidrag. Dessa hushåll skall tillsammans återbetala ca 347 miljoner kronor. Cirka 15 procent av hushållen har fått ett för lågt bidrag utbetalt under bidragsåret och skall tillsammans dela på 157 miljoner kronor plus ränta.

Regeringens överväganden

Riksdagen har beslutat om ändrade regler för bostadsbidrag, enligt proposition 2004/05:112. Lagen trädde i kraft den 1 november 2005 och tillämpas på bostadsbidrag från och med den 1 januari 2006.

Förändringarna innebar bland annat att den del av bostadsbidraget som lämnas som särskilt bidrag till barnfamiljerna höjts. Vidare infördes ett umgängesbidrag till föräldrar som på grund av vårdnad eller umgänge har sina barn tidvis boende hos sig. Det genomfördes också förändringar i beräkning av den bostadskostnadsbaserade delen av bostadsbidraget.

Utgifterna för bostadsbidraget har minskat under senare delen av 1990-talet och början av 2000-talet. Minskningen beror dels på den samhällsekonomiska utvecklingen, dels på reformeringen av bostadsbidragssystemet. Trenden med minskade utgifter bröts dock tillfälligt under 2004 då utgifterna återigen steg något. Ökningen förklaras bl.a. av det svaga arbetsmarknadsläget. Redan 2005 minskade åter utgifterna för bostadsbidraget. Även under 2006 beräknas utgifterna minska trots förbättringar inom bostadsbidraget. Minskningen förklaras av bidragshushållens inkomstutveckling och en starkare arbetsmarknad.

Tabell 4.2 Utvecklingen av utgifterna för bostadsbidraget 2000–2005

Miljoner kronor

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Bostadsbidrag	4 373	3 994	3 717	3 595	3 614	3 605

Tabell 4.3 Härledning av anslagsnivån 2007–2009, för 21:1 Bostadsbidrag

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	3 730 000	3 730 000	3 730 000
Förändring till följd av:			
Beslut			
Övriga makroekonomiska förutsättningar	-189 500	-180 500	-307 500
Volymer	-71 000	-157 000	-157 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	-11 500	-48 500	-11 500
Förslag/beräknat anslag	3 458 000	3 344 000	3 254 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 3 458 000 000 kronor anvisas för anslaget 21:1 Bostadsbidrag för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till 3 344 000 000 kronor respektive 3 254 000 000 kronor.

5 Konsumentpolitik

5.1 Omfattning

Konsumentpolitiken är viktig för en väl fungerande marknad och som ett verktyg för att uppnå målet om en hållbar utveckling. Till konsumentområdet hör Marknadsdomstolen, Konsumentverket inklusive Konsumentombudsmannen (KO), Allmänna reklamationsnämnden, Fastighetsmäklarnämnden, Resegarantinämnden samt det statliga bolaget

SIS Miljömärkning AB. Politikområdet omfattar även frågor som rör stöd till organisationer som arbetar med konsumentrelaterade frågor, konsumentforskning samt bidrag till miljö- och rättvisemärkning av produkter. Konsumentpolitiken är ett sektorsövergripande område som också omfattar en rad insatser inom andra politikområden.

5.2 Utgiftsutveckling

Tabell 5.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet

Miljoner kronor

	Utfall 2005	Budget 2006 ¹	Prognos 2006	Förslag 2007	Beräknat 2008	Beräknat 2009
<i>Anslag inom utgiftsområde 18</i>						
40:1 Marknadsdomstolen	8,6	9,2	9,3	9,3	9,4	9,6
40:2 Konsumentverket	103,3	109,0	110,8	112,1	113,9	116,4
40:3 Allmänna reklamationsnämnden	23,0	24,2	24,6	24,4	24,8	25,3
40:4 Fastighetsmäklarnämnden	10,1	12,1	11,9	12,2	12,4	12,7
40:5 Åtgärder på konsumentområdet	17,5	17,5	17,4	17,5	17,5	17,5
40:6 Bidrag till miljömärkning av produkter	4,4	4,4	4,3	4,4	4,4	4,4
Totalt för utgiftsområde 18	166,8	176,5	178,2	179,9	182,5	185,9
Totalt för politikområde Konsumentpolitik	166,8	176,5	178,2	179,9	182,5	185,9

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FIU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

5.3 Mål

De mål för konsumentpolitiken som gällde för 2005 fastställdes av riksdagen den 28 november 2001 i enlighet med propositionen Handlingsplan för konsumentpolitiken 2001–2005 (prop. 2000/01:135, bet. 2001/02:LU2, rskr. 2001/2001:51). Resultatbeskrivningen i det följande görs i förhållande till dessa mål.

5.4 Insatser

5.4.1 Insatser inom politikområdet

Konsumenternas ställning och inflytande på marknaden

Lagstiftningen på konsumentområdet har stärkts. Försöksverksamheten enligt lagen (1997:379) om försöksverksamhet avseende medverkan av Konsumentombudsmannen (KO) i vissa tvister inom det finansiella området har utvidgats till att omfatta alla typer av tvister på konsumentområdet. Förutsättningarna för lagens tillämpning skall vara att tvisten är av betydelse för rättstillämpningen eller att det annars finns ett allmänt konsumentintresse av att tvisten prövas. En förlängning av försöksverksamheten har gjorts till utgången av 2011. Lagändringarna träder i kraft den 1 januari 2007.

En ny bestämmelse har införts i marknadsföringslagen som närmare reglerar hur betalning och indrivning av utdömda marknadsstörningsavgifter skall gå till. Lagändringarna trädde i kraft den 1 juli 2006.

2005 års marknadsföringsutredning, som haft i uppdrag att föreslå den lagstiftning som behövs för att genomföra EG:s direktiv om otillbörliga affärsmetoder (direktiv 2005/29/EG) överlämnade sitt betänkande Otillbörliga affärsmetoder (SOU 2006:76) i augusti 2006. I betänkandet föreslås att direktivet genomförs genom att en ny lag ersätter den nu gällande marknadsföringslagen. Betänkandet har remitterats.

Med anledning av EG-förordningen (2006/2004) om samarbete mellan de nationella tillsynsmyndigheter som ansvarar för konsumentskyddslagstiftningen, som träder i kraft den 29 december 2006, har svensk lagstiftning på

området setts över. Bl.a. kommer KO att, genom ändringar i bl.a. marknadsföringslagen och avtalsvillkorslagen, få utökade tillsynsbefogenheter.

Flera insatser har gjorts när det gäller obeställd e-postreklam. En betydande majoritet av de anmälningar som har kommit in till Konsumentverket (KOV) gäller utländska företag. Samarbete på internationell nivå pågår både inom Norden, EU och OECD.

Flera insatser har genomförts på det finansiella området. Som ett led i arbetet med att ta om hand Förtroendekommissionens förslag, Näringslivet och förtroendet (SOU 2004:47), i den del som rör konsumentperspektivet i finanssektorn, lät Finansdepartementet en extern konsult analysera vilka förbättringsmöjligheter som finns på detta område. En rapport överlämnades till den tidigare regeringen – Konsumentskyddet inom det finansiella området (Fi 2005/1958) – med flera förslag på förstärkt konsumentskydd i form av bl.a. lagändringar, förbättrad information till konsumenter samt organisationsförslag. Förslagen bereds i Regeringskansliet och har bl.a. lett till att uppdrag lämnats till KOV och Finansinspektionen (FI).

För att stärka konsumentskyddet på det finansiella området har, i instruktioner och regleringsbrev, KOV:s och FI:s åtaganden utökats och förtydligats. Myndigheterna skall fördjupa sitt samarbete i frågor där de har ett gemensamt ansvar samt redovisa utfallet av samarbetet till regeringen. De båda myndigheterna skall också redovisa de insatser myndigheterna gjort som företrädare för staten i styrelserna för Konsumenternas Bank- och finansbyrå och Konsumenternas Försäkringsbyrå. FI skall vidare årligen lämna en rapport till regeringen om konsumentskyddet inom det finansiella området (motsvarande den årliga stabilitetsrapporten). Rapporten skall bl.a. innehålla en redovisning av genomförda analyser av risker för konsumenterna på de finansiella marknaderna.

FI har också fått i uppdrag av den tidigare regeringen att se över hur informationen om finansiella tjänster kan samordnas och bli mer enhetlig, såväl hos myndigheter som hos övriga aktörer.

KOV har tillsammans med FI granskat informationen till konsumenter om blanco-

krediter och funnit brister i tydligheten i informationen om avgifter och i avtalsvilkorens utformning (Blancokrediter till konsumenter 2005:4).

KO har under året utfärdat 33 vitesförelägganden, varav 29 förbuds- och fyra informationsförelägganden. Föreläggandena har rört bl.a. el-abonnemang, bantningsreklam, kreditköp, bredbandsabonnemang, alkoholreklam och negativ säljmetod.

En stämningsansökan har lämnats till Marknadsdomstolen (MD) för att statuera exempel på vad lagstiftningen om alkoholreklam innebär. Förbuds-förelägganden har utfärdats mot tidningsannonser som inte uppfyller kravet på måttfullhet.

I ett fall har Marknadsetiska Rådet (MER) på ansökan av KO meddelat ett beslut som klargör hur näringslivets egna riktlinjer för matreklam till barn skall tolkas. Ytterligare två ärenden har förts till MER för prövning.

KOV har fortsatt arbetet med att revidera de överenskommelser som myndigheten har träffat med branschen, med anledning av ändringar i konsumentköplagen och konsumenttjänstlagen, främst vad gäller reklamationer. Under 2005 har sådana avtalsvillkor ändrats i ca 15 branschöverenskommelser. Nya överenskommelser har träffats med Motorbranschens Riksförbund (MRF) samt på boendeområdet.

Antalet marknadsföringsmål och konkurrens-mål hos MD har ökat markant. Den ökade måltillströmningen innebär en utmaning för domstolen och sätter ytterligare fokus på nödvändigheten att driva arbetet med domstolens effektivisering och modernisering vidare. Detta arbete har fortsatt 2005 och kommer att stå än mer i fokus 2006.

Verksamheten vid Allmänna reklamationsnämnden (ARN) påvisade en ökad ärendetillströmning med två procent i jämförelse med 2004. Ökningen hänförde sig nästan helt till reseavdelningen, där ärendetillströmningen ökade med 37 procent jämfört med året innan.

Kostnaden för verksamheten inom området uppgick till 67 miljoner kronor 2005.

Konsumenternas möjlighet att utnyttja sina ekonomiska resurser

Kostnadsmedvetna konsumenter kan genom aktiva val av inköpsställen påverka såväl sina egna kostnader som konkurrensen.

KOV arbetar för att förmedla kunskap om produkter, priser och valalternativ. Prisundersökningar har under 2005 gjorts inom ett flertal konsumtionsområden bl.a. på de regelreformerade marknaderna, såsom el- och telemarknaderna samt för bilar. Prisjämförelserna har publicerats på KOV:s webbplats.

KOV har genomfört en kontroll av hur bestämmelserna i prisinformationslagen och KOV:s föreskrifter efterlevs på elmarknaden. Kravet på information om jämförpris uppfylldes av 77 procent av elhandlarna. En tydlig brist är dock att hälften av dessa företag angivit jämförpris endast för vissa av sina avtals-erbjudanden.

Kommunernas budget- och skuldrådgivare har fått aktivt stöd från KOV. En ny upplaga av broschyren Koll på pengarna har utarbetats av KOV. Broschyren har spridits till bl.a. skolor och kommuner.

Kostnaden för verksamheten inom området uppgick 2005 till ca 14 miljoner kronor.

Konsumenternas hälsa och säkerhet

I skaderegistreringssystemet EHLASS (European Home and Leisure Accident Surveillance) förs skadedata in från ett antal akutmottagningar. KOV analyserar uppgifterna och prioriterar därefter sina insatser inom bl.a. standardisering och marknadskontroll. Skadedata kan också användas för att utvärdera insatserna på säkerhetsområdet. Sedan 2005 arbetar Socialstyrelsen och KOV för att utveckla systemet till att omfatta fler sjukhus och även beakta information om konsumenttjänsters säkerhet. I januari 2006 beslutade Landstinget i Värmland att fr.o.m. 2007 påbörja registrering i EHLASS, vilket innebär att upptagningsområdet utökats med ca 25 procent sedan 2005.

Med stöd av nyproducerade informationsmaterial om farliga leksaker har konsumentvägledare och KOV:s personal under 2005 kontrollerat leksaker på marknader i sex kommuner. Kontrollerna har bl.a. lett till att flera farliga produkter dragits bort från

marknaden. Sverige har inom EU aktivt verkat för det förbud mot icke barnsäkra engångständare och leksaksliknande tändare som kommissionen beslutade om den 11 maj 2006. För att genomföra förbudet i Sverige har bl.a. en förordning, som träder i kraft den 9 mars 2007, beslutats.

För att ytterligare främja den produktanknutna barnsäkerheten har KOV kartlagt de nationella resurserna för barnsäkerhetsarbete, deltagit i regionala konferenser och europeiska nätverk samt i projekt för barnsäkerhet.

På EU-nivå har bl.a. genomförandet av det nya produktsäkerhetsdirektivet och ett projekt om marknads kontroll varit en framgång, liksom samarbetet med bl.a. USA och Kina.

KOV har 2005 mottagit 139 anmälningar om farliga varor och tjänster från konsumenter och 486 notifikationer från EU:s marknads kontrollsystem RAPEX. Verket har själv bidragit med 10 RAPEX-anmälningar. KOV har också arbetat med fem tjänstesäkerhetsprojekt, bl.a. om rid- och glaciärsäkerhet.

Problematiken med tilltagande fetma och övervikt har uppmärksammats både nationellt och internationellt. Under 2005 lade EU-kommissionen fram en Grönbok i frågan och på nordisk nivå har en handlingsplan för goda matvanor och ökad fysisk aktivitet beslutats sommaren 2006.

Kostnaden för verksamheten inom området uppgick till nästan 14 miljoner kronor 2005.

Hållbara konsumtions- och produktionsmönster

KOV har 2005 fortsatt att öka kunskapen om ekologiska livsmedel, bl.a. med grund i den utvärderingen av arbetet 2002–2004 som KOV genomförde 2005. Begilguiden hade 2005 en dryg miljon besök och guiden för nya bilar har haft 81 000 besök. Ytterligare information om bilar finns samlad på webbplatsen och i broschyren "Bilar, bränsleförbrukning och vår miljö".

KOV har 2005 utökat och fördjupat samarbetet med andra myndigheter och aktörer om hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

Arbetet med att uppdatera, kvalitetssäkra och tillgängliggöra uppgifter om miljöeffekter av att handla ekologiskt, s.k. ekologiska kvitton, inom ramen för dialogprojektet Framtida Handel, har avslutats.

Förekomsten av konkreta exempel på miljökonsekvenser som möter konsumenten i en dagligvarubutik har undersökts av KOV tillsammans med konsumentvägledare. Konkreta exempel förekom i ungefär var tionde butik. Däremot förekom enklare former av miljöinformation i en stor del av butikerna. KOV har också genomfört konsumentundersökningar av miljöinformationen i dagligvarubutiker.

Det statliga bolaget SIS Miljömärkning AB har fått stöd från den tidigare regeringen för sitt arbete med den nordiska miljömärkningen Svanen och EU:s miljömärkning EU-blomman. Stödet uppgick till 4,4 miljoner kronor och utgjorde 2005 14 procent av bolagets intäkter.

Föreningen för Rättvisemärkt i Sverige har erhållit stöd från den tidigare regeringen om 1,6 miljoner kronor för sina insatser med att bedriva en aktiv opinionsbildning och skapa en dialog om etisk konsumtion.

Kostnaden för verksamheten inom området uppgick till drygt 17 miljoner kronor 2005.

Konsumenternas tillgång till vägledning, information och utbildning

Insatser för att förebygga uppkomsten av lokala konsumenttvister har genomförts av KOV genom stöd och utbildning till de kommunala konsumentvägledarna.

Webbplatsen Portalen, som KOV lanserade hösten 2004, är ett arbetsredskap för konsumentvägledare och budget- och skuldrådgivare. Där finns olika stödsystem som KOV tillhandahåller kommunerna. Dessutom finns möjligheten för konsumentvägledare och budget- och skuldrådgivare att kommunicera med varandra i olika forum.

De konsumentpolitiska myndigheterna arbetar aktivt med att utveckla och stärka den elektroniska förvaltningen genom förbättrade webbplatser och service via webben. MD har särskilt arbetat med att förbättra sin webbplats genom att göra den informativ, aktuell och användarvänlig samt tillgänglig för alla. Fastighetsmäklarnämnden (FMN) har ökat de personalresurser som är avsatta för information till allmänheten.

Paraplyorganisationerna Sveriges Konsumentråd och Sveriges Konsumenter i Samverkan har fått stöd från den tidigare regeringen, bl.a. för sitt arbete med att företräda svenska kon-

sumenter i EU. För 2005 erhöll Sveriges Konsumentråd nästan 3 miljoner kronor och Sveriges Konsumenter i Samverkan knappt 1,2 miljoner kronor. Dessutom administrerade KOV 2005 projektmedel om 5 miljoner kronor i syfte att stimulera ideella organisationers arbete med konsumentfrågor.

Konsumentforskningscentrat Centrum för Konsumtionsvetenskap vid Göteborgs Universitet fick stöd från den tidigare regeringen för sitt arbete med att öka kännedomen om konsumentforskning i landet och skapa nätverk.

KOV:s tidning Råd & Rön överläts den 1 maj 2006 till organisationen Sveriges konsumentråd.

Områdets kostnader uppgick 2005 till ca 78 miljoner kronor och intäkterna till drygt 22 miljoner kronor.

5.4.2 Insatser utanför politikområdet

Konsumentfrågor återfinns inom i stort sett alla samhällsområden och beaktas därför inom ramen för flera andra politikområden. KOV har även haft uppdrag inom energipolitiken och den regionala utvecklingspolitiken.

År 2005 trädde en ny distans- och hemförsäljningslag i kraft (SFS 2005:59) till följd av ett EG-direktiv. Den nya lagen omfattar även distansavtal om finansiella tjänster. En ny försäkringsavtalslag (SFS 2005:104), som skall ge försäkringstagare ett starkare skydd vid alla typer av försäkringar, trädde i kraft i januari 2006.

Till följd av ett EG-direktiv trädde 2005 en lag om försäkringsförmedling i kraft (SFS 2005:405). Lagen innehåller regler om information till kunder och regler om god försäkringsförmedlingssed och omsorgsplikt.

Riksdagen antog en ny skuldsaneringslag våren 2006 (SFS 2006:548). Den nya lagen, som träder i kraft den 1 januari 2007, syftar till att förkorta handläggningstiderna i skuldsaneringsärenden och förenkla förfarandet vid ansökan om skuldsanering. KOV får genom den nya lagen en stödjande och vägledande roll för budget- och skuldrådgivarna i kommunerna och tillförs 2,1 miljoner kronor fr.o.m. 2007 för detta arbete.

Ett betänkande har överlämnats till den tidigare regeringen med förslag på regler som rör betalningsansvar vid obehöriga uttag på kontokort (SOU 2005:108). Förslaget bereds för närvarande i Regeringskansliet.

För att tillhandahålla objektiv och kostnadsfri information till konsumenter finns det informationsbyråer som riktar sig till konsumenter: Konsumenternas Försäkringsbyrå, Konsumenternas Bank- och finansbyrå samt Konsumenternas Elrådgivningsbyrå. Byråerna finansieras av branschen. Staten, genom bl.a. KOV, deltar som en av huvudmännen.

Inom ramen för den regionala utvecklingspolitiken stödjer KOV program och processer som främjar en god tillgång till kommersiell service. T.ex. stöd till genomförandet av Lokala utvecklingsprogram för kommersiell service, Centralt samordningsforum samt uppdraget att utveckla och testa nya lösningar. Partnerskapen och programarbetet har lett till ökad kunskap bland berörda aktörer om varandras villkor och därigenom säkrare grund för beslut om hur man skall stödja landsbygdshandlarna att utveckla sina företag. Åtgärderna redovisas under utgiftsområde 19, Regional utveckling.

Den tidigare regeringen har anvisat en del av statsbidraget till Sveriges Standardiseringsråd för stöd åt konsument- och andra frivilligorganisationers medverkan i standardiseringsarbetet.

Delar av det uppdrag KOV tidigare haft inom ramen för 2002 års energipolitiska beslut under perioden 2003–2007 har fr.o.m. januari 2006 övertagits av Statens energimyndighet. KOV har dock även 2006 arbetat med informations-spridning inom området. Åtgärderna redovisas under utgiftsområde 21, Energi.

Livsmedelsverket (SLV) har som övergripande mål att konsumenterna ges tillgång till säkra livsmedel, att förutsättningar för bra matvanor ges och att det finns redlighet i livsmedelshanteringen. Fem kostråd till konsumenten lanserades 2005. Råden berör frukt och grönt, bröd, fisk, matfett och nyckelhålmärkt mat.

Sedan juni 2005 finns nya kriterier för nyckelhålmärkningen. SLV arbetar aktivt med att sprida kännedomen om symbolen och ett omfattande arbete pågår med att ta fram nya kriterier och certifieringssystem för nyckelhålmärkning i storhushåll. Nya svenska näringsrekommendationer har fastställts.

SLV har av den tidigare regeringen också fått i uppdrag att utarbeta råd för maten i skolan och förskolan, på arbetsplatsen samt att ytterligare

utveckla sin information om goda matvanor riktad till allmänheten och vidareförmedlare.

5.5 Resultatredovisning

5.5.1 Resultat

Konsumenternas ställning och inflytande på marknaden

Marknadsdomstolen (MD) avgjorde fler mål och ärenden 2005 jämfört med 2004. MD:s avgöranden uppmärksammas, refereras och kommenteras i media i allt större utsträckning. Domstolens avgöranden samlas i en årsbok och finns tillgängliga på domstolens webbplats.

Konsumentombudsmannen (KO) gjorde fler ingripanden 2005 än 2004. KO har nått framgång i alla de sju mål som avdömts i MD under året. Dessa har rört bl.a. marknadsföring av krediter, reklamidentifiering och otillåten telefonförsäljning. Två fall av vitesutdömande har stämts in till allmän domstol.

Arbetet med att utmönstra oskäligen avtalsvillkor i standardavtal fortgår. Under året har 14 teleabonnemangsvillkor i konsumentavtal förbjudits av MD efter en ansökan om stämning av KO.

I ett mål om marknadsföring av förlagsprodukter dömde MD ut en mycket hög marknadsstörningsavgift.

Ändringar i alkohollagen har medfört att marknadsföring av alkohol varit ett högt prioriterat område för Konsumentverket (KOV) under året. I sin tillsynsverksamhet har KOV ingripit mot annonser med stöd av de nya bestämmelserna. I flera ärenden har förbuds-förelägganden godkänts av näringsidkaren och i ett fall har ansökan om stämning getts in för att statuera exempel enligt de nya reglerna. Även den nya prisinformationslagen har varit i fokus för arbetet, bl.a. har KOV beslutat om nya föreskrifter.

Under 2005 utnyttjade över 3 100 konsumenter, konsumentvägledare, organisationer m.fl. möjligheten att kontakta Konsument Europa, som är en del av KOV. Genom direktrådgivning och information, främst på webbplatsen, får konsumenter information om gränsöverskridande köp.

Den nya distans- och hemförsäljningslagen har följts upp med nya föreskrifter. Även om det fortfarande finns vissa brister visar en granskning, som genomförts av KOV, att många företag numera följer informationskraven i lagstiftningen.

Beträffande finansiella tjänster har vissa tillsynsinsatser genomförts av KOV. Två fall har drivits i domstol för att förbjuda reklam för konsumtionskrediter som anses strida mot god kreditgivningssed.

Allmänna reklamationsnämnden (ARN) mäter regelbundet i hur hög grad nämndens rekommendationer följs av berörda näringsidkare. Företagens benägenhet att rätta sig efter nämndens beslut ökade under året från 72 till 79 procent. Resultatet är det högsta som hittills uppmätts. Enligt ARN är efterlevnaden ofta ännu högre. Anledningen till det är bl.a. att en del företag sedan ARN har avslutat sin undersökning ger rättelse, bl.a. till följd av massmedias intresse för saken och Råd & Röns publicering av den s.k. svarta listan, som i den senaste undersökningsomgången visar att ytterligare ett drygt 40-tal företag valde att följa ARN:s rekommendation.

Under 2005 har, liksom 2004, antalet mäklare som är registrerade hos Fastighetsmäklarnämnden (FMN) ökat kraftigt. Under 2005 har 424 mäklare varit föremål för tillsyn i enskilda tillsynsärenden. FMN har fattat beslut i tillsynsärenden rörande 259 mäklare och 47 mäklare har varnats. Ingen mäklares registrering har återkallats. Såväl anmälningarna som den aktiva tillsynen medför emellanåt att FMN uppmärksammar att någon förmedlar fastigheter eller andra objekt utan att vara registrerad hos FMN. Under 2005 har tre personer anmälts till allmän åklagare.

Konsumenternas möjligheter att utnyttja sina ekonomiska resurser

Intresset att göra elprisjämförelser i KOV:s rikstäckande jämförelseverktyg är stort. Webbplatsen hade 700 000 besök 2005. Den nya teleprisjämförelsen hade 390 000 besök det halvår som den var i bruk 2005.

Även andra webbaserade verktyg, såsom budgetkalkylen och bilkalkylen, har haft många besökare.

Konsumenternas hälsa och säkerhet

I ett kommissionsbeslut i maj 2006 förbjuds icke barnsäkra engångständare samt totalförbjuds leksaksliknande tändare (s.k. novelty lighters). Den tidigare regeringen har delvis genomfört beslutet genom att i augusti 2006 utfärda en förordning om förbud mot att släppa vissa farliga tändare på marknaden. Förordningen träder i kraft den 9 mars 2007.

Standardiseringsarbetet inom EU är omfattande och att delta är tidskrävande för KOV. KOV:s utvalda insatser har dock givit gott resultat. Sverige har bl.a. lyckats behålla kravet på fotbroms för att barncyklar skall få kallas säkra. Tillgången på relevant skadedata från EHLASS har bidragit till arbetets framgång.

Antalet marknadskontroller har sjunkit från tidigare år. Som ett resultat av KOV:s marknadskontroller har flera rättsliga åtgärder vidtagits som lett till att farliga produkter har tagits bort från den svenska marknaden. De senaste årens starka ökning av antalet mottagna anmälningar om produkter som har stoppats från försäljning i Europa, s.k. RAPEX-notifikationer, har fortsatt. Arbetet med tjänstesäkerhet har prioriterats under året. En vägledning för tjänstesäkerhetsarbete i företag har arbetats fram.

Hållbara konsumtions- och produktionsmönster

Konsumentverket har sett över sina samverkansavtal med Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen och Energimyndigheten och ett nytt avtal har träffats med Vägverket. Betydligt fler konsumenter tar del av miljöinformation i butik enligt en undersökning som KOV har genomfört. Av den framgår även att betydligt fler konsumenter skulle köpa fler miljömärkta varor om det fanns bättre information i butiken. En av tio uppger att halva deras matkorg består av ekologiskt märkta varor.

Statistik från Statistiska Centralbyrån visar att försäljningen av ekologiska livsmedel har ökat med 40 procent mellan 2004 och 2005.

SIS Miljömärkning AB har utvecklat märkningen och har bl.a. beslutat om kriterier för miljömärkning av småhus. De kriterier för miljömärkning av dagligvarubutiker som togs fram 2003 har fått genomslag genom att ICA

beslutat att Svanenmärka sina större butiker i hela landet.

KOV har jämfört pris på miljömärkta respektive icke miljömärkta varor för livsmedel och el 2005. Mätningarna visar på en liten ökning av merkostnaden för de miljömärkta varorna jämfört med 2003 och 2004. Fortfarande ligger merkostnaden för miljömärkta varor igenomsnitt 31 procent över de andra varorna.

Konsumenternas tillgång till vägledning, information och utbildning

KOV:s webbplats har rankats som Sveriges femte bästa myndighetssajt på tidningen Internetworlds topplista 2005.

KOV har, ibland tillsammans med ARN, fortsatt med att genomföra stora utbildningsinsatser för konsumentvägledare m.fl. En samordning av kommunernas och KOV:s statistik, som genomfördes av KOV, gör det lättare att fånga upp och bedöma omfattningen av och sätta in åtgärder mot nya konsumentproblem på marknaden.

Av KOV:s lägesrapport Kommunernas konsumentverksamhet (Rapport 2006:9) framgår att det i april 2006 var fem kommuner fler som bedrev konsumentverksamhet än vid motsvarande tidpunkt året innan. I april 2006 hade 259 av landets 290 kommuner någon form av konsumentverksamhet.

En branschfinansierad rådgivningsbyrå på telefoni- och Internetområdet, liknande dem som finns på bank- och finans-, försäkrings- respektive elområdet kommer att starta hösten 2006. Byrån skall drivas i aktieföretagsform och företrädare för de större tele- och Internetoperatörerna, IT-företagen, Post- och telestyrelsen och KOV är representerade i byråns styrelse.

5.5.2 Analys och slutsatser

Resursåtgången inom politikområdet är i stort sett densamma som föregående år. En viss ökning i anslagen för områdets myndigheter har skett i relation till 2004. Myndigheterna har sunda ekonomier och balanserade budgetar. Verksamheten fortgår i enlighet med regleringsbrev.

Konsumentverkets (KOV) verksamhet har i hög utsträckning påverkats av den tidigare regeringens beslut att omlokalisera myndigheten från Stockholm till Karlstad. I regleringsbrevet för 2006 har myndigheten bl.a. fått vissa lättnader för att klara av att genomföra sitt uppdrag.

KOV:s tillsyn av efterlevnaden av lagstiftningen på konsumentområdet är god. Myndighetens arbete med marknadskontroller är dock otillräckligt och en förstärkning av arbetet bör ske genom tydligare prioritering.

Den höga marknadsstörningsavgift som Marknadsdomstolen (MD) i ett mål dömde ut kan få en förebyggande effekt när överträdelser leder till en kännbar sanktion.

Att följsamheten av Allmänna reklamationsnämndens beslut ökat tyder på att näringslivet i högre utsträckning är ansvarstagande gentemot konsumenterna samt att nämndens verksamhet blivit än mer accepterad och respekterad än tidigare. Resultatet pekar även på att nämndens verksamhet är effektiv och bidrar till en mer välfungerande marknad.

Genom direktrådgivning och information, främst på webbplatsen, bidrar KOV genom Konsument Europa till att konsumenterna skall vara trygga vid gränsöverskridande köp.

Tillgången till vägledning och information på lokal och central nivå har förbättrats och effektiviserats, bl.a. genom ett utökat informationsutbyte med den kommunala konsumentverksamheten och inrättandet av nya tjänster på myndigheternas webbplatser.

Att en branschfinansierad rådgivningsbyrå på telefoni- och Internetområdet blivit verklighet är positivt.

Prisjämförelseverktygen på KOV:s webbplats skapar förutsättningar för konsumenterna att lättare göra prisjämförelser på t.ex. el och telefoni.

Statistik från de kommunala konsumentvägledarna pekar på att de flesta problem finns på boendeområdet, där hantverkstjänster utgör en stor del. Även bilar, telefoni- och Internet-tjänster tillhör de fortsatt största områdena för konsumenternas klagomål till konsumentvägledarna.

Statistik visar att intresset för att köpa miljö- och etiskt märkta varor ökar.

Konsumentorganisationerna gör en betydelsefull insats bl.a. genom sin opinionsbildande roll och genom att representera svenska konsumenten

ter i EU. De har också en funktion som konsumentrepresentanter i standardiseringsarbetet på nationell och internationell nivå. Organisationen Sveriges Konsumentråd har expanderat, bl.a. genom fler medlemsorganisationer och genom övertagandet av konsumenttidningen Råd & Rön från KOV.

5.6 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen bedömer att årsredovisningarna för politikområdets myndigheter för 2005 i allt väsentligt är rättvisande.

Riksrevisionen har också granskat den tidigare regeringens styrning och myndigheternas genomförande av tillsynen inom det finansiella området utifrån målet om ett gott konsumentskydd. Rapporten Konsumentskyddet inom det finansiella området – fungerar tillsynen? (RiR 2006:12) överlämnades till regeringen i maj 2006.

Riksrevisionen påtalar vissa brister i hur den tidigare regeringen har styrt och myndigheterna genomfört tillsynen på området. Bristerna handlar bl.a. om dålig samverkan och otydlig ansvarsfördelning mellan de två ansvariga myndigheterna Finansinspektionen och Konsumentverket (KOV) samt otillräcklig uppföljning från den tidigare regeringens sida.

Några av Riksrevisionens rekommendationer har redan omhändertagits genom ändringar i myndigheternas instruktioner och i regleringsbrevet för innevarande år, se avsnitt 5.4.1.

Regeringen kommer att överväga Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer i den fortsatta myndighetsstyrningen. Regeringen har för avsikt att därefter återkomma till riksdagen om ytterligare lämpliga åtgärder inom det aktuella området.

5.7 Politikens inriktning

Målet för konsumentpolitiken fastställdes av riksdagen den 15 juni 2006 i enlighet med propositionen Trygga konsumenter som handlar hållbart – Konsumentpolitikens mål och inriktning (prop. 2005/06:105, bet. 2005/06:LU33, rskr. 2005/2006: 377). I den mån regeringen bedömer att målet bör ändras återkommer regeringen vid ett senare tillfälle.

Regeringen kommer fortlöpande att följa upp insatserna inom konsumentpolitiken. En samlad utvärdering genomförs 2009.

Prioriterade frågor är en effektiv och väl fungerande marknadskontroll och tillsyn av efterlevnaden av lagstiftningen på konsumentområdet samt att uppnå ett högt konsumentskydd. Andra viktiga frågor är att integrera arbetet för hållbar konsumtion liksom barns och ungas perspektiv i de olika sakområdena. Resurssvaga grupper uppmärksammas särskilt.

Effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet är till nytta för konsumenterna.

Frågan om konsumenternas ställning när det gäller offentligt finansierade varor och tjänster bör analyseras vidare.

Boendet utgör en stor andel av den enskilde konsumentens utgifter och bör därför uppmärksammas i större utsträckning.

En proposition med förslag på hur EG:s direktiv om otillbörliga affärsmetoder (direktiv 2005/29/EG) skall genomföras i svensk lagstiftning planeras att överlämnas till riksdagen 2007.

För att uppnå en välfungerande marknad är det viktigt att konsumenterna har tillgång till saklig information och kunskap.

Genom en kontinuerlig omvärldsbevakning kan eventuella konsumentproblem på marknaden identifieras och analyseras, och utgöra underlag för prioriteringar inom konsumentpolitiken.

Konsumentorganisationerna har en fortsatt viktig roll att värna konsumenternas intressen och som opinionsbildare på området.

Från konsumentens synpunkt är det angeläget att konsumenterna har tillgång till alternativ tvistlösning utanför domstol. Därför kommer Allmänna reklamationsnämndens uppgifter och arbetsformer att ses över liksom tillgången till andra privata eller branschvisa tvistlösningsorgan.

Det kommer att göras en samlad översyn av beslutade utredningars direktiv och sammansättning på konsumentpolitikens område.

5.8 Budgetförslag

5.8.1 40:1 Marknadsdomstolen

Tabell 5.2 Anslagsutveckling för 40:1 Marknadsdomstolen

Tusental kronor

2005	Utfall	8 589	Anslags-sparande	1 278
2006	Anslag	9 210 ¹	Utgifts-prognos	9 312
2007	Förslag	9 290		
2008	Beräknat	9 442 ²		
2009	Beräknat	9 642 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 9 290 tkr i 2007 års prisnivå.

³ Motsvarar 9 290 tkr i 2007 års prisnivå.

Anslaget finansierar Marknadsdomstolen som, enligt lagen (1970:417) om marknadsdomstol m.m., handlägger mål och ärenden enligt framför allt konkurrens- respektive marknadsföringslagen.

Regeringens överväganden

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 9 290 000 kronor anvisas under anslaget 40:1 *Marknadsdomstolen* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till 9 442 000 kronor respektive 9 642 000 kronor.

Tabell 5.3 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 40:1 Marknadsdomstolen

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	9 210	9 210	9 210
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	80	232	432
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	9 290	9 442	9 642

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

5.8.2 40:2 Konsumentverket

Tabell 5.4 Anslagsutveckling för 40:2 Konsumentverket

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2005	103 304	3 730	
2006	Anslag 109 034 ¹		110 760
2007	Förslag 112 088		
2008	Beräknat 113 945 ²		
2009	Beräknat 116 372 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 112 088 tkr i 2007 års prisnivå.

³ Motsvarar 112 088 tkr i 2007 års prisnivå.

Anslaget finansierar Konsumentverket och Konsumentombudsmannens arbete med en hög efterlevnad av konsumentlagstiftningen samt med att genomföra den fastställda konsumentpolitiken.

I den nya skuldsaneringslagen (SFS 2006:548) ges Konsumentverket en stödjande och vägledande roll för den budget- och skuldrådgivning som kommunerna skall svara för. Av denna anledning överförs medel från domstolsväsendet, anslag 4:5 *Sveriges domstolar* till Konsumentverket, anslag 40:2 *Konsumentverket* fr.o.m. 2007 uppgående till 2,1 miljoner kronor i nivåhöjning.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.5 Råd & Rön

Tusental kronor

	Intäkter till inkomsttitel	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Offentlig-rättslig verksamhet				
Utfall 2005	0	21 743	21 933	- 190
Prognos 2006	0	8 529	8 298	231
Budget 2007	-	-	-	-

Tidningen Råd & Rön har fr.o.m. maj 2006 övergått från Konsumentverket till organisationen Sveriges Konsumentråd.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 112 088 000 kronor anvisas under anslaget 40:2 *Konsumentverket* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till 113 945 000 kronor respektive 116 372 000 kronor.

Regeringen avser att, med anledning av den beslutade omlokaliseringen, noga följa utvecklingen av myndighetens ekonomiska situation, så att verksamheten långsiktigt kan fungera med bibehållen kvalitet. Regeringen avser vidare under 2007, som tidigare aviserats, fortsätta att kompensera flertalet myndigheter för den engångspremie som en särskild pensionsersättning medför.

Tabell 5.6 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 40:2 Konsumentverket

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	109 034	109 034	109 034
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	954	2 776	5 158
Beslut	2 100	2 135	2 180
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	112 088	113 945	116 372

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

5.8.3 40:3 Allmänna reklamationsnämnden

Tabell 5.7 Anslagsutveckling för 40:3 Allmänna reklamationsnämnden

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2005	Utfall	22 970		2 028
2006	Anslag	24 198 ¹	Utgifts-prognos	24 556
2007	Förslag	24 414		
2008	Beräknat	24 811 ²		
2009	Beräknat	25 337 ³		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 24 414 tkr i 2007 års prisnivå.

³ Motsvarar 24 414 tkr i 2007 års prisnivå.

Anslaget finansierar Allmänna reklamationsnämndens arbete med att opartiskt och utan avgift för parterna pröva tvister mellan konsumenter och näringsidkare. Nämnden har också till uppgift att informera konsumenter och näringsidkare om nämndens praxis.

Nämnden flyttade hösten 2005 till nya lokaler i Stockholm och är nu samlokaliserad med två andra statliga myndigheter. Genom samlokaliseringen kan de tre myndigheterna nyttja vissa lokaler och funktioner gemensamt.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 24 414 000 kronor anvisas under anslaget 40:3 *Allmänna reklamationsnämnden* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till 24 811 000 kronor respektive 25 337 000 kronor.

Tabell 5.8 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 40:3 Allmänna reklamationsnämnden

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006 ¹	24 198	24 198	24 198
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	216	613	1 139
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	24 414	24 811	25 337

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

5.8.4 40:4 Fastighetsmäklarnämnden

Tabell 5.9 Anslagsutveckling för 40:4 Fastighetsmäklarnämnden

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2005	Utfall	10 081		885
2006	Anslag	12 129 ¹	Utgifts-prognos	11 913
2007	Förslag	12 241		
2008	Beräknat	12 438 ²		
2009	Beräknat	12 702 ³		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 12 241 tkr i 2007 års prisnivå.

³ Motsvarar 12 241 tkr i 2007 års prisnivå.

Anslaget finansierar Fastighetsmäklarnämndens arbete med att registrera och utöva tillsyn över fastighetsmäklare och hyresförmedlare enligt fastighetsmäklarlagen (1995:400). Fastighetsmäklarnämnden informerar även näringsidkare och konsumenter om god fastighetsmäklarsed och praxis.

Tabell 5.10 Intäkter i form av ansöknings- och årsavgifter

Tusental kronor

	Intäkter till inkomsttitel	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2005	9 693	0	0	9 693
Prognos 2006	12 840	0	0	12 840
Budget 2007	15 100	0	0	15 100

Årsavgifterna för registrerade mäklare har höjts fr.o.m. 2006 och ansökningsavgifterna höjdes i juli 2005 vilket har resulterat i ökade intäkter.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 12 241 000 kronor anvisas under anslaget 40:4 *Fastighetsmäklarnämnden* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till 12 438 000 kronor respektive 12 702 000 kronor.

Tabell 5.11 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 40:4 Fastighetsmäklarnämnden

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	12 129	12 129	12 129
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	112	309	573
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	12 241	12 438	12 702

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2006 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

5.8.5 40:5 Åtgärder på konsumentområdet

Tabell 5.12 Anslagsutveckling för 40:5 Åtgärder på konsumentområdet

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2005	Utfall	17 481	245
2006	Anslag	17 520 ¹	17 358
2007	Förslag	17 520	
2008	Beräknat	17 520	
2009	Beräknat	17 520	

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget finansierar initiativ, fasta bidrag och projektstöd till lokala och nationella projekt som på olika sätt främjar konsumenternas intressen i Sverige och EU bl.a. genom opinionsbildning och att företräda svenska konsumenter i EU.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 17 520 000 kronor anvisas under anslaget 40:5 *Åtgärder på konsumentområdet* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 5.13 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 40:5 Åtgärder på konsumentområdet

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	17 520	17 520	17 520
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	17 520	17 520	17 520

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

5.8.6 40:6 Bidrag till miljömärkning av produkter

Tabell 5.14 Anslagsutveckling för 40:6 Bidrag till miljömärkning av produkter

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2005	Utfall	4 374	0
2006	Anslag	4 374 ¹	4 296
2007	Förslag	4 374	
2008	Beräknat	4 374	
2009	Beräknat	4 374	

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2006 års ekonomiska vårproposition (bet. 2005/06:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget avser bidrag för utveckling av miljömärkningskriterier för konsumentprodukter. Bidraget är ställt till SIS Miljömärkning AB, som ansvarar för miljömärkningssystemen Swanen och Blomman i Sverige. Medlen utbetalas via Kammarkollegiet.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 4 374 000 kronor anvisas under anslaget 40:6 *Bidrag till miljömärkning av produkter* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till oförändrat belopp.

Tabell 5.15 Härledning av anslagsnivån 2007–2009 för 40:6 Bidrag till miljömärkning av produkter

Tusental kronor

	2007	2008	2009
Anvisat 2006¹	4 374	4 374	4 374
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	4 374	4 374	4 374

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2005/06:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.